

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus Theologico-Moralis De Sacris Ecclesiasticorum Ministeriis, Hoc est, De Horis Canonicis, & Missæ Sacrificio

Biesmann, Caspar

Coloniæ Agrippinæ, Anno 1695.

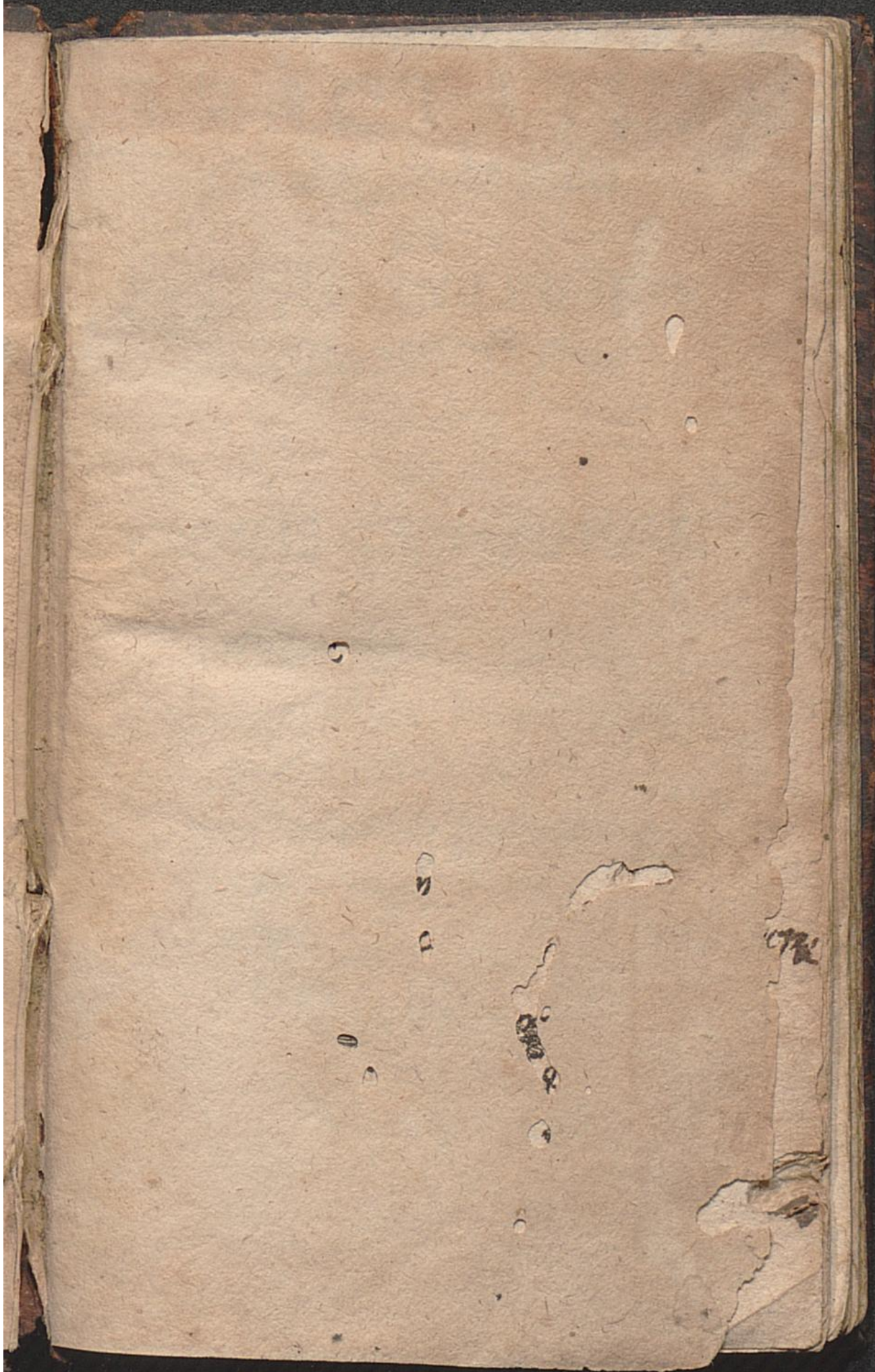
urn:nbn:de:hbz:466:1-42206

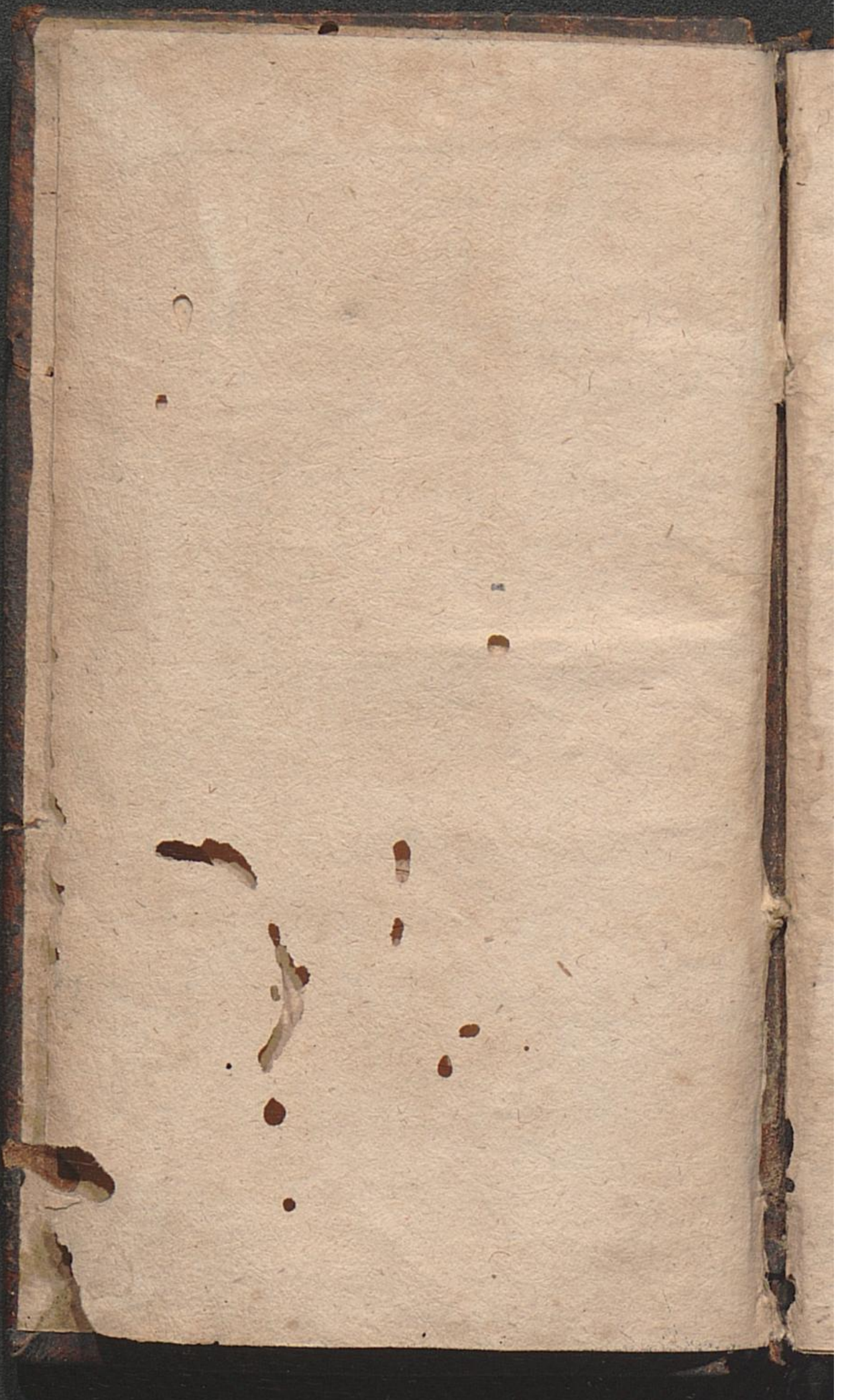

Th. 2391.

91

35.

TRACTATUS

Theologico-Moralis

DE

SACRIS ECCLESIASTI-
CORUM MINISTERIIS,

Hoc est,

DE

HORIS CANONICIS,

&

MISSÆ SACRIFICIO,

A quodam Societ. Jesu Theologo
noviter conscriptus:

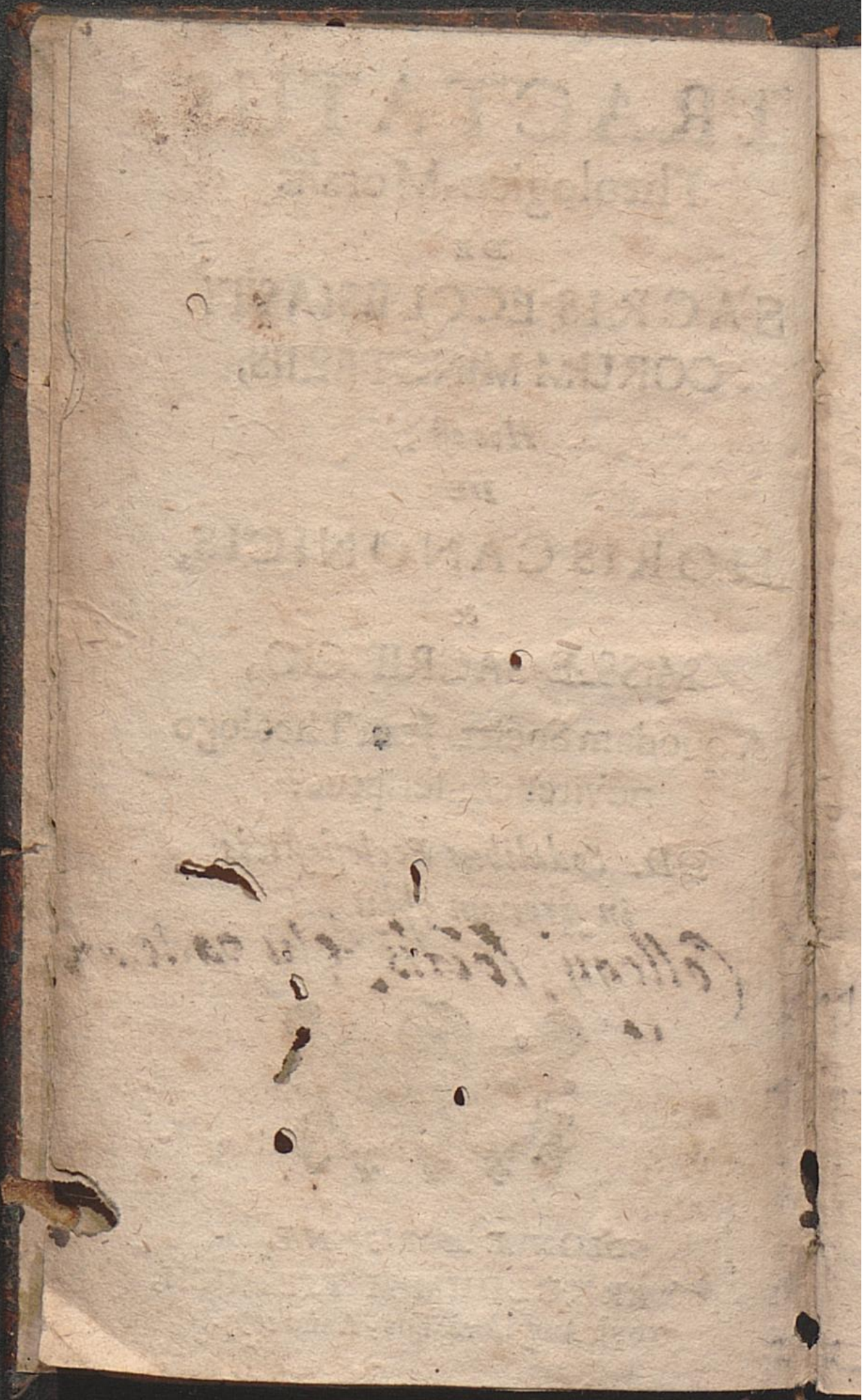
*DD. Sodalibus Ecclesiasticis
in strenam oblatus.*

Collegij Societ. Jesu Paderbornæ

COLONÆ AGRIPPINÆ,

Apud ARNOLDUM METTERNICH,
propè Augustinianos, Anno 1695.

IGNATIO

De

LOIOLA,

Societatis IESV Fundatori.

Libellum parvulum de re-
bus maximis, hoc est, di-
vinis Laudibus seu Horis
Canonicis, & Missæ Sa-
crificio compendiosè scribentem,
Tibi, Vir zelosissime, qui uni-
versum terrarum orbem ingenti
tuo zelo complexus es, inscriben-
dum censui, cui, teste Ecclesia, *in-
ter Catholicos instaurare pieta-
tem cura fuit; & à quo Sacra-*

A 2

men-

mentorum frequentia incrementum accepere. Ex Offic. S. Ignat. Lect. VI. Tibi, inquam, Vir sanctissime, qui in utroque hoc Angelico, & divino Ministerio omnibus Ecclesie Ministris præclarissimo exemplo præluxisti: Horas namque Canonicas tam religiosè & ardentè orabas; ut præ lacrymarum copia ad singula ferè verba hæerere, ac preces interrompere cogereris; donec è cælo concessa tibi facultas, ad libitum fundendi lacrymas aut cohibendi. Ad hæc, ut summam erga augustissimum Missæ Sacrificium reverentiam omnes edoceres, te ultra unius anni spatium primo Sacrificio celebrando præparabas, dùmque illud perageres, totus amore Dei inflammatus intus ardebas, & foris lacrymis suaviter ma-

ma-

madebas. Imò dum aliquando inter pias lacrymas orando, ad Sacrificium te parares, menti tuæ occurrebat suavissima cogitatio, Sacerdotem Altare accedentem oportere esse instar Angeli Dei. Et te sacrificantem verè fuisse instar Angeli Seraphini rarissimus eventus docuit; quando supra caput tuum, dum sacram Hostiam offerres ingens flamma emicare visa est; *V. Nadaf. in Hebd. S. Ignat. Fer. IV. & V.* Ita non uno sanè titulo hic tibi Libellus debebatur. Respice igitur vultu benigne exile munus minimi Filii tui, qui se tibi, veluti amantissimo in Christo Parenti, obligatissimum profitetur; & in exiguo dono, quod filiali affectu offertur, maximum ac paratissimum placendi semper, & serviendi animum agnosce. Imi-

☉(o)☉

tare solis amabilem benignita-
tem, qui gramina etiam vilia suo
nonnunquam irradiat lumine:
aut esto de eorum numero, qui
cum sint summi & maximi, ad in-
fima quandoque descendunt; &
ex his sublimitatem & altitudi-
nem suam deprehendant. Atque
ut eam excelsi animi tui benevo-
lentiam, qui magna semper &
grandia pro divina gloria & ani-
marum salute moliebaris, infimus
hic Libellus experiatur; unice vo-
vet & optat

Tibi devotissimus

C. B. S. J.

PRÆ.

P R Æ F A T I O

AD

LECTOREM.

A Mice Lector compendiosum
 tibi Libellum exhibeo , qui
 Ministeria viris Ecclesiasti-
 cis maximè propria , qualia sunt,
 Horas Canonicas privatim aut pub-
 licè recitare , augustissimum Missæ
 Sacrificium debitè celebrare , claro
 stylo & facili exponit. Totum namq;
 opus , ad pleniorè totius materie
 intelligentiam , divisi in duas par-
 tes ; quarum prima agit de Horis
 Canonicis : altera in duas sectiones
 subdivisa , in prima per diversa ca-
 pita sive subsectiones agit de Eucha-
 ristia, ut est Sacramentum; in altera
 de eadem, ut est Sacrificium. Inve-

nies in parvo hoc opere, raras ac varias doctrinas statui Ecclesiastico imprimis accommodatas; quibus addisces munia Ecclesiastica non modo dignè peragere; verùm etiam diversis dubijs ac scrupulis, qui in sacratissimis hisce Ministerijs homini timorato facile occurrunt, te levi negotio expedire. Erit proinde hic tibi Libellus instar fidelis Directoris, qui in sacris munijs tuis agenda doceat, & cavenda sollicitè monstret. Hoc duce dignè ambulabis vocatione tua, quâ vocatus es: & faciens bonitatem delectaberis in Domino, dabitque tibi Dominus petitiones cordis tui Ps. 36. Vere igitur hoc labori meo ad supremi Numinis, ejusque magna Matris ac Virginis summam gloriam, suaq; anime optatam salutem, & vale.

TRA-

TRACTATUS
 Theologico-Moralis
 PARS PRIMA
 De
 HORIS CANONICIS.

CAPUT I.

*Quid sint Horæ Canonicae, & an
 eas recitare pium ac lauda-
 bile.*

Oræ Canonicae di-
 cuntur eæ preces &
 laudes divinæ, quæ
 ex præscripto Ca-
 nonum Ecclesiasti-

corum certis horis cantari aut re-
 citari debent: Et cùm proprium
 Ecclesiasticorum munus sit eas
 cantare aut recitare, alio nomine
 officium Ecclesiasticum dici so-
 lent: Ex eo autem, quòd ex
 Scriptura, SS. Patribus, gestis
 Sanctorum &c. breviter in unum
 collectæ sunt, à brevi rerum plu-

Horæ Ca-
 nonicæ cur
 alio nomi-
 ne dicantur
 officium
 Ecclesiasti-
 cum, aut
 Breviarium.

Illas dicere
pium & lau-
dabile est.

rimarum in unum collectione re-
cte Breviarium nuncupantur. At-
que hunc orandi modum lauda-
bilem omninò esse, pium, ac salu-
tarem, exinde facile perspici po-
test, quòd Ecclesia hac ratione ju-
xta monitum Christi Luc. 18. *O-*
portet semper orare & nunquam de-
ficere, quodammodo semper oret,
Deum laudet, ac divinorum bene-
ficiorum memoriam incessanter
celebret.

C A P I T U L U M II.

*Quinam ad recitationem Horarum
graviter obligentur.*

Obligati ad
Horas sunt
Clerici sa-
cro-
rum Or-
dinum, &
beneficiati.
Quid si u-
nam Horā
v.g. Ter-
tiam absque
iusta causa
omittāt, aut
vesperas
Sabbathi
Sancti.

AD recitationem Horarum
Canonicarum obligantur
sub gravi peccato Clerici sacro-
rum Ordinum, & beneficiati, ita
quidem, ut graviter peccent, si
Horas vel semel absque iusta cau-
sa omittant, vel si unam ex illis
v.g. Tertiam, Nonam, Comple-
torium, &c. voluntariè negligant,
quamvis omittens vespertas Sab-
bathi sancti non videatur peccare
graviter ob parvitatem materiæ,
vid. *Neusser de Hor. Can. disp. 8,*

CANONICIS. II

q. 2. n. 9. [utrum Religiosi ad
 chorum professi, Moniales aut
 Canonice ad recitationem Ho-
 rarum sub pari obligatione te-
 neantur, de eo videantur *Navar.*
c. 7. de orat. Medina q. 7. de orat.
Cajetanus ver. Hor. Canon. &c.]
 est comm. DD. soletque præcipue
 probari ex antiqua & generali
 consuetudine Ecclesiæ vim legis
 obtinente. Nam Canones, qui vi-
 dentur præcipere recitationem
 Horarum, quos vid. apud *Less.*
lib. 1. c. 37. dub. 9. potius lo-
 quuntur de Presbyteris curatis,
 aut Clericis beneficiatis, quàm
 Diaconis aut Subdiaconis. Bene-
 ficiatos autem, hoc est eos, qui
 habent plenum dominium bene-
 ficii, fructusque percipiunt, aut
 percepturi sunt, obligari constat
 ex Concil. Lateran. sub Leone X.
 ratio obligationis est, quia benefi-
 cium datur propter officium spiri-
 tuale, quod magna ferè ex
 parte consistit in recita-
 tione Horarum.

A 6

CAE

CAPUT III.

De modo recitandi Horas Canonicas : Et quando censeantur dici studiosè.

Non debent
recitari
cum synco-
pa verbo-
rum.

Notanda
quædam
circa reci-
tationem
Horarum
cum socio.

HOræ Canonica tam publicè, quàm privatim recitandæ sunt juxta decretum generalis Concil. sub Innoc. II. *Studiosè & devotè.* Studiosè dicentur primò, si recitentur absque syncopa, hoc est, verborum quorundam omissione, qualis foret, si prima verba versiculi jungerentur ultimis commissis intermediis, & hæc syncopatio, sive vocum omissio, si esset valdè notabilis, peccabitur graviter, quia fit contra strictum mandatum Concilii in re gravi, quòd si non sit notabilis excessus, erit peccatum veniale. Si autem hoc fieret involuntariè v. g. ex balbutie, consuetudine inolita &c. quæ emendari nequit, nullo modo peccabitur. Recitans cum socio non censetur ea omittere, quæ per socium leguntur, quia audiendo illum, lecta à socio moraliter facit sua. Et hunc recitandi modum Ecclesia permittit, habetque locum

CANONICIS. 13

locum etiam in aliis precibus ex voto aut præcepto recitandis, quia moraliter censetur recitare totum quod ex voto &c. recitare debuerat. Si plures simul recitent, non dicent singuli per ordinem suum versus v. g. primus primum, secundus secundum, &c. sed facto veluti choro alternatim singuli versus recitabuntur, ita enim fert usus Ecclesiæ: nec obstat tamen si inter multos simul recitantes, unus solus sit, qui in priores versus præeat, cæteris alternatim respondentibus: Lectiones poterunt per ordinem dici aut ab uno recitante audiri: eademque est ratio de orationibus, capitulis, responsoriis, quæ socio recitante audiri possunt. *Bonac. disp. 1. q. 5. p. 2. §. 1. Trull. d. 10. n. 17.* &c. Secundò, Si singula verba integrè pronuncientur sine mutatione vel abscissione quarundam syllabarum præsertim ultimarum: Interim absorbendo quasdam syllabas solùm peccabitur venialiter, quia manet substantia precum, ita ut preces ab audiente intelligi possint. Unde recitans cum socio absorbente syllabas satisfacit obligationi suæ: Imò etsi quædam distinctè non

Debent dici sine abscissione quarundam syllabarum, præsertim ultimarum.

Quid si fortius absorbent quasdam syllabas.

percipiat, quæ ab altero choro cantantur, aut à socio leguntur, nihil idcirco repetendum erit, quia moraliter loquendo fieri censeatur, quod juxta humanam fragilitatem fieri poterat. Absorbendo syllabas involuntariè v. g. ex congenito aliquo linguæ vitio &c. nullum erit peccatum, vid. *Less. lib. 2 cap. 17. dub. 10. Laym. lib. 4 tr. 1. c. 5. &c.* Valdè optandum hoc loco, ut vel ceteri sculpatur in cordibus Ecclesiasticorum aureum illud monitum Synodi Basilcensis *Sess 21. Quò ad majorem erga supremum Numen reverentiam, propriam attentionem ac devotionem, communem astantium adificationem maximè in publico cantu beneficiati vel in Sacris constituti sexiò monentur, ut divinum officium dicant prolatione non precipiti, sed distinctâ, non festinanter ac cursim.* Unus solus privatim recitans non tenetur tam clarâ voce legere, ut se ipsum audire possit, quia de hoc nullum exstat præceptum Ecclesiæ, *Laym l.c. &c.* Tertio, Si preces non interrumpantur asque causa, quia sine hac interrumpere continet aliquam irreverentiam, quamvis venialem, nisi

Aureum
monitum
Synodi Ba-
fileensis.

Suntne pri-
vatim reci-
tandæ tam
clare, ut re-
citans se-
ipsum au-
dire possit.
Non sunt
interrum-
pendæ absq;
causa.

nisi interruptio sit valdè brevis, Quid si in-
quia parum pro nihilo reputatur. erruptio
Si causa interrumpendi adsit, ta- esset valdè
meti in medio cursu orationis, brevis.
v.g. Psalmi, aut Lectionis desistas,
vel duret interruptio per unam Aut fieret
aut duas horas, nullo modo pec- in medio
cabitur, nec erit obligatio repe- Lectiois
tendi priora, licet proposueris re- aut Psalmi
petere jam lecta, quia semel reci- ex causa.
tando satisfacisti debitæ obliga-
tioni. Clericus tardiùs ad chorum Quid si
accedens, Horâ jam inchoatâ per- Clericus
gere poterit in reliquis, postmo- jam coeptâ
dum supplendo, quæ omisit: Imò horâ veniat
probabile est, nihil supplendum ad chorum.
esse, si parùm in choro processum
fuerit, quia sicut in auditione Mis-
sæ, ita & hic omissio modici æsti-
mari non solet. Similiter non sunt Aut occu-
supplenda, quæ omittuntur, dum petur re ali-
quis occupatur re aliquâ ad officii quâ ad Of-
celebrationem pertinente v. g. ficii cele-
thurificando, librum parando, &c. brationem
quia totus chorus pro illo sup- pertinente.
plere censetur, undè nec is, qui
choro alternatim respondet orga-
no, non tenetur alternos versus
voce proferre, v. *Laym. l. 6. Nav. Re-*
driq. &c. Quartò, si recitentur ju- Sunt reci-
xta præscriptum Breviarii Romani, tandæ juxta
jussu Pii V. editi. Omnes enim vi præscrip-
ciat,

am Bre-
viarii Ro-
mani.

Quid di-
cerendum de
Capitulis
& Conven-
tibus, qui
200. annis
ante consti-
tutionem
Pii V. alio
Breviario
usi sunt.

Erítne lici-
tum Cleri-
cis prædi-
ctorum Ca-
pitulorum,
&c. priva-
tum uti Ro-
mano Bre-
viario.

cit. Bulla ad Romanum obli-
gantur, exceptis Capitulis, Mo-
nasteriis & Conventibus, qui du-
centis annis ante constitutionem
Pii V. alio Breviario usi sunt, his
tamen permittitur, ut cum con-
sensu Episcopi aut Prælati & ipsius
Capituli suum Breviarium in Ro-
manum commutare possint, vid.
cit. Bull. Quòd si dicta Capitula,
&c. Breviarium Romanum semel
admiserint, non poterunt hoc re-
licto suum antiquum reassumere,
ut rectè notat *Suarez lib. 4. c. II. n. 4.* quia Pontificiæ concessioni,
quæ antiquum ritum retinere per-
mittebantur, renunciâsse censentur.
Cæterùm licèt nonnulli DD. censeant,
Clericos prædictorum Capitulorum aut Conventuum non posse privatim uti Romano, eò quòd quisque suæ Ecclesiæ se conformare debeat, Probabile tamen est, posse eos privatim uti Romano, quia nullum jus hoc vetat, & plurium consuetudo illud approbat. Proinde ne quidem in choro obligabuntur ad Psalmos penitenciales, graduales, Officium defunctorum, &c. quæ notantur in Rubricis generalibus ad finem Breviarii Pii V. Officium tamen

tamen B. V. in choro recitandum est, ubi consuetudo id obtinet, vid. *Bull. Pij V. Less. &c.* Excipe Officium defunctorum in die animarum, quod ab omnibus etiam extra chorum recitari debet, quâ ratione etiam Litaniam omnium Sanctorum festo S. Marci & diebus Rogationum ab iis, qui publicæ processioni non interfunt, dicendæ erunt, quia utrumque est pars officii hisce diebus. Quamvis *Dian. p. 2. to. 12. resp. 42.* cum aliis id neget, dicatque videri probabile, non adesse obligationem hæc recitandi dictis diebus. Suppositâ autem sententiâ priorè, utpote communi, & magis probabili, satisfaciet suæ obligationi juxta *Gavant. & alios*, qui pridie vesperi post Matutinum & Laudes recitat Officium defunctorum aut Litanias præfatis diebus. Accessorium enim sequitur illud, quod principale est. Principale autem est ipsum Officium divinum, cujus Matutinum & Laudes, cum pridie dici possint, pars ipsis annexa similiter dici poterit, vid. *Gob. tract. 5. cas. 23. sect. 2.*

Qui inculpatè v. g. ex inadvertentia aut necessitate, ut quia aliud

Notanda aliqua circa Officium defunctorum in die animarum ite Litanias festo S. Marci, & diebus rogationum.

Qui citra culpam v. g.

Offi-

ex mera in-
advertentia
mutat Offi-
cium, ad
quid obli-
gabitur.

Quid si cul-
patè &
scienter
mutaretur
Officium.

Officium ad manum non habet,
&c. mutat Officium, dicendo de
feria, cùm de Sancto dicendum
esset, non peccat, nec est obligatus
quidquam repetere, quia implevit
substantiam præcepti, quæ in eo
consistit, ut septem Horæ Cano-
nicæ quotidie dicantur; Ut autem
recitentur hoc vel illo modo v. g.
de feria, dominica, &c. solum
pertinet ad circumstantiam Offi-
cii, quæ non est tanti momenti.
Undè qui etiam culpate, hoc est,
scienter omisso proprio aliud re-
citavit, non tenetur quicquam re-
petere; quamvis scienter mutando
Officium peccet venialiter. Nisi
fortè in fraudem legis Officium
valde longum mutet in aliud val-
de breve v. g. dominicale, in pas-
chale, vid. *Laym. lib. 4. tr. 1. c. 5.*
item, *Sententias damnatas ab Alex.*
VII. n. 34. aut certè frequenter &
perpetuò mutet, quia videtur esse
gravis inordinatio sufficiens ad
peccatum mortale, *Laym l. c.*
contra alios, qui etiam in fre-
quenti mutatione ob supra alla-
tam rationem non nisi venialem
culpam agnoscunt, vid. *Less. lib. 2.*
c. 37. dub. 12. Sylvest. Azor. &c.
contra alios plures docentes qua-
vis

vis mutatione Officii factâ voluntariè peccari graviter, vid. *Tol. lib. 2. c. 13.* interim rectè monet *Less. l. c.* valdè fore laudabile, si totum Officium repetatur, cujus loco aliud per errorem aut sponte recitatum est, vel saltem ea repetantur, quæ ad proprium Officium pertinebant, etsi solùm esset hymnus aut antiphona. Imò advertens suum errorem intra ipsum Officium, ut bene notat *Card. Lugo resp. moral. l. 5 d. 8.* Non continuabit illum, sed reliquas Horas leget conformiter Officio diei currentis. Quintò, Si recitentur tempore à jure vel consuetudine præfixo, idque præcipuè in Officio publico, quamvis si absque scandalo etiam in choro tempus Officii interdum mutaretur, rarò peccabitur graviter, quia hæc temporis circumstantia ad substantiam rei præceptæ non pertinet, vid. *Cajet. verb. Hor. Canon. cap. 4.* In privato autem officio etsi laudabile sit, ut singulæ Horæ suis temporibus & intervallis juxta normam Officii publici dicantur; Ad vitandum tamen peccatum mortale sufficiet illas recitare intra spatium, quod est à medio, hoc est, à

Advertens errorem suum intra ipsum Officium, quid faciet.

Sunt dicenda tempore à jure vel consuetudine præscripto.

duo-

Matutinum
& Laudes
quâ horâ
pridie dici
possint.

Laudibus à
Matutino
sejunctis
estne præ-
mittendum,
Pater
& Ave.

duodecima noctis præcedentis, usque ad medium noctis sequentis, satisfacit enim substantiæ præcepti. Cæterùm consuetudo nunc obtinet, ut Matutinum & Laudes dicantur pridie horâ quartâ post meridiem, quamvis Laudes, si ita lubeat, à Matutino sejungi & in alium diem differri possint. Quibus à Matutinis separatis, non necessario præmittes Pater & Ave, ut quidam volunt, cum nulla de hoc exstet Rubrica, vid. *Less. l. c. Tamb. Gav.* Imò probabile est, ne quidem peccari venialiter ab eo, qui incipit Matutinum & Laudes horâ secundâ post meridiem, quia ex recepta consuetudine licet recitare Matutinum & Laudes quando dies inclinatur ad occasum, quod circa secundam pomeridianam fieri videtur; Hoc enim tempore in diversis Ecclesiis publicæ Vesperæ cum Completorio dici solent: Adeoque censendum est ex mente Ecclesiæ horâ secundâ pomeridianâ diem inclinare ad occasum. Id, quod indicat hymnus Vesperarum in sabbatho: *Iam sol recedit igneus* Item hymnus dominicæ: *Illabitur terrum chaos,* *Beander disp. 4. q. 43.* cum aliis,

aliis, contra Sanch. & alios, qui volunt peccari venialiter. Quamvis & hoc veniale evitari possit accedente justâ causâ, qualis foret, si pridie alicujus festi plures confessiones audiendæ forent ab hora tertia usque ad Vesperam. Multò probabilius non peccabit, qui horâ tertiâ incipiet, etsi nulla adsit causa præsertim hyeme, quâ sol propinquior est occasui. De æstate quævis rationabilis causa, ut major commoditas, &c. excusabit incipientem horâ tertiâ, vid. *Gob. tr. 8. cas. 28. sect. 4.* ob similem causam v. g. majorem devotionem, commoditatem studendi, &c. poterunt Horæ minores usque ad Nonam inclusive omnes simul manè recitari, imò si justa causa adsit v. g. faciendum iter, aut alia longa occupatio, &c. etiam Vesperæ adjungi possunt pro ut habetur, *c. 1. de celebratione Missarum*, non autem Completorium, nisi major necessitas urgeat, quæ rarò obvenire solet. Vid. *Laym. l. c. cap. 3. Less. &c.* Optimè quidem prædictæ Horæ recitabuntur eâ parte diei, quam hymni earum ind cant, ut Primam jam lucis orto sidere, hoc est,

Horæ minores que tempore recitandæ sint.

est, ad vel paulò post ortum solis,
 Tertiam aliquantulum post or-
 tum solis, Sextam cum sol ad me-
 ridiem vergere incipit, hoc est,
 non diu post recitatam Tertiam,
 Nonam propè aut post prandium,
 cum vesperum appropinquare di-
 cimus, juxta hymnum: *Largire
 lumen vespere, Vesperæ cum Com-
 pletorio: Cum sol recedit igneus.*
 Verùm quia tempus Horarum à
 jure præscriptum ex recepta con-
 suetudine magnam habeat lati-
 tudinem, omni culpâ vacare vi-
 detur, qui Primam cum Tertia re-
 citat duabus vel tribus horis ante
 ortum solis, idque in hyeme,
 quando sol in hisce partibus ori-
 tur post horam octavam, item
 Sextam & Nonam non diu post
 ortum solis v. g. circa horam no-
 nam tempore hyemali: Aut qui
 in æstate Primam, Tertiam, Sex-
 tam, & Nonam duabus vel tri-
 bus horis dicit post ortum solis,
 Vesperas cum Completorio sta-
 tim vel paulò post meridiem, quia
 censetur moderata, & non in-
 consueta temporis immutatio,
 vid. *Laym. l. c. Bonac. de Hor. Can.
 disp. 1. q. 1. p. 3.* Dicere autem
 Vesperas ante meridiem extra
 tempus

tempus quadragesimale vel Matutinum, Primam, &c. post meridiem sine causa erit veniale, quia est immoderata & insolita temporis mutatio. Vesperæ, quæ tempore quadragesimæ ante prandium dicendæ sunt, privatim etiam post prandium dici possunt, quia Rubrica Breviarii non videtur imponere præceptum, v. *NAV.*

Trull. &c. Sextò, Si recitentur Recitandæ sunt ordine, quo ab Ecclesia recitari solent. eo ordine, quo ab Ecclesia recitari solent. Qui citra causam hunc ordinem immutat, dicendo v. g. Primam ante Laudes, vel Laudes ante Matutinum, peccabit venialiter. Quia ordo Horarum extra

chorum est circumstantiâ minoris momenti, undè si ex justa causa Quid si ex justa causa hic ordo inverteretur. aut per inadvertentiam dictus ordo invertatur, v. g. in gratiam amici aut alterius viri gravis invitantis te ad secum dicendas Horas posteriores, aut hæ in choro dicerentur, prioribus à te nondum persolutis, omni culpâ immunis eris. *Tol. l. 2 c. 13.* Septimò,

Si publicè dicendæ sunt, dicantur in Ecclesia, privatim in quovis honesto loco, & distractionibus non exposito, nam citra necessitatem Horæ quo loco privatim dici possint. dicere in tali loco est veniale pro-

pter

pter periculum distractionis, cui te ipsum ultrò exponis; sicut dicere in loco immundo propter irreverentiam, quamvis *Tamb. de Hor. Can. Sanch.* & alii id negent, si præciso contemptu casu vel ex incidente occasione aliqua in loco immundo & humanis necessitatibus deserviente orares. Nam ubi licitum est mente ad Deum suspirare, isthic quoque licitum erit, linguâ & voce eundem invocare. Qui timidior est, aut nimium angitur, ne oret in loco distractionibus exposito, oret quovis loco, quem judicaverit sibi còvenientem, quia cum anxietate & scrupulis locus ad orandum non est quærendus. Denique si recitentur eo corporis situ, qui à Rubricis præscribitur. Hætzmen Rubricæ genuflexionem, stationem, &c. præscribentes non obligant ad culpam, maximè in privata recitatione *Bonart. lib. 3 cap. 28 n. 14 Suarez* & alii. Poterit tamen per situm delinqui venialiter, si sub oratione immodesta & minus decens corporis compositio adhibeatur. *Tamb. in decal. l. 2. cap. 5. §. 6.*

Item quo
corporis
situ.

CAPUT IV.

*Quâ ratione conseantur Hora deo
votè recitari.*

DEvotè recitabuntur, si cum Dicentur
debita attentione & reve- devotè, si
rentia dicantur, nam ad oratio- cum debita
nem tanquam ad actum religio- attentione
nis, requiritur reverentia. Est au- & reveren-
tem attentio duplex, alia externa, tia dican-
quâ quis attendit ad pronun- tur.
tiationem verborum & de- Statuitur
centem corporis compositio- duplex at-
nem, simulque abstinet ab illis tentio.
operibus, quæ cum attentione
interna consistere nequeunt, qua-
lia sunt fabulari, pingere, scribe-
re, &c. alia interna, quâ attendi-
tur vel ad Deum, aut res divinas,
vel sensum verborum, vel denique
ad ipsa verba cum intentione &
& animo orandi & vacandi Deo.
Quæ intentio quia includit at-
tentionem animi saltem confu-
sam ad Deum, ut patet, attentio
ad verba cum prædicta intentione
& animo orandi & vacandi Deo,
censetur esse attentio interna, &
distinguitur ab attentione merè
B externa;

Estne suffi-
ciens atten-
tione merè
externa ad
recitatio-
nem Hora-
rum,

Probabi-
lius & ve-
rius requi-
ritur inter-
na.

externa, quâ ad sola verba atten-
ditur absque ulla animi attentione
ad Deum. Sufficere attentionem
merè externam ad recitationem
Horarum multi DD. probabiliter
sustinent, quos citat *Less. l. c. d. 11.*
eò quòd Ecclesia videatur præci-
pere preces solum materiales, illis
non dissimiles, quæ alternatim
organo, aut alio musico instru-
mento fieri solent; Sicut enim per
has laudari Deus & aliquid ab
eo impetrari potest, ita quoque
per illas. Undè juxta hanc senten-
tiam voluntariè sub Officio divi-
no distractus non peccabit gravi-
ter, nec obligabitur ad quiequam
repetendum, aut faciendam fru-
ctuum restitutionem, modò in-
tegrè omnia pronunciaverit, ne-
que exteriùs sese occupaverit a-
ctionibus cum attentione interna
incompatilibus. Verùm senten-
tia contraria requiri attentionem
internam ad recitationem Hora-
rum verior est & probabilior, quia
oratio merè externa absque in-
terna animi attentione non est o-
ratio, sed simulatio orationis;
Undè qui solam externam spe-
ciem orantis assumit, non potest
dici devotè orare, cum ora-
tie

tio fit mentis in Deum elevatio,
 vid. *Less. l. c.* Sufficere autem a-
 tionem internam modò di- Sufficit ta-
men ea,
 ctam ad sola verba (quamvis ea, quæ est ad
sola verba,
 quæ est ad sensum verborum , sit
 optima. Si hunc non assequaris,
 melior erit illa , quâ , dum verba
 pronuncias , attendis ad Deum
 aut res divinas , de his pii aliquid
 animo volvendo aut meditando)
 docet *Less. l. c. Sanch.* & plures
 alii , quia sic attendens censetur
 verè orare & mentem in Deum
 levare. Ex quo apparet, quàm fa-
 cilè satisfieri possit præcepto Ec-
 clesiæ , cum hæc plus non exigat,
 quàm ut animo orandi & lau-
 dandi Deum sacra verba pronun-
 cies , nec voluntariè quicquam
 animo volvas , quòd necessariam
 attentionem ad verba & reveren-
 tiam ad Deum excludat , & ra-
 riùs evenire soleat , ut animus
 omninò voluntariè volvat ali-
 quid, quòd necessariam attentio-
 nem ad verba & reverentiam ad
 Deum impediatur. Nam imprimis
 quævis tenuis attentio ad verba,
 quæ periculum errandi in his re-
 movere potest , ad ritè orandum
 sufficit , ut patet in illis, qui dum
 verba pronunciant , cogitationi-

Attentio
interna quâ
ratione re-
vocetur.

Quid si quis
invitè &
non adver-
tens distra-
hatur.

bus de Deo aut rebus divinis occupantur. Ad hæc animus laudandi sive vacandi Deo cum levi & tenui distractione ad alia objecta etiam aliquo modo voluntaria stare potest. Manet siquidem cum hujusmodi tenui distractione confusa quædam attentio ad Deum, in qua supra, attentionem internam ad orandum necessariam, constituimus. Porro non revocatur animus orandi sive vacandi Deo, nisi per actum dictæ voluntati contrarium, ut si verba solùm pronuncies nos animo orandi, sed eadem ediscendi, aut animum omninò voluntariè occupes rebus profanis, & alienis à Deo cogitationibus. Quia hoc ipso, quòd omninò voluntariè vacas rebus profanis, censuris implicitè revocare voluntatem orandi, quæ voluntas expressè revocatur, si nolis ad Deum attendere, implicitè si advertens animi distractionem, negligas mentem ab objecto cogitato avocare. Si invitè & non advertens distractionem pateris, oratio subsistit coram Deo. Sufficit enim in hoc casu attentio virtualis, quæ ex voluntate vacandi Deo à principio elicitâ manet per totam

totam

totam orationem , nisi explicitè
aut implicitè revocetur ; Non est
autem necesse , ut sub initium o-
rationis distinctè exprimatur vo-
luntas vacandi Deo , sed sufficit,
si intendas dicere Officium more
debito & consueto, sive velis ora-
re Horas tuas, nam in hujusmodi
voluntate implicitè continetur
voluntas orandi & vacandi Deo.

Pro sincerissimo cordis mei affe- Opportuna
ctu , quo optimum Deum ab praxis ca-
omnibus attentè orari & laudari vendi di-
desidero , minimè præterire pos- stractiones
sum facillimam præxim , cavendi sub preci-
plurimas sub oratione occurren- bus.
tes distractiones , non semel à me
cum fructu usurpatam. Quæ in
eo consistit, ut per decursum Ho-
rarum , aut aliarum precum ad-
vertas ad eas voces , quæ à certa
litera ex alphabeto assumpta in-
choantur, v. g. primâ die advertas
per omnes Horas ad voces à lite-
ra A incipientes , secundâ à litera
B cœptas , tertiâ à litera C , & sic
deinceps usque ad finem alpha-
beti exceptis tribus postremis , x,
&c. quæ in latinis vocibus rariùs
inveniuntur. Nam hac ratione
alligata quodammodo ad certam
literam phantasia vix fiet, quin

sufficienter attendas ad verba, & cum verbis, si illa intelligas, eorum quoque sensum assequaris.

C A P U T V.

Statuuntur causa, propter quas divinum Officium sine peccato omitti potest.

CAUSA justæ, ob quas citra peccatum Officium divinum omitti potest, sunt sequentes. Primò, si absque notabili dolore capitis, oculorum, læsione valetudinis, aut aliâ gravi molestiâ dicere non possis, in dubio standum est judicio superioris, confessarii, aut prudentis & probi medici.

Omitti possunt, si dicere nequeant absque notabili læsione valetudinis.

Azor tom. 1. lib. 10 cap. 13. q. 1. Nav. Suarez &c. Quòd si ipse medicus dubitet, sitne infirmitas gravis aut levis, non erit obligatio recitandi, quia non teneris periculo gravis damni v. g. valetudinis notabiliter lædendæ te exponere, vid. *Tamb. in decal. lib.*

Aut si gravis mali periculum immineat ex recitatione Horarum.

1. cap. 3 §. 7. Secundò, si gravis mali periculum immineat ex recitatione Horarum v. g. carceris, mortis, &c. inter infideles, aut hæreticos. Tertiò, si gravis aut repentina occupatio, qualis foret, populi

populi tumultum subito exortum fedare, aut alia necessaria aut honesta interveniat, ut concio, confessionum auditio, &c. quæ sine scandalo vel notabili damno proprio aut alieno omitti vel differri non possit, & cum qua Horarum recitatio moraliter loquendo stare nequeat. Quartò, si ob impotentiam v.g. quia Breviario cares, Horas dicere non potes. Qui ex aliqua impotentia Matutinum & Laudes dicere nequit, potest ramentum reliquas, tenetur ad illas, vid. *Sent. damo. ab Innoc. XI. n. 54.* Quòd si alicujus Horæ v.g. Matutini aut Vesperarum partem notabilem dicere nequeas, ab illius recitatione excusaberis, quia obligaris ad Horas juxta formam Pii V. præscriptam, adeoque ad Horas substantialiter tales, pars autem Horæ non est substantialiter Hora. Imò si certus sis, te ob ægritudinem, aliãve impotentiam totum Officium recitare non posse; Dubitas autem, an unam aliquam partem dicere possis, non obligaberis, quia Ecclesia cum tanto rigore non obligat, ut materiam anxietatis & scrupulorum, qualis esset in præsentibus,

Vel occurrat gravis & repentina occupatio, cum qua Horarum recitatio moraliter stare nequit.

Si adsit impotentia.

Quid si ex impotentia non posses dicere Matutinum & Laudes, posses tamẽ reliquas Horas:

Aut si alicujus Horæ notabilem partem non posses dicere.

Vel si certus, te non posse dicere totum Officium, dubitares, an unam aliquam partem dicere posses.

Immemor
à se dictam
fuisse Ho-
ram aliqua,
quod faciet.

casu, præbere intendat, vid. *Laym.*
l. 4. tr. 1. c. 6. Qui non recorda-
tur à se dictam fuisse unam ali-
quam Horam v.g. Tertiam, si
communiter nihil soleat omittere
nec recordatur se non dixisse il-
lam, non tenetur quicquam re-
petere, quia prudenter præsumit
se dixisse illam, *Sanch. l. 4. cons.*
mor. c. 2. dub. 34. Laym &c. Imò
malè facit repetendo, quia aperit
viam scrupulis, sicut & ille, qui
habet probabilem rationem aut
conjecturam, se dixisse hanc vel
illam Horam, vel Horæ partem,
Sanch. l. c. Tamb. &c. Quintò, si
per dispensationem legitimi Su-
perioris v. g. Pontificis, Episcopi,
&c. ab onere Horarum eximatis.

Vel deniq;
si adfit di-
spensatio.

CAPUT VI.

*Ad quid tenetur Beneficiatus Ho-
ras culpabiliter omittens.*

Non reci-
ans culpa-
biliter re-
nebitur ad
restitutio-
nem fru-
ctuum pro

Beneficiatus culpabiliter o-
mittens Officium Canoni-
cum, tenetur ad restitutionem
fructuum pro ratione neglecti
Officii, ita ut qui uno die totum
negligit, teneatur restituere

omnes

omnes fructus illius diei qui Matutinum cum Laudibus, mediam partem fructuum, qui reliquas Horas, similiter mediam partem, qui unam ex illis sextam partem, vid.

Bull. Pii V. Ab hac obligatione excipe eum, qui primis sex mensibus omittit Officium, hunc enim ipse Pius V. eximit. Secundò, qui post primum semestre negligit semel aut bis in anno. *Sotus, Covarru.* apud *Laym l. 4. tr. 2. cap. 5.*

Præsumitur ex clementia & benignitate Ecclesiæ, quæ instar clementis domini unius aut alterius diei neglectum servitium, si aliàs toto anno debitè ipsi servitū fuerit, nō magnopere curare creditur.

Sententia tamen *Laym.* qui contrarium sentit, conformior est constitutionibus Concilii Lateranensis, & Pii V. Qui docent in hac ipsa ratione modo allata fundari non obligari eum, qui intra annum octies vel decies Officium negligit, ut *Escob. in summa tract. 1. Ex. 6. Menoch. Crucius, &c.*

nimiùm videntur recedere à verbis & sensu Bullæ. Tertiò, eum, qui quidem omisit notabilem partem unius Horæ, sed non æquivalentem uni integræ ex parvis. *Dian.*

Ab obligatione restituendi fructus quinam sint immunes.

Quid si Officium semel aut bis in anno omitteretur.

Aut non omitteretur notabilis pars unius Horæ, æqui-

valens uni
integræ ex
parvis.

Quid de eo,
qui præter
Officium
divinum
habeat alias
functiones
quæ stipen-
dium me-
rentur.

tr. 12. res. 26. quia leges pœnales sunt strictè intelligendæ, adeoque de actu moraliter perfecto & consummato. Quarto, eum, qui præter Officium divinum habet alias functiones, quæ verè merentur mercedem sive stipendium. *Sanch. lib. 13. cap. 13. Bonac. &* alii contra Suarez & alios, quia ex praxi timoratorum Bulla Pii V. eo sensu videtur recepta, ut pro aliis oneribus, præter recitationem Officii, Beneficiato competens salarium relinquatur. Undè etiam Canonicus probabiliter non tenebitur plus restituere ob neglectas Horas, quàm certam fructuum partem prudentum iudicio æstimatam. *Tann. tom. 13. disp. 5. q. 1. dub. 7. Less. &c.* Reliqua autem sibi reservare pro aliis oneribus, quia redditus beneficii non dantur propter solum Officium divinum, sed etiam propter alia spiritualia munia à Canonico præstanda. Imò Parochus, Sacellanus, aut alius, habens beneficium curatum, &c. si habeat exiguos redditus, ex probabili sententia ob neglectas Horas ad nullam aut certè modicam juxta prudentis arbitrium restitutionem tenebitur.

bitur. *Laym l. c.* Quintò, illum, qui habet ejusmodi beneficium, quod non suppeditat bonam partem sustentationis, quia sicuti talis probabiliter non obligatur ad Horas, ita multò minùs ad restitutionem, vid. *Dian. p. 1. tr. 12.*

Tamb. &c. Sufficiunt autem inter Germanos pro Clerico mediocri fortis pro bona parte sustentationis viginti ducati, qui quartam imò tertiam partem honestæ sustentationis ipsi præstabunt, cum multi annuè 50. aut 60. ducatis contenti sint, *Gob. tr. 8. cas. 13. sect. 2.*

Vel qui habet beneficium, quod non suppeditat bonam partem sustentationis.

Quantum sufficiat pro Clerico mediocri fortis pro bona parte sustentationis in Germania.

C A P U T VII.

Restitutio fructuum qualiter, & cui facienda

Restitutio facienda est etiam ante sententiam judicis ex comm. DD. Vid. *Sentent. damn. ab Alex. VII. n. 20.* idq; vel Ecclesie, in qua obtinet beneficium, aut certè domui & agris beneficii tui, quia hos reparando vel meliorando fructus restitutioni obnoxios impendis in bonum

Estne facienda ante sententiam judicis, & quibus.

propria Ecclesiae; Excipe, nisi
 fortè in quibusdam locis ab hæ-
 rede illa repetantur, quæ domui &
 agris beneficii meliorandis im-
 pensa sunt: Aut ipsa melioramen-
 ta immediatè cedant in solum
 bonum beneficiati, qui Horas
 neglexit: vel alteri pauperi Eccle-
 siæ, aut aliis quibuscunque pau-
 peribus; Esto sint parentes aut
 cognati, si juxta statum suum verè
 pauperes sunt, vel etiam tibi ipsi,
 si verè pauper es, vel defunctis,
 procurando ipsis dato stipendio
 sacra aut alia suffragia. *Fill. tract.*
23. n. 325. Nav. &c. Aut hæc
 curando tibi ipsi pro expiatione
 peccati admitti per neglectum
 Officii divini. *Suarez lib. 4. de*
oratione cap. 30. Vel denique
 in partem restitutionis compu-
 tando omnes eleëmofynas, quas
 fecisti pauperibus post neglectum
 Officium, etsi tunc non cogitave-
 ris de satisfactione, quia faciens
 eleëmofynam, videtur virtualiter
 intendere ac velle, ut per illas sa-
 tisfaciat omnibus obligationibus
 per peccata à se commissa con-
 tractis. *Suarez l. c.* Verùm hoc
 dici non potest de eleëmofynis,
 quas fecisti, antequam Officium
 omit-

Quid si fru-
 ctus restitu-
 tioni obno-
 xios det pa-
 rentibus,
 aut aliis co-
 gnatis indi-
 gis: Aut ex
 his pro de-
 functis curet
 sacra, vel
 alia suffra-
 gia: Vel hæc
 curet pro
 expiatione
 proprii pec-
 cati admitti
 per negle-
 ctum Officii
 divini.
 Poterantne
 in partem
 restitutionis
 computari
 eleëmofy-
 na, quæ post
 neglectum

CANONICIS.

omitteres. Vid. *Sentent. damn.* Officium
ab Alexan. VII. num. 33. Sunt, pauperibus
qui arbitrentur, obligationi re- data sunt.
stituendi posse satisfieri per ge-
minatam Officii recitationem, Fiēt nō satis
quia redditur æquale. Vid. *Gob.* dictæ obli-
l. c. qui hoc ipsum admittit gationi per
tanquam probabile propter au- geminatam
thoritatem extrinsecam quo- Officii reci-
rundam DD. ita sentientium, tationem.
verūm hæc sententia *Bulle Pij V.*
& recepto DD. sensui nimium
contrariari videtur.

P A R S II.

De

MISSÆ SACRIFICIO.

PROEMIALIA.

De Eucharistia.

Eucharistia dupliciter confi- Explicatur,
derari potest. Primò, ut est quid sit Eu-
Sacramentum. Secundò, ut charistia, ut
est Sacrificium. Quatenus Sacra- est Sacra-
mentum: est res permanens, & mentum,
consistit essentialiter in duobus, & quid, ut
nempe in speciebus Eucharisticis, est Sacri-
cium.

38 DE EUCHARISTIA

Ut Sacramentum est quid permanens & consistit essentialiter in speciebus Eucharisticis, & in corpore & sanguine Christi.

Habet Eucharistia materiā remotam transeuntem, & proximam permanentem.

Eucharistia, ut Sacrificium est quid transiens.

& in Corpore ac Sanguine Christi, ita ut si alterutrum absit, non habeatur Sacramentum. Usus autem & sumptio neque est pars essentialis hujus Sacramenti, neque integralis, sed nuda applicatio & conditio, ut Sacramentum in nobis operetur. Unde contra naturam reliquorum Sacramentorum materia remota hujus Sacramenti est transiens panis enim & vinum transeunt in Corpus & Sanguinem Dominicum; Proxima verò est permanens, suntque species Eucharisticæ, quæ tam diu permanent, donec ab agente contrario destruantur. Eucharistia verò quatenus Sacrificium, est aliquid transiens seu potius terminus actionis transeuntis: Omne enim Sacrificium consistit in actione quadam destructiva, per quam creatura aliqua destruitur in recognitionem supremi dominii, quod Deus habet in vitam, & esse rerum creatarum, & in signum nostræ servitutis, ac subjectionis. Quæ actio destructiva cum sit transiens, etiam ipsum Sacrificium rectè dicitur transiens. Ita in Sacrificiis veteris Testamenti ad designandum Dei in-

res

res omnes creatas dominium destruebantur & mactabantur vituli, aliæque ejusmodi pecudes. Nostrium proindè Sacrificium, quod in locum Sacrificiorum veteris Testamenti successit, consistit formaliter in consecratione, quæ est actio destructiva Christi, non quidem physicè, uti olim factum est in Cruce, sed moraliter & mysticè: Per consecrationem enim destruitur Christus, & quodammodo occiditur, dum vi verborum sub speciebus panis ponitur solum corpus Christi, & vi verborum formæ sub speciebus vini ponitur solus Sanguis Christi: Separare autem totum Sanguinem à corpore, est hominem destruere & occidere. Quæ Christi destructio cum fiat eo fine, ut agnoscatur supremum & absolutum Dei in res omnes creatas dominium, rectissimè dicitur Sacrificium. Vide quam tremendum peragas opus, quando ad honorandum supremum Numen per consecrationem destruis Dei Filium, & agnum immaculatum mysticè occidis. Dixi vi verborum ponitur solum Corpus & Sanguis Christi. Nam quan-

Et consistit formaliter in consecratione.

Per consecrationem Christus inveniunt, & mysticè occiditur.

Idè in recognitione supremi domini, quod Deus in res creatas habes.

40 DE EUCHARISTIA

quantum est ex vi ipsorum verborum, & illorum significatione plus poni non debet, quam solum Corpus & solus Sanguis; certum tamen est per concomitantiam poni sub utraque specie totum, quod Corpori & Sanguini conjunctum, & consequenter poni Christum totum. Ex quibus omnibus rectè sequitur, nunquam licere etiam in gravi necessitate v. g. ut moribundo præbeatur viaticum, unam tantum speciem consecrare, quia ut sit Sacrificium & perfecta Christi occisio, necessario requiritur utriusque speciei consecratio, pro ut patet ex ipsa Christi institutione in ultima cœna, quando consecrationem utriusque speciei in sui memoriam fieri præcepit. Undè nequidem ipse Pontifex ullo casu juxta communem sententiam contra quosdam in hoc dispensare potest. Poterit tamen per accidens, & præter intentionem aliquando fieri sine peccato, ut una species consecratur sine altera v. g. si quis aquam loco vini consecrasset, nec errorem adverteret nisi diu post, aut postquam advertisset aliud vinum haberi non posset, vel tamen

Cum absq;
consecra-
tione utri-
usque spe-
ciei non
habeatur
perfecta
ratio Sacri-
ficii, hinc
nunquam
etiam in
gravi ne-
cessitate li-
cèt unam
tantum spe-
ciem con-
secrare.
Nec ipse
Pontifex
facultatem
dare potest.
Assignantur
varii casus,
in quibus
per accidēs
& præter
intentionē

metſi hoc haberetur , eo tamen una ſpecies
 uti non poſſet abſque gravi ſcan- ſine altera
 dalo aut vitæ periculo. Similiter conſecrari
 ſi Sacerdos poſt conſecratam Ho- poteſt.
 ſtiam ſubito moreretur , aut alio
 repentino caſu, v. g. amentia ob-
 rueretur , quò minùs alteram
 ſpeciem conſecraret , & alius Sa-
 cerdos non adeſſet , qui Sacrifi-
 cium perficeret. Quod ſi talis ad-
 eſſet , deberet etiam non jejunus
 ſupplere , imò ſi Sacerdos infir-
 mus Communionem ſuſcipere
 poſſet , divideret Hoſtiam, eique
 partem dabit. Denique ſi poſt
 conſecrationem unius ſpeciei ab
 hoſtibus vel incendio ſubitum
 periculum morris immineret, ſe-
 cluſo tamen contemptu fidei aut
 gravi ſcandalo ita DD. commu-
 niter. Vid. *Suar. Reg Tamb. &c.*
 Hac duplici Euchariſtiæ forma-
 litate prænotata dividemus ulti-
 mam hanc partem in duas ſectio-
 nes, in quarum prima per diverſa
 capita ſive ſubſectiones agemus
 de Euchariſtia ut eſt Sacramen-
 tum. In altera, de eadem ut eſt
 Sacrificium.

PARTIS SECUNDÆ
SECTIO PRIMA.

*De Eucharistia ut est Sa-
cramentum.*

C A P U T I.

*Explicatur essentia Eucharistia ut
est Sacramentum, item ejus
Unitas specifica & nu-
merica.*

Eucharistiæ Sacramentum pas-
sim his ferè verbis definitur:
Est Sacramentum Corporis &
Sanguinis Christi sub speciebus
panis & vini ad spiritualem ani-
mæ refectionem à Deo institu-
tum. Ex qua definitione patet
species Eucharistias pertinere ad
Eucharistiam tanquam sensibile
signum refectionis spiritualis;
Corpus verò & Sanguinem Chri-
sti tanquam spirituale animæ nu-
trimentum. Nam sicuti corpus
hominis reficitur pane & vino, ita
anima Corpore & Sanguine Chri-
sti.

Datur defi-
nitio Sacra-
menti.

sti. Unitas specifica hujus Sacra-
 menti desumitur à fine, ad quem
 institutum est; undè cum sit insti-
 tutum per modum convivii spiri-
 tualis ad reficiendam animam, ta-
 meti species panis & vini, imò
 quælibet illarum pars materialiter
 & physicè inter se differant,
 moraliter tamen in ratione con-
 vivii, ad quod integradum species
 panis & vini requiruntur, non est
 nisi unum Sacramentum. Unitas
 autem numerica hujus Sacra-
 menti desumitur ab una numero
 refectioe per unicam Commu-
 nionem facta, sive illam feceris
 sub una, sive sub utraque specie,
 sive per susceptionem unius Ho-
 stia, sive plurium, eaq; ab uno vel
 pluribus Sacerdotibus consecra-
 tæ fuerint. Ac proinde licèt phy-
 sicè loquendo tot sint numero Sa-
 cramenta, quot numero species
 seu partes specierum, moraliter
 tamen est unum numero Sacra-
 mentum, quod per modum unius
 sumitur, & ad unum finem, nimi-
 rum ad unam spiritualem refe-
 ctionem refertur. Adeoque com-
 municans si sub utraque specie
 communicet, aut per errorem ac-
 cipiat duas trèsvè hostias, non
 cense-

Ejus unitas
 specifica
 desumitur à
 fine, ad
 quem insti-
 tutum est.

Unitas na-
 merica ab
 una nume-
 ro refectio-
 ne spiritali,
 sive unam
 sive plures
 hostias si-
 mul acce-
 peris.

44 DE EUCHARIST.

censebitur duo, sed unum suscipere Sacramentum est commin. DD. Vid. S. Thom. q. 73. & alios.

CAPUT II.

De materia Hostia.

Materia hostia est solus panis triticeus.

Quid si tritico pauca grana hordei, aut alterius frumenti commixta.

Materia Hostia certò apta consecrari est solus panis ex farina triticea, & aqua naturali mixtus, in furno, aut alio simili modo per ignem excoctus. Vid. Decret. Eugenii IV. S. Thom. &c. Neque hic scrupulosè turbaberis sciens pauca grana hordei, aut alterius frumenti cum maxima quantitate tritici esse commolita, ex qua triticea farina adeò modicè mixta deindè conficiantur Hostia. Quia ut loquitur D. Thomas art. 3. in corp. ad usum Sacramentorum assumitur talis materia, quæ communius apud homines in talem usum venit, communissimè autem vescuntur homines pane pisto ex farina triticea non prorsus sincera. Accedit, quod humanam ferè industriam effugiat, quin unum, alterumve alterius speciei granum triticeæ farinae misceat-

UT SACRAMENTO. 45

misceatur. Idem est si quis pulvisculus, aut aliud quid nullius momenti Hostiæ aut vino immixtum videatur: Hæc enim per humanam industriam caveri vix possunt, & pani & vino usuali communissimè miscentur. Catechizandum panis consecrandus ex præcepto Ecclesiæ debet esse figuræ orbicularis, de magnitudine autem hostiæ non est ullum præceptum, aut consuetudo obligans sub præcepto; Undè non est illicitum adhibere hostiam minorem, qualis datur Laicis, quando pro Sacrificio alia haberi non potest, dummodo scandalum absit, idque non tantum in Sacro privato, sed etiam si causa urgeat in publico. Vid. *Tamb. lib. 2. cap. 8. §. 7.* Cave autem quando majorem à te consecratam Hostiam repositurus es in hierotheca; Cave inquam, ne Hostiam ab alio, aut in alia Missa consecratam sumas loco tuæ, quia debes communicare de tuo Sacrificio.

Materia Calicis certè apta est solum vinum de vite, & quidem omne sive album sive rubrum, cōvenientius tamen propter mundiciem, si fieri potest, utere albo,

cūm

Aut pulvisculus aliquis, aut aliud nullius momenti, hostiæ aut vino videatur immixtum.

An panis consecratus debeat esse figuræ orbicularis.

Quid dicendum de magnitudine hostiæ.

An hostia minor, qualis datur laicis, pro Sacrificio adhiberi possit.

Materia Calicis est solum vinum de vite, sive album, sive rubrum.

Certiùs
semper utè-
ris albo.

Utrum vino
necessario
admiscenda
sit una aut
altera gutta
aquæ.

Quid si plu-
res guttæ
præter intē-
tionem mi-
serentur.

Aut si hæc
aquæ mi-
xtio omif-
sa foret.

Quantum
vini ordina-
riè adhiberi
debeat.

cùm ex rubro purificatoria facilè
fordescere incipiant: Vid. *Supra-*
cit Decretum Eug. & DD commo.

Vino ex præcepto graviter obli-
gante admiscenda est una, altera-
ve gutta aquæ; idque non domi,
sed in ipso Sacro. Vid. *S Thom.*

q. 74. art. 8 Quòd si plures gut-
tæ præter intentionem misceren-
tur nihil id oberit, modò aqua
affusa non excedat tertiam par-
tē vini, alioqui fiet materia dubia.

Rectè tamen inquit, *GAV. p. 2.*
cit. 7. quanto paucior est aqua,
tanto potiot, præsertim si vinum
valdè tenue sit, in quo periculum
esse potest. ne tertia pars aquæ
affusæ prævaleat substantiæ vini,
eiusque accidentibus, adeoque de
eo, quod est in Calice, potiùs dici
debeat aquam esse, quam vinum.

Vid. *Tamb. lib. 2. c. 4. §. 7.* Hæc
aquæ mixtio si omiffa fuerit, id-
que notetur ante consecrationem
Calicis, adhuc facienda est, secus
si post. Vid. *Gob. tract. 3. cas. 3.*

sect. 2. Utrum autem hæc aqua
vino immixta transeat in Sangui-
nem Christi, de hoc disputent

Scholastici. Observandum quo-
que est circa materiam Calicis
rectiùs & decentiùs parùm vini,

etfi

etsi sit generosum & lapidum
 (neque enim in tanto Mysterio
 delectatio gustus quærenda est)
 quam multum affundere, tum ut
 facilius post sumptas species do-
 bito modo purificetur Calix,
 tum etiam ut caveatur pericu-
 lum, ne sacer Sanguis defluat in
 barbam aut patenam, quod faci-
 lius fieri potest, si major vini co-
 pia fuerit affusa. Porro Sacerdos,
 qui, ad habendam aliquam sen-
 sualem in speciebus voluptatem,
 plus vini affunderet saltem ve-
 nialiter peccaret. Vid. *Gob. l. c.*

C A P U T III.

De forma Eucharistia.

Forma, quâ panis consecratur
 est hæc : *Hoc est enim Corpus* Assignatur
meum, cujus singulæ partes præ- utraq; for-
 ter particulam enim, sunt essen- ma.
 tiales. Forma, quâ vinum con-
 secratur est sequens : *Hic est enim*
Calix Sanguinis mei, novi & ater-
ni Testamenti, Mysterium fidei,
quod pro vobis & pro multis effun-
detur in remissionem peccato- Item partes
rum. In qua forma certum est utriusque
 verba : essentialis.

48 DE EUCHARISTIA

verba : Hic est Calix Sanguinis mei, sive hic est Sanguis meus, esse essentialia, reliqua autem præter particulam, enim, deliberatè omitti non possunt sine gravi peccato. An autem omittantur cum irritatione Sacramenti controversum est. Probabilius est non requiri ad essentiam, quia multæ Ecclesiæ olim omittebant alias atque alias ex his particulis. Vid. *Dom. Reding. q. 2. art. 2. controu. 2. & alios.*

Explicantur
verba ob-
scuriora
Calicis.

An peccet,
qui verba
formæ ni-
mis altè
pronunciat.

In hac autem forma, verba illa : Testamenti, & Mysterium fidei sic intelligenda sunt, hic est Calix Sanguinis mei, qui Sanguis, est confirmatio Testamenti, id est ultimæ voluntatis, quâ Christus nos ad æternam hæreditatem destinat, & simul Mysterium fidei; id est signum occultæ rei, quæ sola fide cernitur. Circa hæc verba consecrationis notandum est, ut ea nunquam tam altè pronunties, ut ab iis, qui à te remotius distant, audiri possint. Minister Sacri si te audiat, nihil impedit, peccabis tamen venialiter si ad 6. vel 8. passus, imò mortaliter si ad 40. audiri consuevisses, quia in priore casu leviter, in posteriore valdè

nota-

notabiliter agis contra ritum Ec-
 clesiæ communissimum in actio-
 ne omnium gravissima, dabisque
 occasiones obmurmurationum,
 scandalorum, offensionum. Sed
 neque hic te scrupulis angere volo,
 non enim peccabis, si sic verba
 consecrationis pronunties prout
 alteri tibi proximè adstanti mo-
 destè loqui soles. Cæterum ut ve-
 rificetur forma consecrationis,
 per particulam hoc non potest,
 nec debet designari panis, qui
 manibus à Sacerdote tenetur, ita
 ut sensus formæ sit hoc: id est, hic
 panis est Corpus meum: Falsa
 enim est propositio; panem esse
 corpus Christi. Undè per particu-
 lam hoc significatur substantia
 contenta sub accidentibus pa-
 nis, ita ut sensus sit formæ: Hoc,
 quod continetur sub acciden-
 tibus panis, est Corpus meum, sive
 substantia contenta, sub ac-
 cidentibus panis, est Corpus meum,
 quæ propositio est verissima. Ca-
 ve etiam in forma Calicis parti-
 culam hic accipere adverbialiter,
 id est, in hoc loco, cum sumenda
 sit per modum pronominiis de-
 monstrativi. Item falsò inte rpre-
 taberis formam Calicis, si velis
 C hunc

Quid signi-
 ficet parti-
 cula hoc &
 hic in utra-
 que forma.

50 DE EUCHARISTIA

hunc ipsius sensum esse, hic Calix vini, est Calix Sanguinis mei. Neque etiam verum est, quod vinum sit Sanguis, est tamen verum, quod substantia contenta sub speciebus vini, sit Christi Sanguis. Ut enim propositio sit vera debet esse identitas inter prædicatum & subiectum, qualis non est inter panem & corpus, neque inter vinum & Sanguinem Christi. Vid. *Gob. Tr. 3. cas. 3.* & alios.

Verba formæ quomodo proferenda sunt.

Verba formæ dupliciter proferri possunt. Primò, recitativè historicè, & materialiter, quando nimirum proferuntur per modum narrantis. Secundò assertivè, formaliter, & significativè, quando pronunciantur per modum asserentis, & volentis per illa verba indicari sensum animi sui. Priori modo proferre verba consecrationis non sufficit; Neque enim sufficit verba illa narratoriè dicere, & per modum narrantis, seu historiam referentis dicere, Christum post acceptum panem dixisse: *Hoc est Corpus meum.* Debent igitur verba consecrationis proferri modo posteriori, id est formaliter, & significativè. Sacerdos enim quando consecrat,
loqui-

UT SACRAMENTO. 51

loquitur in persona Christi, a deo- Item in cu-
que verè & propriè afferit, illud jus persona
esse Corpus & Sanguinem suum : proferan-
Nam ut rectè loquitur *D. Thom.* tur.

*q. 78. art. 3. in corpore. Ea verba
dicuntur à Sacerdote, ac si Christus
ea præsentialiter proferret. Cætera
tamen, quæ in Canone præcedunt
ipsam consecrationem, solùm re-
citativè dicuntur. Addunt etiam
aliqui illa verba: Qui pro vobis &
pro multis effundetur, dici recita-
tivè, quia non profundetur am-
plius Sanguis Christi. Vid. *Gob.
l. 6.* Ubi nota Christum esse prin-
cipalem sacrificantem, tum quia
Christus vult suo nomine à Sacer-
dotibus hoc Sacrificium Deo Pa-
tri offerri, tum quia credibile est,
ut notat Suarez cum aliis, Chri-
stum singula Sacrificia, dum actu
fiunt, Patri suo offerre. Hoc enim
ejus in Patrem reverentiæ, atque
in homines amoris est valde con-
veniens. Ex quo patet, quàm pro-
priè in persona Christi dicat Sa-
cerdos : *Hoc est Corpus meum.**

Cæterùm operantur verba conse- Explicatur,
crationis sequentem effectum, ut quid ope-
iis prolatis destruatür tota sub- rentur ver-
stantia panis, & tota substantia ba conse-
vini, & sub illorum accidentibus crationis.

52 DE EUCHARISTIA

constituatur eorum loco Corpus
& Sanguis Christi, & ita quidem,
ut sub accidentibus panis vi ver-
borum, id est per se directè & pri-
mariò non ponatur plus, quàm
Corpus Christi, licèt concomi-
tanter, id est per accidens, indire-
ctè, & secundariò ibi simul consti-
tuatur Sanguis, Anima, & Divi-
nitas Christi. Nam vocabulum
Corpus secundùm communem
hominum significationem, non
significat Animam, Sanguinem,
Deitatem, sed solam corpoream
molem constantem in ossibus, ner-
vis, carne. Similiter sub speciebus
vini non collocatur plus vi ver-
borum, quàm Sanguis Christi,
concomitanter autem Corpus,
Anima, Divinitas. Cùm enim
Christus decreverit non amplius
suum Corpus existere sine Anima
& Sanguine juxta illud *Apost. ad
Rom 6. Christus resurgens ex mor-
tuis jam non moritur, mors illi ultra
non dominabitur*; Idcirco fit, ut
ubi statuitur unum horum, ibi &
alterum fit concomitanter, sive
per concomitantiam, adeoque ex
decreto Christi unum comitetur
alterum. Vid. *Concil Trid. sess.*

13. c. 3.

CA-

CAPUT IV.

*An materia consecrationis debeat
esse consecranti præsens, & per
illius intentionem deter-
minata.*

Materia panis & vini Sacer-
doti consecranti debet esse
moraliter & sensibiliter præsens,
quia alias non verificabuntur
pronomina hic & hoc: Illæ enim
particulæ cum sint demonstrati-
væ, significant rem præsentem.

Undè materia post parietem posi-
ta vel clausa in tabernaculo non
consecrabitur, quia non est mora-
liter præsens. Est comm. DD.

Quoniam pronomina hoc &
hic juxta proprium sensum, & vi-
sue institutionis demonstrant, &
significant rem præsentem, quod
non faciunt pronomina illud, ille,
&c. Hæc enim visus institutionis
etiam significare possunt rem ab-
sentem: ut si Petrus in platea mi-
hi loqueretur de aliquo libro meo,
rectè dicam ille vel iste liber, et si
absens sit, est meus. Undè si quis
consecraret ponendo loco promo-

Materia pa-
nis & vini
debet esse
moraliter
& sensibili-
ter præsens.

Quid si ma-
teria sit post
parietem,
vel clausa
in taberna-
culo.

Cum pro-
nomina: hic
& hoc, sig-
nificent re-
præsentem,
loco illorū
non pote-
runt poni
pronomina
illud & ille.

minis hoc, pronomen illud, dicendo, illud est Corpus meum, probabiliter validè non consecraret. Vid. *Vasq. disp. 171. c. 4.* Cùm inquam supradicta pronomina propriè sint demonstrativa rei præsentis, hinc circa formam consecrationis duo advertunt Theologi. Primò in consecratione debere materiam esse præsentem, nam ut paulò ante dixi de re distanti aut absenti cum veritate dici non potest hoc vel hic: Quantum autem materia distare possit à consecrante, id disputant Theologi. Quorum aliqui putant posse distare ad decem passus, alii ad viginti. Vid. *Henriq. l. 8. c. 14.* Tu in re dubia sequere, quod tutius est, adeoque materiam consecrandam tibi proxime præsentem habe. Secundò notant Theologi ex dictis pronomibus materiam debere certam esse & determinatam. De re enim indeterminata hic aut hoc dici non potest v. g. si inter decem homines unus esset infirmus, tu autem nescires, quis ille esset, non poteris verè dicere, hic homo est infirmus, ad hoc enim requiritur, ut determinatè nôris infirmum. Idem est si inter decem hostias

Materia consecrationis quantum possit distare à consecrante.

Debet esse certa & determinata.

hostias, unam velles consecrare, necesse est, ut per intentionem tuam illam determines, adeoque cum veritate possis dicere hoc, &c. Debet itaque consecrationis materia semper certa esse & determinata per intentionem Sacerdotis:

Non eris autem certa & determinata, si intendas ex multis illas consecrare hostias, quas Deus elegit, aut consecrare partes hostiæ, quæ fractâ sacrâ Hostiâ simul mansuræ sunt, non verò, quæ illa fracta decident, quia nescis, quænam sint illæ hostiæ, quas Deus elegit, Item ignoras illas partes, quæ fractâ sacrâ Hostiâ manebunt, aut decident. Vid. *Bon.*

Eritne determinata, si ex multis intendas illas hostias consecrare, quas Deus elegit, &c.

d. 4. q. 2. p. 5. Porro ne opus sit de guttis vini extra vel intra Calicem detergendis sollicitum esse scrupulosè (nam laudabiliter facies illas semper detergendo) bene faciet Sacerdos, si semel pro semper intendat ejusmodi guttas non consecrare, uti nec micæ hostiæ adhærentes: Videtur enim ex probabili sententia esse mens Ecclesiæ ut non consecratur nisi id, quod est per modum continui in Calice aut in Hostia. Vid. *Laym. lib. 5. tr. 4. c. 2. Suar. &c.* Cui

Quid dicendum de guttis vini extra vel intra Calicem.

Item de micis hostiæ adhærentibus.

sententiæ te poteris accommodare utpote probabili. Quod si fortè per errorem arbitraberis non adesse nisi tres aut quatuor hostias consecrandas, essent autem plures, valida erit omnium hostiarum consecratio, quia Sacerdos habet implicitam intentionem consecrandi omnes præsentés: Nemo enim Sacerdotum est, qui non velit consecrare juxta consuetudinem & mentem Ecclesiæ: Hæc est autem mens Ecclesiæ, ut consecrentur omnes præsentés in uno cumulo supra Altare consecratum & corporale positæ, ut patet

ex Rubricis Missalis. Quod si oblitus fuisses tempore consecrationis aperire Ciborium aut Calicem, in quo sunt Hostiæ consecrandæ, noli propterea dubitare de valida consecratione, modo cætera requisita adfuerint. Vid. *Dian. p. 3 nr. 6, res. 103 Tamb. &c.*

An hostiæ plures consecrandæ juxta Rubricas Missalis ponendæ sunt super Altare, antequam fiat Offertorium, interdum tamen licitè consecrabis eas, modò adsint ante Præfationem, imò & Offertoriū. *immediatè ante Consecrationem*

V. g.

v. g. in eo casu, in quo si non consecrarentur, plures oporteret dimittere sine Communione. Sufficit autem istarum hostiarum oblationem in tali casu mente & non verbis facere. Vid. *Tamb. lib. 2. de Sacrif. c. 5. §. 2.* Dixi plures, &c. nam si unus solus absq; Communione dimittendus esset, non consecrabis novam hostiam, sed diffringere poteris particulam hostiæ minori circiter æqualem ex tua hostia majore, eamque ipsi porrigere. Vid. *Gar. par. 2. Tit. 10.* & alios, quæ doctrina etiam servare potest, post consecrationem v. g. moneretur Sacerdos de dando Viatico alicui subito infirmato in defectu minorum hostiarum. Habetque hic casus non raro locum tempore pestis.

Quid si post
Offertoriū
poneretur,
sufficitne ob-
latio hostia-
rum facta
mente &
non verbis.

C A P U T V.

*Ex modò dictis quadam clariùs
elucidantur.*

AD meliorem præcedentium elucidationem nota sequentia. Primò, quamvis nonnulli sint, qui putent essentiam Sacrificii

1. In consecratione unius speciei non habere

C 5

posse

58 DE EUCHARISTIA

tur essentia
Sacrificii.

posse haberi in cōsecratione unius
speciei, rectiùs tamen requiritur
consecratio utriusque. Quia licet
per consecrationem panis vi ver-
borum præcisè poneretur solum
Corpus, adeoque sine anima, &
consequenter ut mortuum, non
tamen ponitur ut violenter occi-
sum, quod requiritur ad rationem
Sacrificii, ut patet in occisione vi-
tulorum, agnorum, aliarumque
animantium in veteri Testamen-
to, & Christi ipsius in Cruce. Hu-
jusmodi autem Sacrificium cruen-
tum si non physicè tale, saltem
repræsentativè habetur perfectè
in consecratione utriusque speciei,
in qua totus Sanguis ad normam
violentiæ occisionis, & mactatio-
nis separatur à corpore, non qui-
dem re ipsâ, nam Christus resur-
gens non moritur, sed vi verbo-
rum. Nam quantum est ex vi ver-
borum ponitur Sanguis separa-
tus à corpore. Deindè Euchari-
stia sub speciebus panis, quâ ra-
tione datur Laicis, rectè dicitur
unum specie Sacramentum, non
quidem specie, physicè, sed mora-
liter completa: Nam tota spiri-
tualis refectio, ob concomitan-
tiam Sanguinis, animæ, ac cetero-
rum

2. Euchari-
stia sub so-
lis spe-
ciebus panis
data laicis,
est unum
specie Sa-
cramentum.

UT SACRAMENTO. 59

rorum perfectè habetur sub una specie, adeoque censetur Laicus manducare Corpus & bibere Sanguinem Christi. Tertiò, sine falsificatione formæ particula hic nunquam potest accipi adverbialiter, quia pronomen hic significat substantiam contentam sub speciebus vini, quæ substantia sub talibus speciebus est indifferens ad quemcunque locum; adverbium autem hîc ex vi suæ significationis plus nō significat, quam rem huic loco affixam esse, & nullo modo contentam sub speciebus panis: Per hoc enim quod Petrus dicatur esse hîc, nemo intelligit Petrum existentē sub speciebus panis aut vini, sed affixum huic & nō alteri loco.

Quartò. Materia post parietem, aut tergum posita non consecratur validè, quia non censetur moraliter præsens, cum non possit demonstrari per tò hoc vel hic. Quod si tamen Sacerdos sic se flecteret, ut cerneret materiam post se positam, adeoque sufficienter per tò hoc demonstrare posset, utique validè, etsi ob irreverentiam illicitè consecraret. Ita DD. comm. Quintò, ne angaris circa pronuntiationem formæ, utrum

3. Pronomen, hic, in forma Calicis nunquā potest accipi adverbialiter.

4. Materia post parietem vel tergum posita non consecrabitur.

Quid si Sacerdos ita se inflecteret, ut cerneret materiam post se positam.

5. Non est faciendus scrupulus, si antehac historicè, an assertivè pronūciata.

eam dixeris historicè an assertivè, sufficet te habuisse aut habere intentionem, formam pronuntian- di, quo modo Christus instituit. Imò si Sacerdos ex errore privato formam consecrationis semper pronuntiasset historicè, adhuc censetur validè consecrâsse, quia intentio universalis faciendi, quod Christus instituit, praeponderat errori privato. Vid. *Gob. tr. 3. cas. 4.*

6. Christus manet sub speciebus Eucharistici- cistrandiu, donec hæ sic muten- tur, ut sub illis forma panis & vi- ni, si adef- sent, natu- raliter non amplius re- manerent.

7. Euchari- stia toto tempore, quo durant species, probabili- ter causat gratiam.

Sextò. Christus manet sub specie- bus panis, & vini, etiam sub quavis minima parte tamdiu, donec illa specierum fiat mutatio, vi cuius, substantia panis, & vini naturaliter corrumpenterentur; id est forma panis & vini, si adef- sissent, ab agente contrario per introductio- nem novæ formæ naturaliter ex- pellerentur. Septimò. Probabile est, ut docet *Cajet. Suar.* & alii Eu- charistiam toto tempore, quo du- rant ejus species in stomacho, causare gratiam, adeoque quo plures devotionis actus quis eli- cit, eo ampliorem acquirere gra- tiam. Causarum namque indoles est, ut pro ratione subjecti magis aut minus dispositi, magnum vel minorem effectum conferant, id inquam, quia probabile; hinc ta-

men

men nō rectè inferes ob majus bonum spirituale, & augmentum gratiæ, licitum esse plures sumere hostias, dum quis communicat, quàm unam, aut etiam communicaturo plures idcirco dare. Aliud, est si plures sumerentur hostiæ ob necessitatem, aliãve justam causam, ut si v. g. renovandũ est Sacramentum, & hostiæ antiquiores, ne corrumperẽtur, consumendæ, aut si fortè in loco, in quo celebras, non esset occasio residuas hostias decenter aut honestè asservandi. Ratio prioris est, quia sumere plures hostias, quàm unam videtur contrariari usui antiquo Ecclesiæ in re gravi: Præterquam, quod si id licitum foret, plurimæ committerentur superstitiones & irreverentiæ contra tantum Mysterium. Neque obstat major devotio ex diuturniore præsentia Christi, quia si quater quis communicaret una die, etiam foret major devotio, nec tamen id est faciendum; cum non debeat negligi usus Ecclesiæ, & melius sit, rationabiles, & reverentiæ Christi debitas consuetudines servare, quàm imprudenti affectui devotionis indulgere (quod notent Sa-

Non licet plures hostias sumere ob majus bonum spirituale & gratiæ augmentum. Quid si necessitas aut alia justa causa foret sumendi plures.

Neque ob majorem devotionẽ.

cerdotes, qui Rubricis Missalis in Sacrificio, illegitimas devotiones intermiscunt.) Interim, dum sacram Communionem distribuis, noli scrupulosè esse anxius, ne fortè communicanti des plures quam unam hostiam. Si enim præter intentionem darentur duæ hostiæ à Sacerdote Euch. distribuyente; non est de eo magnoperè laborandum, cum nō sit nisi una Communio. Dixi tempore, quo durant species in stomacho, nam Eucharistiam propriè manducare & sumere cum ejusdem effectu secundum quosdam consistit in trajectione hostiæ aut partis illius ex ore versus stomachum, secundum alios in receptione ejusdem in stomachum, undè si quis hostiam solo ore exciperet nec deglutiret, probabiliter gratiam Sacramenti non reciperet. Vid. *Suar disp. 63. sect. 4. 5. & seq.*

Quid si præter intentionem darentur duæ hostiæ à Sacerdote Euch. distribuyente.

C A P U T VI.

Statuitur Minister Sacramenti Eucharistia.

Ordinarius Minister hujus Sacramenti est solus Sacerdos,

Ordinarius Minister est

dos, extraordinarius in casu necessitatis est Diaconus, idque ex commissione Episcopi, aut Parochi v. g. si Parochus in magno Festo esset occupatus concionibus, aut confessionibus audiendis, poterit dispensationem Eucharistiæ committere Diacono. Vid. *C. presente, dist. 92.* Hoc tamen vix practicandum iudico, nisi id ferat consuetudo diocesana, propter admirationem, & sermones populi. Imò in extrema necessitate si evidens sit mortis periculum, nec adsit Sacerdos, qui illam dispensare possit, rectè faciet Diaconus, si se & alios communicet, & quod amplius est, si in simili necessitate non esset, qui Eucharistiam ministrare posset, quam homo laicus, rectè is faciet, si ingressus templum lotis manibus, super pelliceo indutus cum lumine sacram Hostiam è Sacratio sumat, sibi que aut alteri dispenset, hoc enim nec juri divino, nec Ecclesiastico in casu necessitatis repugnat, & si fortè aliquis textus videatur contradicere, is de extrema necessitate intelligendus non est. Vid. *Paluum tr. 21. punct. 12. Dian. &c.* Hoc tamen faciet Laicus, ut publicè dicat

solus Sacerdos, extraordinarius in casu necessitatis; Diaconus ex commissione Episcopi aut Parochi.

Quid si in casu extreme necessitatis non adesset Sacerdos aut Diaconus, qui Eucharistiam ministraret.

64 DE EUCHARISTIA

cat se aliquando in scholis audivisse, Ecclesiam tam piam in filios esse matrem, ut in ejusmodi extrema necessitate, nunc quoque permittat fieri, quod antiquitus fieri solebat. Constat enim antiquitus per Laicos frequenter sacram Hostiam delatam fuisse; hanc quippe ratione tolletur occasio scandali. Unde si tu quoque veneris in discrimen vitæ, nec adsit Sacerdos, qui tibi præbeat hostiam, præbe tibi ipsi, quia in dispensatione hujus Sacramenti non est absolute necesse, Ministrum esse distinctum à suscipiente. Imò quod amplius est, in magnis Festis si Sacerdos nequeat facere Sacrum, poterit ad solatium animæ suæ absente alio Sacerdote è Sacratio accipere sacram Hostiam, eamque sibi ministrare, in quo tamen scandalum aliorum, & offensio- nem semper cavebis. Vid. *Bo-*

nac. q. 5. punct. I. Suar.
& alios.

* * *
* * *
*

CA-

Utrum Mi-
nister à sus-
cipiente
Eucharist.
necessariò
sit distin-
ctus.

CAPUT VII.

*Assignantur requisita ad licitam
Eucharistia dispensationem.*

UT licitè dispenses & ministres
Eucharistiam requiritur pri-
mò, ut sis præditus jurisdictione
ordinariâ aut delegatâ in illum, se debeas in
quem communicas. Quod si for-
tè in aliena Parochia, aut templo
celebres, & sub tuo Sacro adesset,
qui Communionem peteret, noli
angi, an hæc possis porrigere,
potes enim in tali casu rationabi-
liter præsumere consensum Supe-
rioris istius, Ecclesiæ, in qua sacri-
ficas. Vid. *Gob. tr. 4 cas 21 sect. 1.*
Requiritur secundò, ut non defe-
ras ad infirmos, neque dispenses,
nisi cum habitu decenti, id est cum
stola, superpelliceo, vel alba, item-
que lumine. Porrò præter lumen,
seu cereum à latere Altaris incen-
dendum, dum sacra Communio
distribuitur; insuper præmittenda
est Confessio generalis. Omittens
tamen lumen, & generalem Con-
fessionem secluso scandalo, &
contemptu non peccabit graviter;
quod

Quali juris-
dictione
præditus es-
se debeas in
communi-
cantem.

Quo habitu
Ministro
sit utendū:
& an neces-
sariò lumen
ne, dum
Euch. dis-
pensat.

66 DE EUCHARISTIA

quod adhuc verius est pro eo casu, quo post distributionem prius factam accedit unus, alterve communicandus, si aut non repetatur confiteor, aut non accendatur cereus, quamvis ut rectè docet *Gob l. 6. sect. 2.* Ita fieri oporteret, nisi fortè quis dicat hanc posteriorem distributionem cum priori sic conjunctam videri, ut cum illa moraliter unam faciat; præsertim cum in Ministro difficultas sit ab illo obtinendi repetitionem confiteor, & accensionem luminis. Vid. *Dian. part. 10. tr. 10. resol. 80. Suar. & alios.*

Quo incessu
deferenda
sit Euch.

Tertiò ut, quando defers augustissimum Sacramentum, id facias incessu gravi: Neque enim decet Sacerdotem in habitu sacerdotali cum hoc Sacramento per publicum currere. Negant tamen *Diana art. 10 tr. 16. res. 80. &c.* committi indecentiam, modo absit periculum lapsus, & veri, non autem Pharisaici scandali. Et si quis fortè esset, qui te currentem rideret, cogita illud *Apost. 1. ad Cor. 4. Nos stulti propter Christum.* Festinabis igitur quantum decentia permittit, & infirmi necessitas exiget. Dixi non decet per publi-

CUM

UT SACRAMENTO. 67

cum currere, nam si absque habitu
 sacerdotali clam in sinu portares
 Eucharistiam corporali, aut pixi-
 di inclusam, facilius cursus per-
 mitteri poterit. Porro Eucharistiam
 in sinu clam portare ad infirmos,
 vix tibi licebit ob reverentiam
 augustissimi Mysterii, & aucto-
 ritatem Ecclesie contrarium præ-
 cipientis, nisi gravis te causa
 excuset. Scio contrariam quo-
 rundam virorum timoratorum
 praxin, qui, facti imitatores
 Beatissimæ Virginis, Filium suum
 per vicos & plateas clam in sinu
 deportantis, arbitrantur ob solum
 solatium, ac devotionem infirmi,
 cui, quia solebat frequentius com-
 municare, admodum difficile est,
 ab ea consuetudine penitus rece-
 dere, sibi licitum esse clam Eucha-
 ristiam in sinu ad infirmos defer-
 re; aut certè, ut præcepto Ecclesie
 solum aliqua ex parte satisfaciant,
 credunt prudenter, & providè se
 agere, dum superpelliceo & stola
 induti sicque pallio honestè tecti,
 socio pariter modicum lumen oc-
 cultè præferente, augustissimum
 Sacramentum ad infirmum de-
 portant; præsertim eum admira-
 tiones, dicteria vicinorum, si vi-
 deant

Utum
 Eucharistia
 in sinu clam
 portare li-
 ceat ad in-
 firmos.

deant eundem sæpius communi-
 care, justam videantur præbere
 causam clam in sinu vel certè oc-
 cultè, modò paulò ante insinuato,
 deferendi sacram Communionē.
 Pro hac praxi videntur stare se-
 quentes rationes. Primò, si ut as-
 serit *Medulla P. Busenbaum lib. 6,*
tr. 1. de Euch. c. 1. dub. 1. art. 2.
 Secundum quosdam Eucharistia
 clam deferri potest; quando est
 tempestas, aut iter faciendum, cur
 non poterit deferri ob evitandos
 sermones, risus, ac censuras vici-
 norum. Cùm hæc morali iudicio
 videantur æquivalere physicæ cœ-
 li aut aëris tempestati. Secundò, si
 ex sententia valde probabili infir-
 mo licitum est ex sola devotione
 communicare, fracto jejunio, ut
 videre est in *cit. Medull. Busenb.*
lib. 6, tr. 3 de Euch. cap. 2. dub. 2.
pag 681. Cur non liceat ex eadem
 causa privatæ devotionis, clam
 deferre Euch. ad infirmum. Cùm
 utrumque sit juris positivi Eccle-
 siastici: Et leges humanæ non
 obligent, quando sine gravi in-
 commodo servari non possunt,
 quale in utroque casu est magna
 difficultas infirmi, qui assuevit ad
 frequentem communionem. Ve-
 ram

UT SACRAMENTO. 69

rùm hæ rationes quantum habeant probabilitatis, & an sint ejusmodi, ut permittant supradictam praxin, cui obstare videtur lex Ecclesiæ statuentis, ac præcipientis sanctissimum Sacramentum deferri in habitu Sacerdotali, cum lumine, id prudens lector judicet. Cerrius tamen est jam dictâ praxi Eucharistiam deferri posse in locis hæreticis, ubi etiam secluso scandalo porrigi poterit sine stola, & superpelliceo. Licebit etiam tibi equo mansueto uti ad deferendam Eucharistiam, si ratio temporis, distantia loci, periculum ita sua deat. Vid. *Gob. l. c. sect. 2. &c.*

An Ministro Eucharistiam deferenti equo uti liceat.

Quartò ut canonicis seu consecratis digitis sacram Communionem dispenses; si tamen ex justa causa fieret contrarium, non videtur peccari saltem graviter, nam tangens scienter hostiam digitis non canonicis etiam absque causa, non videtur committere irreverentiam saltem gravem, tota namque manus censetur consecrata, quando Sacerdos initiatur. Imò neque Laicus adhærentem palato hostiam peccabit graviter, si immisso in os digito eam reverenter solvat, præsertim quando com-

Quibus digitis Eucharistiam ministranda.

Peccabitne laicus hostiam palato adhærentem digito reverenter solvendo.

70 DE EUCHARISTIA

modè eam aliter solvere non potest; ac dein digitum lambat & propriâ salivâ decenter abluat. Quod si tamen salivâ aut linguâ solvi poterit, id utique faciet. Quintò, ut non dispenses nisi juxta ritum in Ecclesia Catholica usitatum. Undè infirmo ob linguæ ariditatem non dabis Eucharistiam sub speciebus vini, nec homini laico hostiam majorem; hæc enim contrariantur ritibus Ecclesiæ. Est tamen in necessitate permissum, ut magnam hostiam in aliquot partes decenter divisam inter communicantes distribuas. Nullo modo autem opus est, ut infirmo, qui hostiam commodè deglutire non potest, præbeas integram hostiam minorem, sed sufficit dare parvam particulam, & quidem in liquore v. g. vino, si absque hoc deglutire nequeat; esto sit moraliter certum liquorem citiùs descensurum, quia talis censeretur non posse jejunus communicare. Vid. *Tann. tom. 5. disp. 5. q. 8.* Nunquam autem licebit tibi sacram Hostiam deferre ad eandem conspiciendam, adorandam ab infirmo. Vid. *Congreg. Cardin. in Trid. Sess. 3. Can. 7.* Quod si dubium sit
an

Quo ritu
Eucharist.
sit distribu-
enda.

Utrum Eu-
charist. de-
ferri possit
ad infirmū,
ut videat
illam &
adorct.

UT SACRAMENTO. 71

an æger sit capax sacrae Communionis, licebit tibi illam ægro deferre; quia forsan communicare poterit, si nequeat, ostendere illam poteris ipsi adorandam, sed non osculandam. Id quippè repugnat praxi Romanæ Ecclesiæ & reverentiæ Sacramento debita. Vid. *Cardin. de Lugo lib. 1. cons. mor. dub. 11. Barb &c.* Sicut & repugnat juxta *Concil. Trid. Sess. 25. cap. 10.* Si intra claustra monialium Eucharistia afferretur. Non est tamen illicitum sacram Hostiam deferre ad restinguendum incendium, aut sedandam gravem aliquam tempestatem, cum id confirmat *P. Gob. tract. 4. c. 21. sect. 1.* raro & felici quodam eventu, nec de contraria prohibitione nobis constet. Sextò, ut non dispenses iis, quos Lex divina vel Ecclesiastica ab hoc angelico pane jubet abstinere, qualis sunt omnes illi, qui vel ex parte animæ vel corporis sunt indispositi ad dignè suscipiendum hoc Sacramentum. Est comm. DD.: Quod si ex sola confessione constaret indignitas communicantis, non dabis loco Hostiæ consecratæ, esto ipse communicans consentiat, Hostiam

An intra claustra Monialium Euch. afferri possit. Aut deferri ad restinguendum incendium vel sedandam gravem tempestatem. Quibus Euch. dispensari possit.

Quid si ex sola confessione constet indignitas

non

communi-
cantis.

Aut pecca-
tor publicè
infamis
subitò in-
cidat in pe-
riculum
mortis.

non consecratam. Fuerunt qui-
dem authores nonnulli, qui existi-
mabant hoc fieri posse, si & poeni-
tens consentiret, & Sacerdos una
cum Hostia non consecrata, tene-
ret aliam consecratam, ut circum-
stantes debitum objectum suæ ad-
orationis haberent. Horum tamen
sententia probanda non est, quia
Sacerdos hoc faciens, quantum in se
est, facit circumstantes idololatrias,
quia hanc Hostiã credunt esse con-
secratam, adeoque quã talem ado-
rant. Adde quod simulationis ac fi-
ctio in re tanti momenti omninò
averfanda sit. *Vid. S. Thom. q. 80.
art. 6. ad 2.* Quod si peccator pu-
blicè infamis subitò incideret in
mortis periculum; ut in illo statu
ipfi Communio præberi possit,
sufficiet pro temporis conditione
eum ritè confiteri, aut si nequeat,
certa signa contritionis ostendere.
Suar. disp. 67. sect. 2. Tann. &c.
Et si in jam dicto periculo se reum
negaret ejus criminis, cujus gravi
suspicionem laborat, ipfi potius
fides habenda erit in tali articulo,
quam aliis, ac proinde danda
communio, adhibitã nihilominus
seriã admonitione, ut, quò ad-
poterit, tollat deinceps occasio-

UT SACRAMENTO. 73
nem suspensionem, & scandalorum. Vid. *Gob. tr. 4. c. 21. sect. 1.*
Denique requiritur, ut non sit in censura aliqua Ecclesiastica, quæ prohibeat Sacerdotem ab hoc Ministerio. De confessione & statu gratiæ prærequisito dicitur infra.

Parochus, ut Eucharistiam opportunè petentibus possit ministrare, tenetur illam asservare cum lumine in Ecclesia, & non alibi. Et quidem si eo sciente, consentiente lampas ante Venerabile integro die non ardeat, videtur graviter peccare, quia Paulus V. in suo rituali mandat continuo ardere lampadem, & Theologi passim rigidè exigunt, ut tempore Sacrificii lumen sit semper accensum; quorum ratio facile accommodabitur Eucharistiæ in templo asservatæ. Pluribus tamen locis partim ob inopiam, partim ob longam consuetudinem hæc doctrina tam severè non observatur, quam etiam universaliter in tanto rigore non esse admittendam censet. *Gob l. c.*

sect. 1. Marchant.

&c.

D

CA-

CAPUT VIII.

Quid Religiosis liceat circa Eucharistia dispensationem.

Poterunt illam ministrare cuivis fideli in suis Ecclesiis: Insuper dare facultatem simplici Sacerdoti illam isthuc præbendi.

Religiosi mendicantes per privilegia tum Corpori juris inserta, tum particularia possunt Eucharistiam in suis Ecclesiis præbere cuivis fideli, imò etiam alteri simplici Sacerdoti dare facultatem illam isthuc præbendi. Vid. *Suar Tom. 4. de Relig. tr. 10. l. 9. c. 3. Kon. &c.* Quæ facultas etiam à Sacro Romano concedi potest, ut docet *Henriq. Sa. Pa'aus. tr. 21.*

Quid istis liceat in festo Paschatis vel in articulo mortis.

punct. 19. Excipe hinc festum Paschatis, itemque articulum mortis, in quo id religiosis neque per se neque per alium licet. In certis tamen casibus licebit, in quibus aut jus Parochorum non læditur, ut fit in iis, qui præcepto Communionis Paschalis satisfecerunt, aut in quibus Parochi rationabiliter non possunt esse inviti, ut si adesset gravis aut extrema necessitas absente Parocho. Vid. *Fagund. præcep. 3. l. 3. c. 2.* Possunt tamen Episcopi prohibere regularibus,

ne

ne ipsâ Dominicâ Resurrectionis
 ulli Eucharistiam ministrant,
 etiam illis, qui antea præcepto
 satisfecerunt. Ita enim habet ex-
 pressa Declaratio Cardinalium
 Anno 1644. cui Declarationi sub-
 scripsit Innoc. X. temporis illius
 Pontifex. Probabile etiam est ex-
 tra Dominicam Resurrectionis in
 Ecclesiis Regularium quovis alio
 die intra tempus Paschale posse
 satisfieri præcepto Communionis.
 Nititur enim sententia ista proba-
 bilibus rationibus, præsertim cum
 non satis constet de mente Ponti-
 ficum, an festum Paschæ accepe-
 rint materialiter an formaliter, id
 est, an acceperint pro sola Domi-
 nica Resurrectionis, an pro toto
 tempore Paschali, habetque hæc
 sententia probatos pro se autho-
 res. Nec obstat Declaratio sacræ
 Congregationis, quæ hoc ipsum
 videtur prohibere Religiosis:
 Cum enim verba dictæ Congre-
 gationis sint ejusmodi, ut in
 utramque partem ab eruditis pro-
 babiliter disputentur, poterit
 quisque illa interpretari juxta
 sensum sibi magis favorabilem.
 Judico tamen hanc sententiam in
 usum non esse deducendam, si

per eam daretur occasio admirationis in populo, vel querelarum in Prælatiſ aut Parochiſ. Quæ ſi abſint, licitè eandem ſequèris. Vid. *Tamb. in Meth. Comm. c. 4. §. 4.*

C A P U T IX.

Quid circa Communionem puerorum aut puellarum observandum.

Omnes fideles poſt uſum rationis adepti tenentur communicare in articulo mortis & extra hunc articulum ſemel in anno, idque feſto Paſchatis.

CUm antè adeptum rationis uſum neminè ſit porrigenda Euchariftia, pro ut patet ex praxi præſentium temporum; poſt uſum verò rationis omnes certis temporibus ad ſumendum hoc epulum graviter ſunt obligati, & quidem in articulo mortis per modum viatici, quo confortati ingrediantur viam æternitatis. Vid. *Vaſq. Tom. 3. in 3. part. diſp. 214.* & alios, extra hunc verò articulum ſaltem ſemel in anno, idque in feſto Paſchatis: Nam in *Can. de poen. & remiſſ.*, *Omniſ utriuſque*, &c. præcipitur; ut omnes fideles, cùm ad annos diſcretionis pervenerint, confiteantur ſemel in anno, ſi ſibi ſint conſcii peccati

MOR-

mortalis, & suscipiant reverenter
 Eucharistiæ Sacramentum. Cen-
 sentur autē illi pervenisse ad an-
 nos discretionis, qui noverunt dis-
 cernere inter bonum & malum,
 seu peccare mortaliter. Vid. *Pala-*
tract. 3. disp. 1. punct. 24. §. 2.
 Undē licet aliquis, quidem usus
 rationis communiter sit in pueris
 ac puellis statim post expletum
 septennium, prout indē patet,
 quod sponsalia exacto primo sep-
 tennio à jure supponantur subsi-
 stere, nisi fortē post pubertatem
 per alterutrius pœnitentiam dis-
 solvantur. Hæc autem juris sup-
 positio non foret legitima, nisi in
 illa ætate jam adesset aliquis ra-
 tionis usus. Vid. *Cap. literas, &*
cap. accessit de despons. impub. In-
 certum tamen est, ut docet *Suar.*
& alij, quâ ætate pueri incipiant
 doli esse capaces, sive pertingant
 ad plenum rationis usum, & dis-
 cretionem necessariam ad peccan-
 dum mortaliter. Quæ quidem
 discretio quibusdam anno octavo
 aut nono, aliis decimo, aut duo-
 decimo, quibusdam vix decimo
 quarto, communiter tamen om-
 nibus inter decimum & decimum
 quartum contingit. Pro pueris

Quinam di-
 cendi sint
 pervenisse
 ad annos
 discretio-
 nis :

Et quo an-
 no ætatis,
 pueri aut
 puellæ hos
 annos atti-
 gerint.

Pueri germani aut puellæ utrū possint differri ad unū alterūve annum post sufficientē intelligentiam rerum ad Euch. spectantiū.

Quid si alicubi consuetudo obtineat, ut non admittantur ante annum decimum quartum.

igitur germanis, itemque puellis communicaturis observabis sequentia. 1. Potest differri Communio in unum alteramve annum etiam postquam talis puer satis est intelligens rerum ad illam ritē obeundam spectantium. Decet enim, ut ad hoc augustissimum Mysterium, cui singularis debetur reverentia, his præsertim temporibus, quibus ab hæreticis contemnitur, pueri tam immaturi non admittantur. Adde quod *Henriq. Sotus, Val. tr. 21. punct. 10* & alii negent præceptum annuæ Communions extendi ad nondum egressos annum ætatis undecimū. Secundò, Non delinquent, qui territorii consuetudinem secuti absterneant usque ad annum decimum quartum. Vid. *Cajet. V. comm. Henriq.* & alii contra alios. Fortè quia majores talium locorum sibi persuaserunt pueros vix ad annos discretionis citiùs pertingere, quam expleverint annum decimum quartum: Laudabiliter tamen faciunt Parochi, qui hanc consuetudinem, ubi plebs est docilior, emendare student; præsertim cum hæc consuetudo *cit. can. omnis* utriusque, contrariari videatur,

UT SACRAMENTO. 79

deatur, eo quod anni discretionis maturius adesse soleant. Tertio, Pueri, puellæque ad sacram Communionem passim non admittantur nisi inter annum decimum, & decimum quartum, rarò post duodecimum, & rarò ante decimum, quia in rebus dubiis observari solet, quod plerumque fieri consuevit. Intra præfatos autem annos decimum scilicet & decimum quartum apud nos Germanos fieri solet, ut parvuli ad plenum rationis usum pertingant, & doli capaces esse incipiant, undè nisi peculiaris ratio obsistat, securè observabitur terminus intra duos supra nominatos annos, Vid.

Intra quos ætatis años passim admitti possunt.

Tann. disp. s. 9. §. 8. Quod etiam circa scrupulum servabis circa pueros maturioris ingenii, quia ad illa debet aptari jus, quæ frequenter eveniunt. *L. nam ad ea §. de leg.* Quid dicendum de pueris maturioris ingenii;

Quæ omnia ex eo luculentius confirmantur, quod supra dictus Canon præcipiat, ut fideles reverenter suscipiant sacram Communionem; quam sufficientem reverentiam jam dicti anni in pueris ac puellis opportunè conciliabunt. Et quidem quæ hætenus dicta sunt etiam locum habent.

Aur moribundo.

80 DE EUCHARISTIA

bent in pueris moribundis. Ita probabiliter *Nau. cap 21 n. 57. Vajq.* cum aliis, quia obligatio divini præcepti, quo obligamur ad Communionem non citius oritur, quam obligatio præcepti Ecclesiastici. *Suar. tamen, Rhodes Tom. 2. Theol. Scholast. disp. 1. de Eucharistia q. 3.* cum aliis censet puerum puellamve Sacramentalis Confessionis capaces, in extremis esse necessario muniendos sacro Viatico. Quæ sententia utpotè magis pia, ubi commodè potest, in usum non malè redigetur; præsertim si petat sacram Communionem puer octennis, aut novennis.

C A P U T X.

De Communionem in Paschate, & mortis articulo à fidelibus faciendâ.

Qui, dies nomine Paschæ intelligantur.

Cum superius dictum sit, omnes fideles ad minus in Pascha teneri suscipere sacram Communionem; sciendum est, nomine Paschæ jure communi eos intelligi dies, qui numerantur à die Palmæmarum

UT SACRAMENTO. 81

marum usque ad Dominicam in
albis inclusivè, ita ut quolibet
horum dierum possit præcepto sa-
tisfieri. Quamvis alibi tempus
Paschale totam Quadragesimam
complectatur, aut etiam in qui-
busdam locis duas hebdomadas
ante Pascha, & duas post compre-
hendat. Potestque Confessarius ex
justa & ob notabile incommodum
pœnitentis rationabili causa hoc
tempus extendere. Vid. *Bon disp.*

An Confes-
sarius tem-
pus pascha-
le possit ex-
tendere.

4. q. 7 p. 2. Sa. & alios. Ubi nota,

si contingeret festum Annuntiæ
Virginis, aut alterius cujusdam

Sancti, in Sabbathum præcedens

Dominicam Palmarum anticipatò
transferti, communicans in ejus-

modi Festo satisfacet præcepto
Ecclesiæ, ut *Gob. tr. 4 cas. 3.* pro-

bat ex rationabili & præscripta
consuetudine, præterquam quod

parùm distat, nihil distare videat-

tur, & taliter communicans mo-
raliter videatur facere Commu-

nionem intra tempus Paschale.
Qui tempore Paschatis vel noluit

cùm posset, vel non potuit, cùm
vellet communicare, secundum

Sylv. Henriq. &c. non tenetur
compenfare omissam Commu-

nionem, secundum *Laym. Bonac.*
D. 5 &c.

Quid si
sabbatho
præcedente
dominica
Palmarum
festum eo
die occur-
rente quis
communi-
casset.

Impeditus
in Paschate
an alio tē-
pore tenea-
tur com-
municare.

82 DE EUCHARISTIA

&c. tenerur : Nam quando præceptum aliquod, unum præcipit principaliter, alterum verò secundariò, etsi hoc quod secundarium est, negligatur, aut servari non possi, debet tamen impleri, quod principale est. Sicuti Confessar. us præcipiens jejunium die Sabbathi, si pœnitens eâ die non jejunet, debet aliâ jejunare. Sic principalis Ecclesiæ intentio videtur esse obligandi fideles ad Communionem singulis saltem annis semel sumendam; secundariò autem determinat tempus Paschale. Similiter qui prævidet se impediendum à sacra Communionem in Paschate, secundum quosdam tenerur prævenire, & alio die communicare, secundum alios non tenerur, utrumque præbabiliter. Vid. *Azor. Tom. 1. l. 7. c. 41. q. ult. &c.* Alii tamen re-
 etius cum *Laym. lib. 5. tr. 4. c. 5.* ita distinguunt; aut jam semel illo anno communicasti, aut non, si communicasti, non est juxta Superiorem sententiam obligatio præveniendi; si non communicasti, obligaris, quia delinques contra præceptum, non quidem Paschalis, sed annuæ Communionis:

Aut prævidens se impediendum tempore Paschalis.

UT SACRAMENTO. 83

nis : Tenemur quippè singulis
 annis adire semel sacram Com-
 munionem, & hæc distinctio ma-
 ximè probanda est. Nullo autem
 modo satisfit præcepto Paschali
 per Communionem sacrilegam,
 id est indignè sumptam. Vid.
Sent. damn. ab innoc. XI. n. 55.
 Debet autem Communio Pascha-
 lis sub gravi obligatione fieri in
 Ecclesia Parochiali, dum enim ju-
 bebatur eam percipere de manu
 Parochi, id sanè alibi fieri non
 potest, quam in Ecclesia Paro-
 chiali, quod intellige, nisi ex pri-
 vilegio vel proprio vel alieno tibi
 alibi communicare liceat v. g. in
 Ecclesia Regularium. Possunt ta-
 men excusari, qui in Ecclesia Ca-
 thedrali communicant, ubi non
 constat de contraria legitima con-
 suetudine. Eò quod in hac Ecclesia
 adsit Episcopus totius diocesis
 Pastor. Vid. *Tamb. in Meth. comm.*
cap. 4. §. 4. Sic etiam excusantur
 ii extra Parochiam communican-
 tes, in quibus prudenter præsumi
 potest tacitus consensus Pastoris,
 qualis subindè, etsi non semper
 præsumi posset in militibus præsi-
 diariis, aulicis, studiosis, aliisque.
 Vid. *Laym l. 5. nu. 4. cap. 7.*

An præce-
 pto pascha-
 li satisfieri
 possit per
 Commu-
 nionem sa-
 crilegam.
 Quo loco
 communico
 paschalis
 fieri debeat.

Quid dicē-
 dum de illis
 in quibus
 prudenter
 præsumitur
 consensus.
 Pastoris :

32 DE EUCHARISTIA

num. 4. Medull. Bus. Lib. IV. tr. 9. de Euch. c. 1. d. 1. p. 166. Tamb. l. c.

Item de ad-
venis, pere-
grinis, va-
gis.

Similiter excusantur advenæ, peregrini, vagi, qui ob distantiam nequeunt adire propriam Parochiam. Hi enim satisfaciunt communicando vel in Parochia, in qua sunt, vel certè in Ecclesiis Regularium, & licet Authores hos non obligent ad communicandum extra Parochiam, longè tamen probabilius est eos ad hoc teneri juxta commune adagium: Qui non potest facere, quomodo tenetur, tenetur facere modo, quo potest. Vid. *Gob. tr. 4. cas. 5.* Cæterum pœna, quæ

Qualis pœna statuta in negligētes annuam vel paschalem Communionem. Quid circa hanc servandum Parochis.

statuitur negligentibus annuam vel Paschalem Communionem, ut nimirum vivi arceantur ab Ecclesia, mortui Ecclesiasticâ sepulturâ priventur, non est latæ, sed ferendæ sententiæ. Quare Parochi, cum jurisdictione in foro externo careant, non faciliè alicui eam inferre debent, nisi prius monito, & jubente ordinario, præsertim si omisso Confessione vel communis aliquâ causâ excusari posse videatur. Inspiciendæ etiam sunt in ea re speciales Dioecesium consuetudines. *Gob. loc. cit. cas. 3.* Quod autem vult

GAVANT,

UT SACRAMENTO. 85

Garant p. 4. Tit. 1. n. 8. Omnes Sacerdotes Feria V. in Cœna Domini teneri communicare de manu Superioris representantis Christum, in ultima Cœna suos discipulos communicantem. Id alii negant respondentes verba Congregationis id jubentis Anno 1606. à præfato Authore allegata, non inducere vim obligationis, eo quod hæc Declaratio non obtineat vim legis ob defectum unius aut plurium Conditionum necessariorum ad hoc, ut Declarationes Cardinalium habeant vim legis. Profectò in Germania vel ignoratur hæc Declaratio vel usu recepta non est tanquã obligatoria. Nam plures Germani Theologi docent licere cuivis Sacerdoti eo die privatim Sacrum celebrare. Sacerdos autem more laico communicans est conformiter consuetudini Ecclesiæ stolam induere debeat, hanc tamen omittens non peccabit saltem graviter. Vid. *Barbos. de Pastoral. c. 20.* Item *Henriq. Bonac.* &c. testantes hunc stolæ usum alibi non observari. Sicut autem fideles in Paschate sub gravi obligatione tenentur communicare; Ita graviter quoque obligantur ad

Utrum omnes Sacerdotes teneantur feria V. in Cœna Domini communicare.

Sacerdos more laico communicans an peccet omitendo stolam.

Qualiter

fideles obli-
gentur ad
sumendam
Euch. in
articulo
mortis.

An manè
cōmunicans
si sub ves-
perum inci-
deret in
periculum
mortis, ite-
rum com-
municare
teneatur.

sumendum in articulo mortis sa-
crum Viaticum, id est, quando
sunt in periculo mortis vel certo
vel probabiliter imminentis, nisi
fortè paucis v. g. octo diebus ante
sacram Eucharistiam sumpissent:
Talis enim sumptio habetur pro-
sūptione Viatici secundum *Suar. de
Euch. disp. 69. sect. 2. &c.* Contra
Dianam part. 1. tr. 3. resol. 33. &c.
quosdam alios, qui non improba-
biliter volunt eum, qui manè
sumpsit sacram Communionem
nihil cogitans de morte, si sub
vesperum incidat in periculum
mortis, iterum tēneri communi-
care, sacramque Communionem
sumere per modum Viatici; verūm
hac obligatio ab aliis non agno-
scitur, imò probabilius judicant,
id non licere, quia Ecclesia nec
tacitè nec expressè unquam ex-
cepit hunc casum improvise mor-
tis à communi lege, quā jubemur
Eucharistiam tantum semel & je-
juni sumere. Interim non caret
probabilitate sententia, quæ per-
mittit in prædicto casu duplicem
unius diei Communionem. Vid.

*Quintanadv. de Euch. Sing. 9.
num. 5. &c.*

CAPUT XI.

Quid dicendum de perpetuo amentibus, semifatis, surdis simul & mutis.

Perpetuo amentibus nunquam præbenda est Eucharistia. Vid. *Tamb. in Meth. Comm. c. 4. §. 1.* Si tamen aliquando rationis compotes, & rerum divinarum gnari fuerint, potest & debet illis dari in articulo mortis, modò absit periculum irreverentiæ, nec confict de eorum statu in peccato mortali. *S. Thom. 3. p. q. 80 art. 9. &c.* Confendi etiam sunt illud Sacramentum petiisse, hoc ipso, quod aliquamdiu piè vixerint. Semifatis, qui infirmo rationis usu imbuti sunt, sufficienti tamen ad Absolutionem Sacramentalem, in Paschate & extremo agone Communio præberi potest; imò extra hæc tempora juxta prudens Confessarii judicium dari sæpiùs poterit pro ratione ætatis, institutionis, modestiæ, &c. Vid. *Tann. Gob. tr. 4. cas. 7.* Surdis, & simul mutis potest sacra Communio dari in Pascha-

Perpetuo amentes nunquam sunt comunicandi. Quid si aliquando rationis compotes, & rerum divinarum gnari fuerint.

Quando semifatis communio dari possit.

Item surdis & simul mutis.

Paschate & mortis articulo, si industria domesticorum ita sint informati, ut licet fortè non capiant omnia ad hujus Sacramenti substantiam pertinentia, non tamen ad illud accedant tanquam ad cibum profanum, sed spirituales, institutum pro salute animæ: & hoc sufficit, ut possit illis dari Eucharistia in ætate competente, an autem sæpius dari possit, id decernat Confessarius, pro ratione modestiæ & aliarum circumstantiarum. Vid. *Laym. de Eucharist. c. 4. Pal. tr. 21 p. 10. &c.*

C A P U T XII.

De dispositione animæ ad dignè suscipiendam Eucharistiam.

Existenti in peccato mortali præmittenda est confessio.

AD dignè suscipiendum hoc augustissimum Mysterium requiritur ex parte animæ tanquam necessaria dispositio status gratiæ. Proinde existenti in mortali ante sumptionem Eucharistiæ necessariò præmittenda est Confessio, etsi probabilissimè se credat esse perfectè contritum. Vid. *Trid. sess 14, c. 7. Excipe nisi sit necessitas*

fitas communicandi aut celebran- sola con-
 di & desit Confessarius, illo enim tritio.
 casu sufficit esse contritum. Cæ-
 terum is, qui dubitat utrum pec- Quid si quis
 carit mortaliter, non necessariò dubitet de
 confitebitur, quia Trid. solum lo- peccato
 quitur de iis, qui sunt consciï pec- mortali.
 cati mortalis. Nemo autem dicet
 ejus se esse conscium, de quo
 dubitat. Vid. *Henriq. l. 8. c. 45.*
Sa. & alios contra alios, quorum
 sententia tutior est & probabilior:
 Multò autem minus ad Confes-
 sionem obligabitur, qui dubitans
 habet opinionem probabilem se
 non peccasse mortaliter; etsi hæc
 opinio etiam minus probabilis
 videatur eâ, quâ opinatur se pec-
 casse graviter, quia sequitur sen-
 tentiam probabilem. Vid. *Melch.*
Flavium in 4. dist. 9. Qui ante Deprehen-
 Communionem apprehendit illud dens pecca-
 peccatum, de quo se sub dubio ac- tum, quod
 cusavit esse certum, probabiliter sub dubio
 non tenetur redire ad Confessio- confessus
 nem. Talis enim directè absolutus est, esse cer-
 fuit ab illo peccato, adeoque non tum, utrum
 apparet necessitas recurrenti ad teneatur
 novam Absolutionem. Vid. *Tamb.* redire ad
in Meth. Confess lib. 2. cap. 1. punct. confessionē.
2., *Pellizar.* *Contra Dian p. 9.*
tr. 3. res. 6. & alios, qui censent
 ad

Quid faciet,
qui adhibi-
tā debitā
diligentiā
ad confessi-
onē requisi-
tā, leviter
dubitat, de
peccato
gravi fortē
in confessi-
one omisso.

ad Confessionem recurrendum
esse, quod utique tutius est. Ubi
simul studiosè observa, eum, qui
solicite se parat ad Confessionem,
eāque etiam cum debita dili-
gentia exequitur, si illi occurrat
leve dubium de aliquo peccato
gravi fortē in Confessione omis-
so, poterit præsumere id à se ritè
confessum fuisse, idem est in
aliis, qui v. g. solent solite Ho-
ras recitare, aut quæ vovent exe-
qui: ii enim rectè præsument oc-
currente levi dubio se omnia ritè
explevisse. Talis enim habet præ-
sumptionem pro se fundatam in
communiter contingentibus, ea
enim præsumimus facta, quæ
communiter fieri solent, adeoque
in his maximè valet regula juris.
In dubio factum præsumitur,
quod de jure faciendum erat, id
est, quod ex officio, & legitima
obligatione faciendum erat, id
vel maximè factum præsuf-
mitur, quando operans in officio
& obligatione implenda non solet
esse negligens. Vix enim fieri so-
let, ut hujusmodi homo negligat,
quæ sibi facienda incumbunt. Si
quis tamen negligens esset in iis
explendis, quæ sunt obligationis
suar,

UT SACRAMENTO. 91

sua, qualis certè sunt plurimi, de his valet altera regula, in dubio factum non praesumitur, sed probari debet, & hoc est, quod volunt asserere Doctores, quando in dubio legis aut voti, &c. dicunt legem esse in possessione, adeoque dubitanti probandum esse, à se legem impletam fuisse. Ita DD. comm. Quod attinet ad peccata venialia, hæc non impediunt Communionem, imò per se loquendo, ne quidem peccat venialiter, qui conscius plurium venialium nullo dolore aut confessione præmissâ, absque tamen complacentia & affectu ad illa, accedit sacram Communionem. Dixi per se, quia potest fieri Communio venialiter culpabilis propter malam circumstantiam v. g. malum finem, puta vanam gloriam, &c. ratio jam dictæ sententiæ est, quia spectata hominum fragilitate, & venialium peccatorum tenuitate fideles non videntur obligari ad hanc specialem reverentiam, nullas habendi veniales maculas. Vid. Tann. Tom. 4. disp. 5. q. 8. Rhodes, Suar. & alios. Verùm contraria sententia multò mihi probabilior videtur, quia irreverentia censetur esse

Utrum peccata venialia impediunt communionem.

esse cum eiusmodi maculis quamvis levibus, quasi cum veste nuptiali aliquantum sordida, tanto convivio interesse, præsertim cum sæculares omnem à se maculam arceant, principalem mensam accessuri. Vid. *De Lugo de Euch disp. 14. sect. 2. &c.* Proin summam, quam potes, ad hoc divinissimum epulum, affer cordis munditiem. Et licet quædam ex jam dictis sententiis videantur probabiles, tu tamen ipse cautè illis utèris, nec alios facilè juxta illas diriges, præsertim si fuerint tenerioris conscientie, quibus ea, quæ modò dicta, facilè scandalo esse possunt. Undè licet dubitans de peccato mortali probabiliter non teneatur hoc dubium confiteri, tutiùs tamen erit, & multò probabiliùs, ac reverentiæ Sacramenti convenientiùs, si hoc dubium peccatum per Confessionem expietur. Eadem ratio est de his, quæ diximus de peccatis venialibus non necessario dolore aut confessione expiandis.

CAPUT XIII.

Explicatur necessitas celebrandi aut communicandi, qua in defectu confessarij excusat communicaturum, à confessione mortalium necessario pramittenda.

Dictum est superiori capite, nisi sit necessitas, & desit confessarius, ubi nomine necessitatis non intelligitur qualiscunq; sed gravis, & urgens, qualis ferè esse solet in triplici jam dicendo casu. Primò, quando Sacerdoti ex officio incumbit celebrare, & ipsi deest copia Confessarii. *Trid sess 13 c 7.* Ita Parocho ex officio incumbit celebrare festis & dominicis, item pro defuncto præsente, aut benedictione nuptiarum, vel cum pro moribundo debet conferre viaticum, similiter quando Sacerdos simplex rogatur ab aliis, die festo non habentibus, qui ipsis Sacrum legant, aut quando ipse carere deberet sacro die festo, vel tempore Paschatis omittere Communionem paschalem. Quamvis id alii negent arbitrantes præceptum juris divini, quale esse volunt

Non sufficit necessitas qualiscunq; sed gravis & urgens.

Erítne talis, quando Sacerdoti ex officio incumbit celebrare.

Aut quando Sacerdos cogitur carere sacro die festo, vel communionem paschali.

lunt de præmittenda confessione ante Communionem, præferendum esse præcepto Ecclesiastico de Sacro aut Communionem paschali; Verùm non est certum confessionem mortalium Communioni esse præmittendam vi præcepti divini, imò probabile est solum id fieri debere præcepti Ecclesiastici, ut docent *Suar. Less.* & alii contra

Aut quando accepto stipendio pro dicendis Missis, hæ differri non possunt.

plures recentiores. Vel denique quando accepit stipendium, pro dicendis Missis, & hæ differri non possunt, aut Capellanus ratione Capellaniæ tenetur facere Sacrum. In his ^{nam} casibus censetur Sacerdoti probabiliter incumbere celebrare ex officio. Quæ tamen omnia ita intelligenda videntur, si videlicet non possit aliū facile substituere. Vid. *Gob tr. 4. cas. 16.* Secundò, quando inchoato jam Sacro vel recordatur peccati mortalis ante admissi, vel novum committit. Non enim tenetur recedere ab Altari ut confiteatur, quia vix sine scandalo fieri potest talis recessus, & nimis indecorè Sacrum abrumpitur per recessum ab Altari. Neque tenetur advocare ad se Sacerdotem, cui confiteatur, ob utramque jam dictam

Quid si in his casibus alium facile possit substituere. Vel quando Sacerdos jam cœpto Sacro recordatur peccati mortalis, aut novum admittit.

tamen omnia ita intelligenda videntur, si videlicet non possit aliū facile substituere. Vid. *Gob tr. 4. cas. 16.* Secundò, quando inchoato jam Sacro vel recordatur peccati mortalis ante admissi, vel novum committit. Non enim tenetur recedere ab Altari ut confiteatur, quia vix sine scandalo fieri potest talis recessus, & nimis indecorè Sacrum abrumpitur per recessum ab Altari. Neque tenetur advocare ad se Sacerdotem, cui confiteatur, ob utramque jam dictam

UT SACRAMENTO. 95

etiam causam, nisi fortè habeat Sa-
 cerdotem alium sibi ministran-
 tem, vel Sacrum interrumpatur
 Concione, atque ita sine incom-
 modo confiteri valeat. Tertiò,
 quando Laicus nequit omittere
 Communionem sine ignominia
 & gravi nota, ut si in scamno
 cõmunicantium recordetur mor-
 talis, ante vel post ultimam Con-
 fessionem commissi; Atque in his
 casibus jam dictis, loco Confes-
 sionis præmittenda erit Contri-
 tio: Quod si tamen ob brevita-
 tem temporis, aut mentis pertur-
 bationem, urgente necessitate
 communicandi, non posses con-
 teri, adhibito conatu conterendi,
 excusaberis à peccato; quamvis
 eo casu, utpotè indispositus, gra-
 tiam non accipies; nisi fortè cre-
 dens te esse contritum, sis dun-
 taxat attritus: Jam etiam ex pro-
 babili plurium sententia gratiam
 obtinebis. Si recorderis peccati
 mortalis ante ultimam Confes-
 sionem admissi, non teneberis de
 illo in prædictis circumstantiis
 novum dolorem elicere; si ante
 Confessionem elicueris dolorem,
 ex motivo extendente se ad om-
 nia peccata, & consequenter ad
 illud

Aut deniq;
 quando lai-
 cus sine ig-
 nominia &
 gravi nota
 nequit o-
 mittere cõ-
 munionem.
 Eritne in si-
 milibus ca-
 sibus præ-
 mittenda
 contritio.
 Quid si ob
 mentis per-
 turbationẽ
 non possis
 conteri.

Quid si re-
 corderur
 peccati
 mortalis
 ante ultimã
 confessio-
 nem admissi.

illud oblitum. Quia per prædictam Confessionem statum gratiæ obtinuisti, & justificatus es. Hinc tamen non rectè inferes, ut nonnulli docuerunt, non teneri te redire ad Confessionem, si recorderis peccati mortalis in ultima Confessione obliti; eò quòd per factam priorem Confessionem justificatus fueris. Nam hæc sententia, præterquam quod ab inquisitione Hispaniæ reprobata sit, communi praxi ac consuetudini contrariatur. Ut proindè rectè concludamus, præceptum Confessionis præmittendæ ante sacram Communionem, non solum esse de Confessione integra formaliter, sed etiam materialiter tali.

Quando cõ-
fessatur de-
esse copia
Confessarii.

Gob. l. c. Porro Confessarius deesse censebitur, quando nullus haberi potest, nisi cum magna difficultate, quæ difficultas æstimari debet, expendendo distantiam loci, debilitatem virium, &c. vel si adsit quidem alius Sacerdos, sed is careat jurisdictione; vel cui non possis sine gravi damno tuo vel alieno confiteri. Circa quæ observandum est Decretum Concilij Trid. *sess. 13 c. 7.* quo præcipitur Sacerdotibus, ut si urgente necessi-

necessitate absque praxia Con-
 fessione celebraverint, quamprimum confiteantur. Quæ particula
 quamprimum, et si significet se-
 cundum *Dian.* & *alios plures* non dum
Doctores teneri Sacerdotem in-
 tra triduum, & quidem sub mor-
 tali confiteri à lecto Sacro. Exi-
 stimant enim Sacerdotem illum
 confiteri quamprimum, qui saltē
 intra triduum confessus fuerit: &
 hæc sententia est communis, mul-
 tūmque probabilis. Alii tamen
 putarunt hanc particulam esse
 meri consilii; Adeoque Sacerdo-
 tem non peccatūm, modò con-
 fiteatur tunc, quando iterum est
 celebraturus. Verūm hæc senten-
 tia ab *Alexandro VII. num. 38.*
 doceri & præticari est prohibita:
 Videtur tamen non improbableem,
 hoc præceptum solū obligare
 sub veniali. Vid. *Tamb. in meth.*
somm. c. 1. §. 6. Ledesm. &c. Com-
 munitior tamen & probabilior sen-
 tentia est, obligare sub mortali,
 quia materia præcepti videtur esse
 gravis, & multūm conducens ad
 venerationem hujus Mysterii con-
 servandam; Adeoque Sacerdos
 tenetur sub gravi obligatione
 confiteri quamprimum, id est ter-

tio saltem die post Sacrum sine pravia confessione factum, esto non habeat animum celebrandi, aut nullo alio titulo ad confessionem obligetur. Hoc tamen præceptum probabiliter non obligat illos Sacerdotes, qui habentes occasionem confitendi, eâ non utuntur, vel ex oblivione, vel inadvertentia sui mali statûs: Imò etiam ex malitia, quia verba Concilii eos solos comprehendunt, qui confessionem omiserunt urgente necessitate. Vid. Gob. tr. 3. cas. 16. Tamb. Dian. &c.

C A P U T XIV.

De dispositione corporis ad dignè suscipiendam Eucharistiam.

Quid dicendum de maculis, aut alia corporis immunditia.

Quod attinet ad dispositionem corporis; certum est nullas maculas, aut aliâ corporis immunditiæ per se loquendo Communionem impedire. Quia ad hujus Sacramenti susceptionem non requiritur tam mundities corporis, quam animæ. Sunt tamen hujusmodi corporis immunditiæ propter decentiam, quantum fieri potest, amon-

amovendæ. Proinde vestium or-
 natus non est hîc magnopere at-
 tendendus. Et licet nunc quidem
 consuetudo obtineat, ut miles
 communicaturus gladium, aliave
 arma ob majorem modestiam de-
 ponat; Non tamen est alia, quàm
 solius decentiæ obligatio. Unde
 contrarium faciens, secluso scan-
 dalo, non peccabit. Quia in hoc
 nulla apparet irreverentia. Neque
 etiam somnus aut cibus digestus
 requiritur ante Communionem,
 de his enim nullum exstat præce-
 ptum. *V. Tamb. l. c. cap. §. 4. &*
 6. Sic neque prohibitum est, sta-
 tim post Communionem come-
 dere, aut exspuere; Modò non sit
 periculum, ne fragmentum ali-
 quod in ore, aut guttore remanse-
 rit. Nam sputo, seu salivâ ex ca-
 pite in os defluente, non est cur
 irreverentia timeatur sacris spe-
 ciebus, quæ, dum nondum con-
 sumptæ sunt, in stomacho resident.
 Congruum tamen est ac decens,
 non statim peractâ Communione
 ad comedendum advolare: Item
 expectare aliquantisper, antequàm
 exipuas, quamvis hîc longa mora
 non sit necessaria, cum species Sa-
 cramentales in stomacho à laico

De ornatu
vestium.

De gladio,
quem ge-
stat miles.

De somno
aut cibo
nondum
digesto an-
te commu-
nionem.

Erîtæ lic-
tum, factâ
communi-
one statim
comedere,
aut exspue-
re.

intra dimidium quadrantem, à Sacerdote intra quadrantem fere corrumpantur; Citiùs tamen à valido stomacho, quàm debili; Communiter autem ab omnibus intra horam. Unde etiam post horam, licitum tibi esse videtur, vomitum, si ita necesse sit, procurare. Neq; vomitus tibi sano, ex nō prævisto casu fortè superveniēs die Cōmunionis à meridie, non est magnopere curandus. Cùm certum sit species consecratas jam dudum esse corruptas: Cautè tamen & providè in hoc genere agendum cum infirmis, quorum ego unum aliquando vidi, qui sumptà Cōmunionem, post duas trēsve horas ob stomachi debilitatem integras species rejecit. Imò statim à Cōmunionem licitum erit vomitum procurare; Si intelligeretur, species à te sumptas, venenatas fuisse, aut venenum admixtum ablutioni vel alteri cibo post Cōmunionem sumpto; Quia *Calix vita*, ut rectè inquit *D. Thomas*, in 3. part. q. 83. art. 6. *verti in mortem non debet*. Et eo casu quid faciendum speciebus ejectis dicetur pōstea. *Tamb. l. c. cap. 3. §. 1.* Opportunè hīs quoque monent DD.

com-

Aut post horam, si ita necesse sit, vomitum procurare.

Quid agendum cum infirmis.

Vel statim à Cōmunionem, si species essent veneno infectæ.

communicantem non oportere esse facilem in exspuendo, statim post Communionem, ne fortè adstantibus sit scandalo; Imò si obtusum urgereris ad exspuendum, decens est strophiole sputum excipere ob Sacramenti reverentiam & circumstantium ædificationem. Cæterùm, quia usus rei venereæ, sive licitus, qualis est in conjugibus, sive illicitus, qualis est v. g. in habita pollutione, aliisque luxuriæ peccatis, communiter secum trahit notabilem animi distractionem, mentisque teporem, & moralem quandam, ut multi censent, indecentiam; Idcirco ejusmodi homini eo die, quo v. g. de nocte pollutus voluntariè fuit, noli facilè suadere Communionem, nisi valde doleat de suo peccato. Quod si tamen is communi care vellet, tu illum à Communionem non prohibebis, quia certum est hic non intercedere peccatum mortale; imò probabiliter ne quidem veniale: Prudenter tamen suadebis dilationem Communionis ad unum alterumve diem, si judices postea communicaturum cum majore devotione. Vid. Gob. tr. 4, cas 20.

Quid dicendum de usu rei venereæ licito, vel illicito.

Quale jejunium præ-
requiritur,
& sub qua
obligatio-
ne.

Estne dicē-
dum mediū
noctis inci-
pere à pri-
mo ictu ho-
ræ duodeci-
mæ.

Frangētne
jejunium
naturale,
qui humorē
aut sangui-
nem ex ca-
pite defluē-
tem casu
aut volun-
tariē deglu-
t.

Vasq. &c. Præcipuum igitur, quod
ex parte corporis prærequiritur
ad dignè suscipiendam Commu-
nionem, & quidem sub gravi obli-
gatione, est jejunium naturale,
quod frangitur, si à medio noctis,
id est, à primo ictu horæ duode-
cimæ, ut communiter docent AA.
Vid. *Dian. Lug. l. 1. resp. mor. dub.*
9. &c. (Sunt tamen, qui putent
esse probabile horam duodecimā
moraliter durare usque ad ulti-
mum sonum, adeoque interea bi-
bentem non violare jejunium,
quia tamdiu videtur hora durare,
quamdiu auditur. Vid. *Bresserum*
de conse. l. 4. c. 11. Leand. &c. Vix
tamen hoc facies, nisi iusta causa
accedat, sine nota temeritatis, ir-
reverentiæ, & intemperantiæ.) Si
inquā à medio noctis, ab extrinse-
co quidquā sumpseris per modum
cibi, potūs, aut medicinæ. Dixi, si
quid ab extrinseco per modū cibi,
&c. Unde si humorē aut sanguinē
ex capite defluentem, aut etiam
reliquias ciborum dentibus ad-
hærentes casu, vel etiam volunta-
riē deglutis (quamvis hoc poste-
rius alii probabiliter negent) ma-
nebis jejunus; Quia hæc non su-
nt ab extrinseco, & morali ju-
dicio

dicio pertinent ad comestionem
 præcedentis diei. Vid. *Suar. disp.*
68. sect. 4 &c. contra alios. Item,
 si ungues abrasos, lapidem, fru-
 stillum ligni, argenti, cretæ, char-
 tæ, &c. diglutias (quamvis de
 charta & creta alii contrarium
 sentiant) quia hæc morali æstima-
 tione non habent rationem cibi.
 Vid. *Dia. p. 8, n. 7, resol. 38. tr.*
de Celeb. Res. 52 & alios. Simi-
 liter si musca in os fortuito vo-
 lans, à te casu trajiceretur, quia
 non est comestio, sed respiratio.
 Pari ratione sumptio tabaci sive
 in pulvere, sive in fumo [quam-
 vis non satis decens sit] Item,
 modicæ aquæ attractio per nares;
 Quia non est comestio, aut pota-
 tio, sed vel respiratio, vel narium
 attractio, sicut etiam participa-
 tio cujusvis odoris; Nam præter-
 quam quòd non sit cibus, non su-
 mitur per comestionem, sed per
 attractionem. Denique si tempore
 pestis aliquid aromaticum ore
 circumferas, nihil deglutiendo ex
 intentione, quamvis fortè mini-
 mum quid succi à salivâ insepa-
 rabilis, esto non sit conversum
 in salivam, præter intentionem
 trajicias. Vid. *Tamb. l. c. cap. 2.*

Aut qui un-
 gues abra-
 sos, lapidē,
 frustillum
 ligni, &c.
 deglutit.

Vel qui
 muscam in
 os fortuito
 volantem
 casu attra-
 hit.

Aut tabacū
 sumens in
 fumo vel
 pulvere, aut
 modicum
 aquæ per
 nares attra-
 hens:

Aut si præ-
 ter intenti-
 onem succi
 aliquid aut
 aquæ salivæ
 inseparabi-
 liter irami-
 xtum de-
 glutias.

§. 6. Nam hoc modo aliquid deglutire, est deglutire per modum salivæ; & hoc insinuant Rubricæ, dum ajunt, si lavando os deglutias stillam aquæ (subintellige inseparabiliter salivæ immixtam, id est, ita immixtam, ut à saliva distingui non possit,) idque præter intentionem, non impedit communionem. Vid. *Dian. p. 5. tract. 5. resol. 12.*

Quid si dubites an comederis aliquid, aut post duodecimam sumpseris aliquid.

In dubio an comederis, item in dubio de hora comestionis, utrum post duodecimam comederis; In utroque hoc dubio habes probabiliter jus communicandi. Quia utrobique favet tibi privilegium possessionis: Possides enim jus communicandi, donec probetur supervenisse impedimentum, quod te privavit hoc jure: Nam *facta contra jus ante legem*, ut loquitur Regula juris, non *presumuntur*, sed *probari debent*. Alii tamen non improbabiler arbitrantur præceptum Ecclesiasticum esse in possessione, adeoque in utroque dubio non licere communicare. Vid.

Gob. tr. 4. cas. 17. Tamb.

Laym. &c.

CAPUT XV.

In quibus casibus licitum est, non
jeiuno communicare.

Non jejunos poterit commu-
nicare in sequentibus casibus. Primò, In periculo mortis, Quid in
idque probabili, siue mors immi- probabili
neat ex morbo, judicis sententia, mortis pe-
navigatione, praelio, &c. si nimi- riculo.
rum justè timeatur, ne infirmus
sine sacra Communione extin-
guatur, si illam negligat non je-
junus. Vid. *Dicastillo Euch. disput.*
9. n. 3. 4. & alios. Imò poterit ob
idem periculum post sex vel septē
dies iterum communicare non
jejunos: Et si assuevit frequenter
communicare, propter devotionē
ac desiderium alterā statim die,
non jejuno communicare licebit;
Dummodo mortis periculum in-
stare videatur. Cæterum ut Sacer-
dos in mortis articulo sine scrupulo
infirmum non jejunum commu-
nicet, sufficet ipsi, si prudenter
& probabiliter timeatur infirmo
mors imminere; nam si oporteret
indubitatum periculum vel certi-

E s tutionem

tudinem expectare ; sæpè accide-
ret, ut multi sine Viatico more-
rentur ; Sufficit ergò , si medicus
aut illo deficiente, vir unus, altè-
ve, aut foemina prudens probabile
putent , ægrum ex morbo mori-
turum sine Viatico, nisi nunc non
jejuno detur. Undè, si Parocki vo-
centur ad ægros distantes duabus
horis, possunt eis præbere Viati-
cum non jejunis si periculosè æ-
grotent , nec tenentur expectare
in crastinum ; etsi probabile sit,
posse infirmum in crastinum non
incommodè permanere jejunum,
usque ad reditum Pastoris. Quia
multa de nocte interveniunt, præ-
sertim periculosè ægrotantibus ;
& fieri potest , ut sequenti die Pa-
rochus aliis negotiis graviter im-
pediatur. Universim cavendum est
Parocho , ne infirmo periculosè
ægrotanti, quoad jejunium, nota-
bilem molestiam pariat ; si enim
infirmus commodè jejunus ma-
nere non potest , communicet in-
firmum non jejunum v. g. si infir-
mus sine magna sua difficultate
non potest manere de nocte jeju-
nus à potu usque ad quartam vel
quintam matutinam , esto possit
fortasse una alterave hora post
mediam

*si sine infir-
mo pericu-
losè ægro-
tanti quoad
jejunium,
notabilis
creanda
molestia.*

mediam noctem talis manere, non est expectanda illa hora, utpotè nimis incommoda. Neque enim est mens Ecclesiæ tanquam benignæ matris, cum tam gravi difficultate, ad naturale jejunium obligare. Quod si commodè & sine periculo ab infirmo jejuno sacra Communio sumi potest, id utique faciendum erit. Vid. *Gob. tr. 4. cas. 18. Fill. &c.* Secundò, quando necessè est, Sacerdotem celebrare ad dandum Viaticum moribundo, eò quòd non adsint aliæ hostiæ consecratae, quia præceptum de jejunio, non est tam rigidè latum ab Ecclesia, ut velit moriturum discedere sine Viatico. Vid. *Dian. p. 5. tr. 30. resol. 35. Escob. &c.* Alii tamen id probabiliter negant. Tertiò, quando Sacerdoti incumbit necessitas perficiendi Sacrificii. Quod accidit primò, si loco vini consecrati per errorem sumpsit aquam, quam non expuit, sed deglutiit ob periculum ejiciendi fragmentum hostiæ, quod à Sacerdote Calici immitti solet. In eo autem casu tenetur de novo consecrare; quod faciet statim offerendo, & consecrando Calicem, absque consecratione novæ hostiæ, ita enim

Quid in casu dandi Viatici moribundo.

Aut in necessitate perficiendi Sacrificium.

Ut si loco vini consecrati per errorem sumpsit aquam:

probabiliter plures AA. contra alios, qui juxta Rubricas volunt in eo casu novam pariter consecrari hostiam; verum respondetur ad Rubricas, eas non per se esse præceptivas, sed tantum directivas. Vid. *Tamb. de Sacrif* l. 2 c. 8. *Lug. &c.* Secundò, quando Sacerdos post Consecrationem recordatur, se non esse jejunum, debet progredi in Sacrificio, etsi non adesset periculum infamiae. *Laym. lib. 5. tr. 5 cap. 6.* Imò si ante Consecrationem recordatur se non esse jejunum, & absque nota non potest recedere (quod rarò effugere solet) proseguatur Sacrificium. Idem est in laico communicante, qui stans ante mensam communicantium recordatur se non esse jejunum, si discedere non potest absque infamiae nota, communicare poterit. *Tamb. in Meib. comm. cap. 2. §. 6. & 8.* Tertiò, quando Sacerdos post sumptam ablutio- nem, etsi per horam Communio- nem distribuisset, in patena, aut corporali, fragmentum sui Sacri- ficii advertit, seu parvum seu ma- gnum; potest illud, quamvis non jejunus sumere: quia ejusmodi reliquiarum absorptio refertur ad

Vel post
consecra-
tionem re-
cordatur se
non esse je-
junum.

Quid si ante
consecra-
tionem id
recordetur:

Aut post
ablutio-
nem reperit in
patena vel
corporali
fragmentum
sui Sacri-
fici.

ad unum, idemque Sacrificium; quod absolutum esse non censetur, quamdiu Sacerdos in Altari persistit. Post recessum autem ab Altari non licebit ei dictas particulas sumere; quia convivium Sacramentale jam est finitum, nisi forte aliud suadeat reverentia. Præstat enim ea sumi à non jejuno, quàm irreverenter quocunque loco asservari; ut si in illo loco plures Missæ non fierent, & Sacramentum ibidem asservari non solet. Est quoque non improbabile, si advertat in Sacrificia ejusmodi fragmentum, dum nondum vestes sacras exuit, id quoque à non jejuno accipi posse. Quia adhuc judicatur non absolvisse totaliter Sacrificium, quamdiu sacris vestibus non est spoliatus. Vid. *Dian. p. 5. tr. 14. resol. 45. Suar. Lugo &c.* Adeoque sumi per modum circumstantiæ & complementi ejusdem Communionis. Dixi licitum esse accipere fragmentum sui Sacrificii: nam fragmentum alieni non licet sumere probabiliter à non jejuno; nisi sit parvum. Jam enim probabile est, à non jejuno sumi posse; quia talia fragmenta facile perduntur, & major erit re-

Eritne licitum sumere dictas particulas post recessum ab Altari.

Vel antequam vestes sacras exuerit.

Quid dicendum de fragmentis alieni Sacrificii.

no DE EUCHARISTIA

Maximè si
sint magna.

verentia si sumantur, quam si cum
tali periculo in Sacrario confer-
ventur, vel alteri Sacerdoti sacrifi-
caturus dentur. Vid. *Tamb. Fagund.*
ll. mox citandis : Hoc tamen ex
communi ferè DD. sententia non
est dicendum de fragmentis ma-
gnis, etsi *Tamb. l. c. §. 8. ex Mar-*
chino contrarium putet probabile,
quam sententiam non improbat
Quarti in Rubricas p. 2. tit. 10. sect.
2. dub. 2. & 3. citans pro se *Dian.*
Pal. & alios : aitque sibi videri
probabilem, & in praxi tutam.
Undè Sacerdos poterit sine scru-
pulo Ciborium purificare, & su-
mere reliquias illius, dum est in
Altari, post ablutionem, si ante
eam (quod utique faciendum erit)
ex inadvertentia non purificave-
rit. Vid. *Fag. l. 3. prac. 1. c. 18. Henriq.*
Tamb. & c. Ratio horum autho-
rum est, quod reliquiae consecratae
ab alio Sacerdote, tanquam Mini-
stro Christi, habeant relationem
ad quemcunque Sacerdotem ut-
potè Ministrum Christi: & conse-
quenter dici possunt reliquiae per-
tinentes ad quodvis Sacrificium à
quocunque Sacerdote factum,
cum omnes reliquiae contineant
eundem Christum, & ratione
omnium

UT SACRAMENTO. III

omnium Sacerdotum propter eandem hostiam, quam offerunt nempe Christum, sit unum veluti specie Sacrificium. Licebit itaque reliquias tam tui, quam alieni Sacrificii accipere, si eas post ablu- tionem primùm advertas. Nam si antè adverterentur, nemo dubitat, quin ante illam, & à jejuno su- mendæ sint, cum præceptum de jejuniò sine rationabili causa vio- lari non debeat. Vid. *Tamb. l. c.*

Porro ne Sacerdos scrupulosè an- garur circa particulas, quas fortè invenit in patena, dum suam ho- stiam offert, quæque videntur esse ex hostia præviè consecrata, (fre- quenter enim fit, ut cum angore Sacerdotum appareant hujusmodi particulae speciem præferentes fragmenti hostiæ consecratæ, maximè quando plures eadem patenâ usi sunt) ne inquam anga- tur, poterit præsumere, eas non esse consecratas, adeoque licitè à se abstergi posse. Siquidem pru- denter præsumitur de Sacerdote Missam celebrante, eum debitam diligentiam in cõquirendis par- ticulis adhibuisse. Unde nisi pru- dens ratio occurrat dubitandi, & ex qua oppositum fiat probabile, secure

Quid faciet Sacerdos circa parti- culas in pa- tena dubiè apparentes dum suam hostiam of- fert.

112 DE EUCHARISTIA

securè pro non consecratis habentur, & meritò reputantur furfures vel excrementa capitis, vel barbæ, vel quid simile. Prout etiam frustilla lini ex purificatorio, non rarò post absterfionem patenæ adhærentia, speciem fragmenti præferunt. Vid. *Quart. l. c. dub. 4.*

Quid in casu sacræ Hostiæ incendio comburende, aut ab hæreticis conculcanda.

Quid agendum circa particulam Hostiæ Calici immisâ si eum vino consecrato non fuerit sumpta.

Quid licebit in periculo gravis scandali.

Quartò, Si sacra Eucharistia vel incendio foret comburenda, vel ab hæreticis cõculcanda, licitè sumetur à non jejuno etiam laico, si Sacerdos aut Clericus non adesset: Melius enim est, à non jejuno absumi, quàm talem permitti Sacramenti irreverentiam. Vid. *Laym tr. 4. c. 6. Suar. Tann. &c.*

Quintò, Si Sacerdos advertat particulam Hostiæ Calici immisâ se cum vino consecrato non ebibisse. In eo enim casu, vel potest digito dictam particulam ad labrum Calicis adducere, atque ita sumere, vel propter majorem decentiam (ut non pauci volunt) poterit cum vino purificationis illam sumere, tamen si semel aut bis aliud vinum infundendum foret. Vid. *De Lugo de Euch. d. 15. sect. 4.* Sextò, si grave scandalum timeretur, nisi quis communicaret, aut Sacris operaretur. Vid.

Præpo-

UT SACRAMENTO. 113

Præposit. in 3. p. q. 20. art. 3. dub. 2.
Tamb. ll. cc. Denique si celebrans
 post Consecrationem deficiat. Aut deniq;
 Tunc enim tenetur alius, etsi non post conse-
 jejunus, si jejunus non adfit, Sa- crationem
 erificium perficere. *Laym. l. c.* deficiat.

CAPUT XVI.

*Exponuntur varia quadam circa
 S. Euch. notatu digna.*

AD horum omnium ulterio-
 rem elucidationem ex supra
 notatis authoribus observ. Primum,
 quamvis non semel evenisse existi-
 mandum sit, non esse verè conse-
 cratam hostiam, quæ pro tali ha-
 bebatur v. g. dum sacrificat is, qui
 non est Sacerdos ob defectum Ba-
 ptismi; aut quando loco vini per
 errorem aqua infunditur Calici;
 non est tamen necesse, aut consul-
 tum, ut ad evitandam materialem
 idololatriam assuescas dicere: Ad-
 oro hanc hostiam, si est consecra-
 ta: adoro hoc, quod est in Calice,
 si est verè Sanguis Christi; quia
 quæ rarè eveniunt in agendis ne-
 gotiis, non temerè computantur,
 id est, eorum nulla consideratio
 regu-

Rectène ad
 evitandam
 idololatriam
 materialem
 assuesces
 dicere: Ad-
 oro hanc
 Hostiam, si
 est conse-
 crata.

regulariter habetur. Est autem uterque hic casus & error rarissimus, adeoque nullius considerationis. Vid. *Vasq. Tom. 1. in 3. part. disp. 110. cap. 5. Bress. &c.* Dein vix unquam in simili adoratione admittitur idololatria materialis; non interna; quia tota intentio adorantis fertur in verum Christum, non autem in panem & vinum: non exterior, quia externa adoratio regitur ab interna, quæ tendit in id solum, in quod interna. Secundo, in distributione sacræ Communionis, si fortè contingat hostiam in linteum communicantium labi, reverenter elevetur; & si plures sint communicantes, ut vitetur confusio, notetur locus à sacra Hostia tactus, ut postea abluatur, & aqua in Sacrarium mittatur. Si verò ceciderit in terram similiter elevetur, & locus in quem incidit, strophiole tegatur; ut postea abradatur & lavetur. Vid. *Fagund. præc. 1. lib. 3. cap. 20. Suar. Tann. &c.* Quod si in pileum, collare, aut vestem communicantis ceciderit; probabile est hæc non esse lavanda, ob notabilem communicantis perturbationem, & molestiam, si hujusmodi lotio

pete-

Quid faciendum, si in distributione sacræ Communionis Hostia labatur in linteum communicantium.

Aut si in pileum, collare, aut vestem communicantis.

UT SACRAMENTO. II5
peteretur. *Tamb. l. 2. c. 8. § 8. &c.*
Imò si Sacerdos solus videat par-
vum fragmentum decidere in ve-
stem, aut barbam communicantis,
& prudenter prævideat futuram
notabilem communicantis tur-
bationem, vel adstantium offen-
sionem, (quod certò regulariter
& communiter adesse solet) si
ejusmodi fragmentum inquire-
retur, nihil dicat aut agat ulte-
riùs, sed totum commendans
Deo, progrediatur in suo Mini-
sterio. Quod etiam valet, si par-
ticula decidens, humanâ industriâ
reperiri non posse videatur: plus
enim non exigit in similibus casi-
bus reverentia, & sacer cultus;
quam ut fiat, quod per humanam
industriam à Sacerdote fieri po-
test. Quod si Sacerdos modestè &
sine turbatione communicantis
simile fragmentum attollere pos-
set, id utique faciet. Dixi si solus
Sacerdos videat cecidisse hujus-
modi fragmentum. Nam si ipse
quoque communicans advertisset
talem particulam in vestem, aut
etiam per collum in interiorem
tunicam mulieris v. g. cecidisse,
videat mulier, an inveniri frag-
mentum, & extractis à se vestibus,

Quid si per
collum in
interiorem
tunicam
mulieris ce-
ciderit.

ac foras modeste exporrectis à Sacerdote levari possit; sin minus, ipsa mulier suâ manu reverenter levatam, immittat in Ciborium, ac digitos lavet projecta in sacrum lotione; neutrum si fieri possit, Deo commendetur. *Tambo de Sacrificio cap. 8. §. 8 lib. 2.* Tertio, modus purificandi Ciborii hic ferè esse solet. Colligat Sacerdos, antequam sumat sacrum Sanguinem, indice dextræ manus, in fundû Ciborii omnes reliquias, easq; sic collectas digito promoveat, & Calici vel âte, vel certè post sumptionem sacri Sanguinis immittat, tum Ciborium vino purificet, illudque vinum in Calicem missum sumat pro prima ablutione, & si fortè opus sit, secundam & tertiam ablutionem Ciborii adhibeat, eamque proprio Calici infusam sumat; Ita enim decentius & convenientius sumetur. Denique digitis more consueto ablutis, Ciborium, unâ cum proprio Calice, purificatorio extergat, sitque memor se non teneri neque hic neque in similibus casibus ad metaphysicam diligentiam, sed sufficere moderatam, ac moralem. Valdè enim probabile est,

Quis modus
purificandi
ciborium.

UT SACRAMENTO. 117

est, quod plures Doctores asserunt, fragmenta, quæ fortè remanent, præsertim minutiora, quæ humanâ diligentiam colligi non possunt, ab Angelis colligi. Proin non sit scrupulosè anxius circa ea, quæ fragmenti speciem in ciborio habere videntur, sed purificatorio extergat, existimans esse furfures, frustilla lini, aut simile quid, uti suprâ dictum est, Vid. *Quarti. l. c. dub. 7. & 8. Lugo &c.* Quartò, Si contingat hostiam vomiri, & nemo adsit, qui ob horrorem & nauseam illam sumere aufit, cautè à vomitu separetur, & in aliquo loco sacro ponatur, ac purgata vel sumatur, vel relinquatur in loco sacro donec corrumpatur: Exurere enim hujusmodi species, ut innuit *Sylv. V. Euch. q. 9. §. 2.* & alii cum e communitè, foret sacrilegium. Fieri enim id nequit, nisi cum injuria ipsius Christi sub speciebus Eucharisticis contenti. Cæterùm dicti sacrilegii malitia ex ratione non satis apparet: Magis enim Sacramenti reverentiæ consuli videtur, si hæc species per purissimum elementum consumantur, quàm si relicta, putrescendo corrupantur.

Quid si contingat Hostiam vomiri

118 DE EUCHARISTIA

tur. Interim tenenda est jam dicta communis Doctorum sententia, nec ab ea ob præfatam rationem temerè recedendum, nisi fortè graves alii Authores contrarium probabile faciant. Quod si species in vomitu non appareant, ut prudenter judicentur jam esse corruptæ, comburatur vomitus, & cineres in sacrarium mittantur.

Vid. *Tamb. de Sacrif. l. c. Quintò*, Si dubium oriatur, dum sumis sacrum Calicem, fueritne verè vinum, an acetum; arbitraberis fuisse vinum, quia possidet substantia vini, & pro eo præsumendum est. *Tamb. in Meth commo*

In dubio fueritne vinum an acetum, quod consecrasti, quid facies.

Quid si Sacerdos dubitet, se omis-
sisse aliquid ad Missam per-
tinentem.

cap. 2. §. 8. &c. Huc quoque pertinet, quod plures Sacerdotes turbare solet, nimirum quando dubitatur, utrum omiserit aliquid ad Missam pertinens, ideò, quia non recordatur se hoc dixisse, aut fecisse. Nam in tali dubio, imò quod ampliùs est, etsi judicet probabiliter se aliquid omis-
sisse, aut etiam advertat aliquid omis-
sum; ordinariè ex mente *D. Thoma q. 83. art. 6. ad 5.* & aliorum nihil est repetendum; ne pulcherrimus Ordo Missæ tali repetitione, quæ frequenter scrupulosa esse solet,

UT SACRAMENTO. 119

solet, turbetur: nisi fortè omiserit aliquid, quod sit de substantia Sacrificii v. g. aliquid pertinens ad Consecrationem. Certum enim est, id debere repeti. Similiter quando secretò oras, & post pauca verba certò advertis, te aliquid notabile omisisse, paululum regrediendum, & omnia repetenda erunt. Vid. *Tamb. de Sacr. lib. 2. cap. 5. §. 2.* Sextò, quanvis actualis devotio, id est exercitium quorundam actuum supernaturalium v. g. Fidei, Spei, Charitatis, &c. in communicante semper optanda, & pro viribus curanda sit; hanc tamen actualem devotionem communicans si negligat, non videtur delinquere, cum de ea nulla nobis constet obligatio. Cæterum à veniali ex communi omnium iudicio non excusabitur, qui voluntariè tempore Communionis distrahitur, nam talis moralem aliquam indecentiam, & culpabilem rusticitatem admittit, dum non dignatur animum advertere ad tantum hospitem, tam benignè & dignanter ad se venientem. Quis enim neget irreverentiam esse, Christum ab homine suscipi omnia alia de industria cogitante.

Dixi

Quid dicendum de eo, qui voluntariè tempore communionis distrahitur.

DE EUCHARISTIA

Quid faciet
Sacerdos
per errore
loco vini
consecrati
sumens a-
quam.

Quid fiet
saero San-
guine super
lintheum, ta-
bulam, aut
tapesem
effuso.

Dixi de industria, neque enim in-
voluntaria distractio vitio verti-
tur. Vid. *Gob. tr. 4. cas. 10.* Sep-
timò, Sacerdos per errorem loco
vini consecrati hauriens aquam,
mox accepto vino, & sine ulla
Cruce, affusâ modicâ aquâ, factâ-
que oblatione (sufficit autem
mentalis ut docet *Dicast. disp. 4.
tr. 5. Laym. Suar. & alii*) omnibus
aliis omissis incipiens ab illis ver-
bis immediatè formam Calicis
antecedentibus (simili modo post-
quam coenatum est) proferat ver-
ba Consecrationis, omisâ que ele-
vatione, &c. sacrum Sanguinem
sumat. Prædictus error non erit
supplendus postquam rediisti ad
Sacristiam, quia erit nova, & à
priori omninò distincta actio. Vid.
*Tamb. de Sacrif. lib. 2. cap. 3. §. 5.
Suar. Koring &c.* Octavò, si sacer
Sanguis cadat super lintheum, ta-
bulam, aut tapesem, sufficit si ta-
bula lambatur lingua, deindè ra-
datur, & rasura combusta mitta-
tur in piseinam, vel in terram sa-
cram aut cœmeterium, ut docet
Henriq. lib. 9. cap. 36. Tann. & alii
conformiter Rubricis: lintheum
verò & tapes tribus vicibus lave-
tur, non autem excindatur, ut
volunt

volunt nonnulli. Quod si gutta decideret in patenam, decentius illa digito canonico, quam linguâ excipietur. Quæ autem de abrasione comburenda aut lotionem facienda hîc dicta sunt, debent eo sensu accipi, ut hæc fiant, quando rasura, linteum, &c. ita exsiccata sunt, ut non perseverent species vini, nec ibi sit amplius Sanguis Christi, ut rectè notat *Quarti p. 3. tit. 10. n. 12.* Vid. *Rubric. tit. de defect. in ministerio ipso occurrentibus, n. 17.* Cæterum quando sumitur à Sacerdote sacer Sanguis, est probabile, Suffocare si Calix semel ori admoveatur; Quamvis *Durandus* secundum communionem praxim velit ter admoveri, ut tanto perfectius & plenius omnes species sacri Sanguinis hauriantur. Vid. *Gav. p. 2. tit. 10.* Interim cave, ne nimius sis in exhauriendo sacro Calice, nam postquam eum semel vino purificasti, (quæ purificatio sub veniali in vino necessariò facienda est. Vid. *Tamb. l. 3. de Sacrif. cap. 9. Sanch. Azor. &c.*) ac deinde digitorum ablutionem sumpsisti, Calice bis inverso supra purificatorium, ad totam ablutionem tantò perfe-

Quis modus
sumendi
sacrum Sanguinem; &
post sumptionem
Calicem purificandi.

ctius sumendam, mox illum purificatorio exterges; tametsi liquidi aliquid superesse videatur. Vix enim ita evacua- bis, quin non aliquid remaneat, quod decentius purificatorio excipitur; quam ut magnâ Sacerdotum & circumstantium molestiâ elambatur. Ad hoc enim est purificatorium; ut reliquias ablutionis, si quæ fortè adhærent, abstergat, vel etiam guttam aliquam, fortè ex ablutione decidentem (de quo, non est, quod angaris, si casu fiat) decenter excipiat. Adde quod sufficiat in his omnibus, ut suprâ dictum de colligendis particulis, moderata & moraliter possibilis diligentia, qualem præscribunt Rubricæ & à piis ac timoratis Sacerdotibus adhiberi solet. Quod si eodem die pluries esses celebraturus v. g. festo Nativitatis, postquam vino supra Calicem, ex quo sacrum Sanguinem hauriebas, digito abluisti, hanc purificationem mittes in proximè appositum Calicem, ut jejunus maneat, ac deinde os & Calicem purificatorio absterges, recitando simul solitas & præscriptas ab Ec-
clesia

lesia preces, quæ circa purificationem, & ablutionem digitorum dici solent. Ita enim ferè habet praxis communis Germaniæ nostræ, quamvis alii Calicem tantum velint relinqui intactum, donec species residuæ exsiccentur.

Vid. *Gob. tr. 3. cas. 23. Lug. &c.*

Nonò, Sacerdos, qui sacram Eucharistiam ministrat absque omni jurisdictione, præter peccatum grave, propter violatam alterius jurisdictionem in re gravi, nullam poenam ipso jure incurrit, nisi sit Religiosus. His enim excommunicatione reservatæ Pontifici ipso facto est imposita, si absque licentia speciali Parochorum, eorum subditis extremæ Uctionis vel Eucharistiæ Sacramentum ministrare aut Matrimonii assistere præsumperint. Vid. *Clement. 1. de Privil.* Ubi nomine licentiæ specialis non debet intelligi ejusmodi licentia, quâ persona ministras, vel cui dandum est Sacramentum, specialiter & expressè à Parocho designetur, sed sufficit licentia, quæ huic expressæ & speciali designationi æquivalet, ut si Parochus concedat omnibus suis subditis facultatem à quocunque Sa-

Quid dicendum de Sacerdote & imprimis religioso, qui sine jurisdictione S. Euch. ministrat.

cerdote omnia Sacramenta suscipiendi, aut certè non repugnet, ut à quovis alio Sacerdote suscipiantur. Jam enim Religiosus Eucharistiam ministrans censebitur eam ministrare ex licentia speciali & expressa Parochi. Vid. *Dom. Redding. Tom. 6. q. 6. art. 1. Controvers. 3. Pal. Gob. &c.* Excipe casum extremæ necessitatis, in quo Religiosus licitè administrabit Eucharistiam. Vid. *Fagund. præc. 3.*

Quoties sacra species in tabernaculo aut Monstrantia asservantur, ne mutantur, ne corrumpantur, &c.

l. 3. cap. 2. Decimò, cum gravis committatur irreverentia ab illis Sacerdotibus, qui ex culpabili negligentia sacras species tamdiu in tabernaculo asservant, donec vel corrumpantur, vel à vermibus arrodantur; hinc Parochi, alii Sacerdotes, singulis mensibus bis aut saltem semel post sumptum sacrum Sanguinem adhuc jejuni absumant omnes hostias, quæ pro ægri in omnem eventum erant consecratæ, sicut & illam, quæ in Monstrantia erat exposita, & in eadem Missa consecrando novas hostias renovet Sacramentum, ne desiat hostiæ pro infirmis, aut major hostia, pro communi devotione in Monstrantia. Ubi simul observa necessitatem hujus mutationis

tionis

UT SACRAMENTO. ¹²⁵
tionis pendere à loco, in quo
sacræ Hostiæ asservantur; nam si
is sit humidus, aut aliâ fortè ad
putrefactionem qualitate affe-
ctus, majorem dabit ansam
hujus renovationis, præsertim
cùm in loco humido facilè nas-
cantur vermes, qui sese ingerant
in sacrum Ciborium. Non est
autem, quod Sacerdos sit sollicitus
de sumptione plurium hostiarum,
nam in tali casu ob reverentiam
Sacramenti licitum est plures si-
mul sumere. Imò si solus non
posses eas absumere, potes alium
Sacerdotem post te celebrantem
rogare, ut ipse post sumptum
Calicem aliquas absume-
re velit. Ita DD.

comin.

F 3 PAR-

PARTIS SECUNDÆ

SECTIO SECUNDA.

De Eucharistia, ut est Sacrificium.

CAPUT I.

Quid sacrificium nova Legis, & an simul Latrenticum, Eucharisticum, Propitiatorium, & Impetratorium.

Definitur
Sacrificium
in comm.

Sacrificium in communi, rectè definitur: *Oblatio Deo facta, per immutationem rei alicujus sensibilis, in signum & protestationem supremi dominij ipsius Dei in res creatas, ex publica & legitima institutione. Ita conformiter doctrinæ S. Thomæ 2. 2.*

Accommodatur communi definitioni Sacrificio novæ Legis.

q. 85. art. 1. 2. 3. plures Theologi. Congruit autem hæc definitio Sacrificio novæ Legis, in quo fit oblatio Deo per immutationem rei sensibilis, id est, Christi secundum suam humanitatem; Quidam

dum mysticè occiditur, ut supra
 ostensum, mysticè immutatur,
 idque ex institutione tum Christi,
 tum Ecclesiæ ejus Sponsæ, (subin-
 tellige non quoad substantiam
 Sacrificii, hoc enim Christus in-
 stituit, sed ejusdem cæremonias,
 ut per eam profiteamur supre-
 mum Dei dominium in res crea-
 tas. Quâ protestatione maximè
 distinguitur Sacrificium ab omni-
 bus aliis actibus Religionis. Hoc

verò Sacrificium nostrum, ut supra
 diximus essentialiter consistit in
 consecratione utriusque speciei; in consecra-
 ad illius tamen integritatem spe-
 ctat utriusque speciei sumptio.
 Ac proindè ante Communionem
 deficiente celebrante alius substi-
 tuti debet, qui ex imperfecto Sa-
 crificio integrum faciat. Vid. *Gob.*

Consistit
 essentialiter
 in consecra-
 tione utri-
 usque spe-
 ciei.

2r. 3. cas. 1. Nominatur hoc Sacri-
 ficiu à Christianis Missa, quam
 vocem Molina putat derivatam à
 voce hebræa, Missach, quod ob-
 lationem significat, alii cum D.
 Bonaventura derivant à verb.
 mitto, eo quod per Sacrificium
 nostrum mittatur oblatio ad
 Deum. Undè in fine dicitur: Ite,
 Missa est, id est, ite, jam oblatio ad
 Deum Missa est, & completa tota

Et olim à
 Christianis
 Missa dice-
 batur.

Est simul
Latreuticū,
Eucharisti-
cum, Pro-
pitiatorium
& Impetra-
torium.

Estne hoc
Sacrificium
ita Propiti-
atorium, ut
per illud
immediatè
remittantur
peccata
mortalia e-

sacra actio. *Gob. ibid* Est autem hoc Sacrificium nostrum juxta Theologos simul Latreuticum, Eucharisticum, Propitiatorium, seu Satisfactorium, & Impetratorium. Latreuticum dicitur, quia offertur in recognitionem supremi domini, quod Deus habet in res omnes creatas, adeoque est opus divinæ laudis, & cultus, tam eximius, ut majorem laudem & honorem Deo exhibere nequeamus, quam immolando ipsi in hoc Sacrificio Filium suum. Eucharisticum dicitur, quia offertur in gratiarum actionem pro variis beneficiis à Deo acceptis, & præcipuè pro beneficio Redemptionis, cujus iterata fit in hoc Sacrificio memoria. Propitiatorium, quia offertur pro peccatis & poenis Fidelium. Impetratorium, quia offertur ad impetranda varia bona tam spiritualia, quam temporalia. Cæterum hoc Sacrificium non est ita Propitiatorium, ut per illud immediatè remittantur peccata mortalia illius, pro quo offertur, modò sit attritus, quamvis id nonnulli docuerint; sed solum mediatè, ita ut illi vi Sacrificii tribuantur auxilia gratiæ, quibus

excitetur ad pœnitentiam, & consequenter ad veniæ impetrationem. *Suar, disp. 78. sect. 2. Lug &c.* Probabile tamen est, quod culpæ veniales, ad quas non retines affectum, ex opere operato tollantur immediatè vi Sacrificii. Vid. *Tann. disp. 5. q. 9. &c.*

CAPUT II.

Ostenditur, quàm aptè prædicta ratio quadruplicis Sacrificij exprimitur per caremonias & oblationes in Missa usurpari solitas.

HÆc ratio Quadruplicis Sacrificii modò dicta præclarissimè exprimitur per caremonias & oblationes, in Missæ Sacrificio ab Ecclesia præscriptas. Nam primò ratio Sacrificii Propitiatorii sive Satisfactorii pro peccatis continetur oblatione panis per consuetam Ecclesiæ formulam: *Suscipe S. Pater Omnipotens æterne Deus hanc immaculatam Hostiam, &c. Pro innumerabilibus peccatis, offensionibus, &c.* Item oblatione Calicis dicendo: *Offerimus tibi Calicem salutaris, &c. ut pro nostra & totius mundi salute, &c.* Circa quam panis & vini oblationem

Quæ caremonia continet rationem Sacrificii Propitiatorii.

130 DE EUCHARISTIA

nem adverte, panem & vinum non
 suæ substantiæ gratia, nec ratione
 sui offerri, cum, quæ talia &
 secundum se accepta, non sint
 digna hostia, quam Deus præ
 Sacrificiis antiquæ legis, ad totius
 mundi expiationem, & salutem
 suscipiat, sed ratione Corporis, &
 Sanguinis Jesu Christi offerri, in
 quæ paulò post per verba Confe-
 crationis convertentur. Unde pa-
 nis & vinum anticipatò tantisper
 oblationis cæremonias subeunt,
 donec Corpus & Sanguis Christi
 succedat: estque oblatio panis &
 vini non pro præsentis statu, quem
 ante Consecrationem obtinet, sed
 pro futuro, quem vi Consecratio-
 nis consequetur. Deindè ratio Sa-
 crificii Eucharistici sive gratiarum
 actorii exprimitur consuetâ Ec-
 clesiæ formulâ: *Suscipe sancta*
Trinitas hanc oblationem, quam
tibi offerimus ob memoriam Passi-
onis, Resurrectionis, &c. hoc est
 offerimus ob immensa Dei in vos
 beneficia, ac in primis Redemp-
 tionis nostræ, utpotè fontis om-
 nium aliorum in nos beneficio-
 rum, *Item in honorem B Mariæ*
Virginis, &c. & istorum (subin-
 tellige quorum reliquæ in Altari
 quies-

• *ua Eucha-*
ristici.

quiescunt) & omnium Sancto-
rum, id est ob beneficia ipsis quo-
que cœlitibus à Deo collata ; id-
circo enim in honorem Sancto-
rum, non ipsis Sanctis, sed soli
Deo Sacrificium facimus ; ut de
eorum victoriis gratias agentes
eorum patrocina imploremus, &
ipsi pro nobis intercedere dignen-
tur. Tertiò, ratio Sacrificii Im-
petratorii continetur verbis Ca-
nonis : *Te igitur clementissime*
Pater, &c. ubi varia beneficia tam
pro Ecclesia in communi, quam
pro privatis personis per Jesum
Christum Mediatorem & Advo-
catum nostrum à Deo petuntur ;
nec modò pro iis solùm, qui ex
præscripto Ecclesiæ commendandi
sunt, verùm etiam pro aliis, quos
Ecclesia privatæ devotioni Sacer-
dotis, dum Memento facit, com-
mendandos relinquit. Denique
ratio Sacrificii Latreutici, expri-
mitur eâ verborum formâ, quæ
expansis manibus super oblata, id
est panem & vinum dici solet :
*Hanc igitur oblationem servitu-
tis nostræ*, quâ protestamur su-
premium Dei in res omnes domi-
nium, nostramque subjectionem,
ac servitutem ; undè etiam obla-

Quæ Impe-
tratorii.

Quæ deniq;
Latreutici.

tio servitutis dicitur, fitque expansis super oblata manibus, ad designandum loco nostri, quibus summo jure incumberebat vitam & animas, quas à Deo accepimus, divino honori & cultui immolare, substitui Christum incruentè immolandum, & mysticè occidendum; sicuti olim in veteri Testamento loco animæ viventis hominis substituebantur animæ animalium, quæ in recognitionem supremi dominii Deo immolabantur, quibus etiam in signum substitutionis ab offerente manus imponi solebant, ut videre est *Exodi 29, & Levit. 1.* Reliqua, quæ in Sacrificio Missæ occurrunt, ut Præfatio, aliaque Orationes intra aut extra Canonem dicendæ, cruces, oscula Altaris, &c. sunt veluti priorum complementa, & solemnior apparatus tanto Sacrificio omninò debitus: Ita per cruces frequentius tempore Sacrificii formatas, representantur merita Christi, quæ ipse in Cruce per mortem consummavit, fitque per illas protestatio, nos cultores Crucis, & Crucifixi amantes esse. Similiter per oscula Altaris signantur totidem reverentiæ & amoris

Reliqua
extra præ-
fatas cære-
monias in
Missæ usur-
pari solita
quid signi-
ficent, &
quorsum
adhibean-
tur.

amoris indicia erga Deum , cui soli Altare dicatum est. Apprecatio, quâ Sacerdos populo salutem & benedictionem precatur consuetis his verbis ; *Dominus vobiscum* , itemque populi ad Sacerdotem reciproca apprecatio dicendo : *Et cum spiritu tuo* , fit partim, ut divinæ gratiæ auxilium ad dignè sacrificandum implore- tur , partim ut hac veluti Tessera indicetur mutua Sacerdotem inter & populum concordia , amotis procul odio, rancore, dissensione, aliisque sinistris affectibus , qui fructum Sacrificii impedire possent; juxta illud monitum Christi *Matth. 5. Vade prius reconciliari fratri tuo , & tunc offers munus tuum.* Vid. *Vekez in Can. Miss. Bellarm. Scott. de Missa Sacrificio.*

C A P U T III.

De Sacrificante , sive de eo , qui sacrificat.

INter puros homines omnis & solus Sacerdos propriè sacrificat, nam ut rectè docet *S. Thomas 2. 2. q. 82. art. 7. & 8.* Potestas consecrandi

Inter puros homines solus Sacerdos sacrificat.

erandi Eucharistiam pertinet ad
 characterem Sacerdotalem Ordinis. Dixi inter puros homines,
 nam principalis sacrificans, cuius
 Ministri sunt alii Sacerdotes, est
 Christus Deus & homo. *S. Thomas*
q. 82. art. 3. Ipsius enim nomine
 hoc Sacrificium Deo Patri offer-
 tur. Nam alii Sacerdotes, dum sa-
 crificant, Christi personam assu-
 munt, & in persona ipsius verba
 Consecrationis proferunt, quibus,
 ut supra dictum est, Sacrificium
 essentialiter perficitur. Ex quo se-
 quitur hoc Sacrificio Deo tribui
 majorem laudem & honorem ob
 personam offerentis, quam accre-
 scat ab omnibus actibus quan-
 tumcūq; excellentibus omnium
 Sanctorum tam in coelis, quam in
 terris. Patet ex dignitate personæ
 principaliter offerentis. Possunt
 alii homines dici aliquo modo
 sacrificare, & in primis universa
 Ecclesia, cuius Sacerdos Vicarius
 & veluti ad Deum Legatus est;
 nam Ecclesia in hunc finem Sa-
 cerdotes creat, & alit, ut veluti
 Legati agant eum Deo nomine
 suo. Item huc reduci possunt, qui
 peculiari modo concurrunt ad
 Sacrificium, alendo Sacerdotem,
 necesse

Principalis
 sacrificans
 est Christus;
 cuius Mini-
 stri sunt alii
 Sacerdotes.

Hi in perso-
 na Christi
 verba con-
 secrationis
 proferunt.

Quantum
 honor &
 laus accret-
 cat Deo ex
 hoc Sacrifi-
 cio.

Utrum alii
 homines et-
 iam dici
 possint ali-
 quo modo
 sacrificare,
 & quinam.

necessaria ad Sacrificium ut vinum
&c. suppeditando, Sacerdoti mini-
strando: similiter illi, qui cum
debita reverentia corporaliter
Missæ interfunt, aut si non possint
corporaliter, saltem spiritualiter,
dum suis votis vota Sacerdotis
prosequuntur. Hos autem aliquo
modo sacrificare cum Sacerdote
colligitur ex primo Memento,
quod nominatur Vivorum, in quo
dicitur: *Et omnium circumstan-
tium, pro quibus tibi offerimus,
vel qui tibi offerunt*, aut spiritua-
liter & affectu interno, aut etiam
corporaliter per cooperationem
supra dictam. Qui omnes, quia
aliquo modo sacrificant, ideo
omnes participant aliqua ratione
fructus Sacrificii ex opere ope-
rato, esto Sacerdos de illis non
cogitet, aut etiam exclusos velit,
ut notat *Suar.* Imò videntur hi
dictos fructus, ut docet *Koning*,
probabiliter posse applicare etiam
aliis, cum dicatur in eodem Me-
mento, offerunt pro se, suisque
omnibus, adeoque pro aliis. Vid.
Suar. disp. 77. sect. 8. Koning, &c.
Cæterum Sacrificium si præcisè
spectetur, quatenus per illud con-
sacritur Sacramentum Eucharistiæ,
Utrum Mis-
sæ mali Sa-
cerdotis sit
Missæ ejusdem va-

Ioris cum
Missâ boni
Sacerdotis.

Missâ mali Sacerdotis tantum va-
let, quantum probissimi; quia ab
utroque conficitur idem Sacra-
mentum. At, si spectetur Missâ,
quoad orationes, quæ in illa di-
cuntur, dupliciter responderi de-
bet: nam si hæ preces dicantur
nomine Ecclesiæ, quales ferè sunt
illæ orationes, quæ continentur in
Missali, & præsertim quæ recur-
runt in omnibus quotidianis Sa-
cris, habent eandem vim, sive à
malo Sacerdote, dummodò non
sit excommunicatus (nam hujus
Ministerio uti Ecclesia non vult)
sive à bono dicantur; sicuti si des
eleëmofynam per malum servum
sive per bonum, eandem merce-
dem recipies. Hæ tamen preces,
quatenus fiunt nomine Ecclesiæ,
cum devotione, nam devotio boni
Sacerdotis gratior est Deo, quàm
mali, sub hac quoque ratione
magis profunt. At verò si Sacer-
dos suo peculiari nomine oret, ut
fit in utroque Memento, tum
utique plus profunt preces Sacer-
dotis boni, quàm mali. Plus enim
apud Deum valent preces amici,
quam hostis. Proindè quando in
locum tuum substituis te impe-
dito alium Sacerdotem, qui legat
Sacrum

Sacrum pro te, ad quod ex iustitia obligaris, vide ut substituas Sacerdotem bonum, quia si substituatursacerdos malus, perdetur fructus, qui est ex opere operantis. Cavendum tamen hic est à temerariis iudiciis, & multò magis ab aliorum diffamatione. Unde si non sis moraliter certus alium Sacerdotem esse malæ vitæ, semper præsumes illum esse bonum. Vid. S. Thom. q. 82. art. 6. Soto & alios. Quod attinet ad Sacerdotes noviter ordinatos, qui die ordinationis cum Episcopo celebrante omnes ritus aliasque cæremónias sacras perficiunt, imò verba consecrationis cum eodem proferunt, adeòque verè cum Episcopo consecrant, hi cavebunt ne totam formam consecrationis absolvant priùs, quàm Episcopus, sed contentur eandem cum illo absolvere, juxta Pontificale Romanum *de ordinatione Presbyteri*, quod quia difficile est observatu, adeòque plures Neo-Sacerdotes circa prolationem utriusque formæ angantur; ideò in consecratione panis faciant intentionem, non absolutam consecrandi, sed conditionatam, scilicet, si simul cum

Quid circa Sacerdotes noviter ordinatos, qui die ordinationis suæ cum Episcopo verba consecrationis proferunt.

138 DE EUCHARISTIA

cum Episcopo absoluant verba consecrationis ; secus si Episcopum praveniant aut sequantur. Hæc enim videtur esse mens Ecclesiæ tam sollicitè monentis , ne Episcopum in prolatione verborum præcedant aut subsequantur. In consecratione autem Calicis habeant intentionem conditionatam duplicem, & primam quidem si in priore consecratione verè consecraverint panem ; non potest enim licitè una materia sine altera consecrari : ac deindè secundam , si simul cum Episcopo fiant. Ad tollendos omnes scrupulos convenientius erit , si formet generalem intentionem proferendi verba juxta mentem Ecclesiæ, vel dicendi illa non formaliter, & cum intentione consecrandi, sed tantum materialiter & recitativè in signum potestatis sibi concessæ. Cum enim , ut paulò ante insinuavi, moraliter loquendo vix fieri posse credatur , ob naturalem quorundam linguæ volubilitatem, & in pronunciando celeritatem , aliorum verò tarditatem, ut verba consecrationis per ordinatos , maximè si plures sint, prout passim esse solent , eodem

momen-

momento cum Pontifice pronunciantur, ex probabili non videtur mens Ecclesiae esse alia, quam ut Neo-Sacerdotes, formam solum materialiter pronuncient in signum potestatis acceptae. Ita non improbabili-ter diversi Authores. Vid. *Laym. l. 5. tr. 3. cap. 7. &c.*

C A P U T IV.

Utrum Sacerdos intra annum aliquoties teneatur sacrificare.

Tenetur quivis Sacerdos sub gravi obligatione aliquoties intra annum celebrare, nimirum quater aut quinques; Idque in praecipuis festivitibus, quia per sacros Ordines non solum confertur dignitas & potestas, sed imponitur etiam officium celebrandi, ut patet ex illis verbis ad *Hebraeos 5. Omnis Pontifex, &c. pro hominibus constituitur, ut offerat Sacrificia pro peccatis.* Item ex verbis Christi *Luca 22. Hoc facite in meam commemorationem.* Alii tamen putant probabiliter non obligari graviter, sed solum peccari venialiter, si toto anno nunquam

quam celebrent, tametsi non sint impediti, modò semel in anno communicent, & festis ac dominicis Sacrum audiant. Quia non constat de præcepto Divino aut Ecclesiastico graviter Sacerdotes ad hoc obligante. Vid. *Laym. l. 5. tr. 5. cap. 3. &c.* Peccabunt tamen venialiter, quia accipiunt potestatem consecrandi, in vacuum mone[n]te & hortante *Apostolo 2. cor. 6.* ne in vacuum gratiam Dei recipiamus. Et licet eodem die simpliciter ac absolute non sit per-

Erítne licitum sæpius eodem die celebrare.

missum sæpius celebrare, adeoque hoc facientes peccent graviter, *Cap. Sufficit de consecr. dist. 1.* Vid. *Suar. Jordan elucubr. to. 1. l. 4. titulo 1. cap. Consulvisti.* Licitum tamen est id facere in casu gravis necessitatis; Item in die Nativitatis, *cir. cap. Sufficit.* ob signifi-

Cur die Nativitatis dominicæ tria Sacra peragantur:

candam, ut rectè docet *D. Thomas* triplicem Christi Nativitatem, æternam ex Patre cælesti, temporalem ex Maria Virgine, spiritua-lem in cordibus fidelium; Quo die licebit tria dicere Sacra, etiam statim post mediam noctem. Si- quidem hæc nox ex sententia probabili *Suar. Kon. Laym. &c.* privilegiata est, ita ut omnes tres

Missæ

UT SACRIFICIO. 141

Miffæ ante auroram dici poffint.
 Vid. *Dicaf.* & alios. Nemo ta- Et an quis
 men tenetur eo die tertio celebra- teneatur
 re, quia eft gratia & privilegium, illa legere.
 quonullus uti tenetur. *Jordan. l. c.*
 Sicut & nemo obligatur tria Sa-
 cra audire, cum de hoc non exftet
 præceptum.

C A P U T V.

De fructu Sacrificij.

FRUCTUM Sacrificij Authores
 communiter nominant por- Oftenditur,
 tionem: Est autem quodruplex hunc fructu
 portio, generaliffima, fpecialis, effe qua-
 ministerialis, & fpecialiffima. druplicem.
 Prima eft fructus proveniens ex
 Sacrificio, quatenus Sacerdos il- Explicatur,
 lud offert nomine Ecclefie; Et quis fit fru-
 hæc portio cedit omnibus fide- ctus gene-
 bus non excommunicatis. raliffimus.
 Secun- Quis fpe-
 da eft fructus competens concur- cialis.
 rentibus fpeciali modo ad Sacri-
 ficium; Tales funt v. g. qui fun-
 dant Sacrum, fuppeditant neces-
 fariò ad Sacrum, qui ministrant,
 aut Sacro devotè interfunt. Tertia
 eft fructus proveniens ex Sacri- Quis mini-
 ficio, quatenus Sacerdos illud of- fterialis.
 fert

Estne hic
tertius fru-
ctus dicen-
dus; finitus
intensivè
& exten-
sivè.

Quis speci-
alissimus.

fert tanquam Minister Christi; & hæc portio cedit illi particulari, cui à Sacerdote applicatur Missa; quæ quidem portio, ut passim docent Theologi, finita est, non tantum intensivè, sed etiam extensivè; non enim, ut experimur, hac portione acquirimus omnia bona, & quo pluribus illa applicatur, eo respectu singulorum fit minor, quod probatur ex communi praxi doctissimorum Sacerdotum, qui cupientes suum Sacrum singulariter amico alicui prodesse, offerunt illud Deo, pro ipso solo; quod sanè non facerent, si crederent amico nihil decessurum. Proinde Sacrificium rectè dicitur infiniti valoris in actu primo, sed finiti in actu secundo. Vid. *Dicast. de Euch. tr. 4. disp. 3. Suar. Tann. &c.* Proinde fideles scientes hanc sententiam non esse certam, quæ docet fructum Sacrificii non minui multitudine participantium, offerunt stipendia, eâ tacitâ conditione, ut Sacerdos certiora sequatur, adeoque sollicitus esse debeat, ut id, quod certius est, amplectatur. Vid. *Dicast. l. c.* Quarta denique est fructus proveniens ex Sacrificio, quatenus illud offertur

in persona propria, estque portio cedens ipsi Sacerdoti sacrificanti; nam si singulis improprie sacrificantibus, & ad Sacrificium concurrentibus respondet peculiare emolumentum; quidam eveniet tale, Sacerdoti proprie sacrificanti.

Vid. *Gav. p. 2. Tit. 8. n. 3.* Unde si tibi non incumbit obligatio sacrificandi, ad certam intentionem; poteris liberè dividere hos fructus, servando tibi unam portionem, duas, aut nullam, ut libet; reliquas dividendo inter duos aut tres, &c. quia id concessum intelligitur, quod expressè prohibitum non reperitur. Vid. *Barbos. de Offic. & Potest. Episc. alleg. 13.*

Quod si datur stipendium pro legendo Sacro ad certam intentionem, non licet tibi dividere fructum Sacrificii: dans enim elemosynam pro Missa, videtur omnem sibi effectum deposcere.

Bonac. de Sacra disp. 1. q. ult. p. 7. &c. contra alios, qui probabiliter docent Collectas seu Orationes alicui applicari posse. *Dian. p. 9. n. 7. res. 8. &c.* Quia satis videtur esse certum, dantem stipendium non ita esse avidum, ut nolit aliquam Collectam, in Sacro

Utrum Sacerdoti liberum sit hos fructus dividere.

Etiam eo casu, quo datur stipendium pro Missa legenda.

Aut quan-
do legi ex
obedientia:

à se constituto inseri pro alio.
Quando ex sola obedientia tene-
ris sacrificare pro defuncto, vel in
gratiarum actionem pro obtento
beneficio, poteris fructus, qui non
tendunt directè ad finem tibi præ-
scriptum applicare alteri; nam
obligatio legis non est extenden-
da ultra finem legis & præcepti.
Ita DD. *ex cap. intelligentiâ, de
verbor. signific.* Potest enim pri-
vatus finis obtineri, licet unus
alterve fructus Sacrificii transfe-
ratur in alios. Quod si liberaliter
promisisti duobus seorsim Sa-
crum, poteris utique uno Sacro
satisfacere, si finis, ob quem pro-
misisti uni, differat à fine, propter
quem promisisti alteri; v. g. si
uni promisisti ad obtinendam fan-
nitatem, alteri in gratiarum actio-
nem pro eadem obtenta; quia li-
beralis promissio ita est interpre-
tandâ, ut sit promittenti minimè
onerosa, præsertim si verba pro-
missoria indicent limitationem, ut
hic fit, dum uni promittitur cum
limitatione ad obtinendam fan-
nitatem. Vid. *M. de Præsumpt.*
lib. 6. Præsumpt. 9. pro quo-
rum intelligentia.

Aut ex li-
berali pro-
missione.

CAPUT VI.

*Adduntur predictis quadam nota-
tu digna.*

NOta primò : Sacerdotem non posse disponere , aut alteri applicare fructum generalissimum , aut specialem. Hi enim Ecclesie , & aliis ad Sacrificium concurrentibus competunt , adeoque non sunt in potestate Sacerdotis. Secundò , fructum ministerialem à Sacerdote applicabilem, pro ratione Sacrificii quadrupliciter posse dividi & applicari : Nam imprimis potest Sacerdos nomine alterius Sacrum offerre in laudem & honorem Dei, qui fructus est laudis. Deinde potest idem Sacrificium nomine alterius offerre in gratiarum actionem pro acceptis à Deo beneficiis , qui fructus dicitur Eucharisticus. Tertiò , potest offerre pro peccatis , & poenis alterius , & dicitur satisfactorius. Quartò , potest offerre ad impetrandum alteri certum à Deo beneficium ; & dicitur impetratorius. Proinde si

Quid liceat Sacerdoti circa fructum generalissimum aut specialem.

Quid circa ministerialem.

G Sacri-

Poteritne
Sacerdos
ob fructum
ministeria-
lem à se di-
visum plu-
ra stipendia
admittere.

Exponitur,
quo titulo
liceat Sa-
cerdoti sti-
pendia ad-
mittere pro
Missis.

Sacrificium præcisè offeras in laudem Dei, poteris idem offerre, & alteri applicare tanquam gratiarum actorium aut impetratorium, &c. Hinc tamen non inferes posse te plura, quàm unum stipendium admittere pro qualibet Missa: Nam sacra Congregatio ex auctoritate *Vrbani VIII.* sub obtestatione divini iudicii mandat, ac præcipit, ut absolutè tot Missæ celebrentur, quot ad rationem datæ eleëmofynæ præscriptæ sunt. Quòd si tamen dans stipendium expressè significet, velle se unum solum fructum, posses probabiliter juxta *Tamb.* accipere aliquid ab alio ob alterum fructum, quem etiam ipse unicum & solum expressè veller, volenti enim non fit injuria. Tertiò, stipendium, quòd datur pro Missis, non dari pro ipso fructu spirituali Missæ, nequè pro labore, qui ipsi Missæ intrinsicus est, qualis v. g. est dicere orationes, aliòsque Sacrificii ritus observare. Nam pro his aliquid petere, foret simoniacum. Datur proinde stipendium vel pro sustentatione Sacerdotis, qui sacrificando in gratiam alterius occupatur. Congruum enim est, ut
qui

qui Altari propter alium servit, ex illius quoque mediis vivat & alatur. Unde non datur stipendium pro Sacrificio, ut quid spirituale est, sed purè, ut in gratiam alterius susceptum: Adeoque est pretiū non spiritualis officii, sed personæ in gratiā alterius occupatæ. Nec obstat, quòd Sacerdos aliunde habeat sufficientem sustentationem. Nam eo die, quo in gratiam alterius occupatur serviendo Altari, eodē quoq; conveniens est, ut hic dato stipendio ad sustentationem Sacerdotis in sui gratiā occupati aliquid conferat: Vel datur secundum nonnullos Doctores pro obligatione, quam suscipit in se Sacerdos, applicandi fructum pro tali persona, cum eum posset applicare pro alia. Nam si ad sustentationem Sacerdotis, pro Sacrificio, quod est actualis applicatio fructūs spiritualis, ut in gratiam alterius suscepto stipendium admitti potest; Videtur quoque ad eundem finem, admitti posse pro obligatione applicandi fructum Sacrificii, ut in gratiam alterius suscepta. Interim *Suar. habens suam sententiam pro communi, Arriag. C. Lugo, multis con-*

tendens contrariam esse absurdam,
aliquē accipere pretium pro di-
cta obligatione applicandi fru-
ctum Sacrificii huic personæ, cen-
sent esse simoniacum. Sacerdos
ad tollendos scrupulos admittat
stipendium eo modo, quo Ec-
clesia permittit. Quartò, posse
Missæ Sacrificium applicari omni-
bus fidelibus tam iustis, quàm
peccatoribus, quamvis hifructus
propitiationis pro debito poenæ
capaces non sint, utpote extra gra-
tiam Dei constituti. Item posse
applicari Sanctis in cœlis, non
quidem ut est satisfactorium; quia
non egent ulla satisfactione; sed
quatenus est Eucharisticum & im-
petratorium. Sacrificando enim
agimus gratias pro beneficiis in
Sanctos collatis, & rogamus, ut
eorum cultum & gloriam pro-
pagare & augere dignetur: I-
tem animabus in purgatorio, &
quidem illis præcipuè ut est sa-
tisfactorium, Paganis quoque
& infidelibus, ut ad fidem con-
vertantur. Nec est prohibitum
applicare excommunicatis tole-
ratis & non vitandis; At pro non
tolerato & vitando non licet, quia
Eccle-

Ecclesia non vult orari pro talibus nomine suo in solemnibus suis precibus. Nullibi tamen vetitum est, quò minus Sacerdos in suo Memento, atque adeo privato nomine Deum pro ipso oret. Utrum autem Sacerdos tanquam privata persona possit pro illis offerre Sacrificium, de hoc fit dubium inter Authores, pro parte affirmante stat sequens ratio, quia Ecclesia solum privat excommunicatos communibus suffragiis, & consequenter Sacrificio pro ut offertur in persona Christi & Ecclesie. Quæ ratio quantum ponderis habeat, prudenti lectori æstimandum relinquo. Vid. Gob, tr. 3. cas. 5. sect. 3. *Suar Azor. &c.* Quintò, si ante Sacrum fueris oblitus applicare fructum Sacrificii ei, qui dedit stipendium, ex probabili sententia sufficit, si immediatè ante consecrationem ei applices, adeoque poterit tunc mutari intentio, etsi eousque voluisses celebrare pro alio; cujus sententia fundamentum est, quod Sacerdos, accepto stipendio, probabiliter non teneatur illi, pro quo celebrat, applicare fructum ex opere operantis pro-

Quid dicendum, si ante Sacrum oblitus fueris applicare Missam danti stipendium.

venientem, id est, non teneatur applicare collectas vel orationes, &c. Contrarium tamen est probabilius eorum, qui volunt omnem fructum debere illi applicari, qui dedit stipendium. Nam dans elemosynam videtur sibi omnem fructum Sacrificii, sive ex opere operato, sive ex opere operantis provenientem deposcere. Ita enim responderet, si à te interrogaretur. Nam sicuti emens arborem, omnem ejus fructum sive parvum sive magnum deposcit, ita fideles à Sacerdote Missam petentes totum ejus fructum volunt, sive ex opere operantis magnus sit, sive parvus, juxta dispositionem Sacerdotis. Dum hic igitur in malo statu celebrat, dat quod exigitur, quia dat juxta dispositionem suam, quam habet; Sicut arborem emens ab eo plus non exigit, quam ipsa profert juxta naturalem dispositionem. Est tamen praesumptio satis certa, neminem ex dantibus stipendium tam esse tenacem, ut nolit Sacro sibi applicato ullam collectam pro alio interferi. Accedit, quod sicuti impedire non potest, ut in Memento Sacerdos oret pro aliis; Ita nec videtur impedire posse, ut oret

oret

UT SACRIFICIO. 151

oret collectam pro alio. Imò nec erit tam rigidus, quin permittat secundariò offerri Sacrificium pro aliis, maximè si id absque ejus detrimento fieri poterit, pro ut fiet juxta eorum sententiam, qui docent Missam multis simul applicatã tantũ prodesse singulis, quantum omnibus. Verũ quia contraria sententia est communior & probabilior, secundarias intentiones rectè adjicies, cum ea tacita conditione, si stipendium offerenti inde nihil decedat. Adde, quòd si is, pro quo celebratur, ejus fructus sit incapax, aut illo non indigeat, hunc fructum probabiliter participandum ab eo, pro quo secundario Sacrum obtulisti v. g. lectum Sacrum pro defuncto; Qui si ad cœlum transierit, non indiget satisfactione, adeòque fructus satisfactorius obveniet illi; pro quo secundariò celebrãsti. Vid. *Gob. l. c. Tamb. &c.* Sextò, Sacerdos applicans Sacrum illi animæ, quam Deus vult, nihil omninò agit. Non enim Dei, sed Sacerdotis est alteri Sacrum applicare: Aliud est, si intentionem tuam alliges scientiæ divinæ dicendo v. g. offero hoc Sacrum illi animæ, quam Deus

Qua ratione Sacerdos secundarias intentiones suo Sacro rectè adjiciet.

Quid si Sacerdos applicet Sacrum animæ, quam Deus vult.

Aut applicat de conditione sub futuro.

videt maximè indigere, vel cui videt Sacerdotem posse utilissimè aut debere applicare. Intentio etiam, quæ est sub conditione de futuro, nulla est, & invalida, v. g. applico Sacrum illi, qui mihi cras ex consanguineis primò est obventurus, vel qui cras primò omnium oblaturus est stipendium, quia Sacrificium producit effectum, quando existit, ac proinde per intentionem Sacerdotis suspendi non potest. Idem est, si dicas, applico illi, quem Deus scit mihi esse obviaturum, quia hæc intentio virtualiter est sub conditione de futuro. Nam obviatio illa cras liberè futura est. Vid. *Suar.*, *Laym.* *Gob. l. c.* &c.

C A P U T VII.

De stipendio, quod Sacerdoti datur pro Sacrificio Missæ.

Sacerdos admittens stipendium pro Sacro, quod celebrat; studiosè servabit sequentia, quæ ob turpem quorundam Sacerdotum negotiationem, ac scèdè quæsitum lucrum, & præsumptam intentionem

nem dantium stipendium, partim publicâ authoritate constituta, partim communi Doctorum & Fidelium sensu ac praxi ferè stabilita sunt. Primò, Sacerdos, qui pro Sacro accipit stipendium, quod sufficit ad materiam gravem justitiæ, tenetur sub mortali Sacrum dicere, vel stipendium restituere. *Laym. l. 5. tr. 5. c. 3.* & alii comm. Aliud est si stipendium non esset sufficiens ad materiam gravem furti; jam enim omittendo Sacrum non lædit jus alienum in re gravi. *Frag. de precept. Eccl. pra. 1. l. 3. c. 8.* Secundò, differens ad longum tempus celebrationem Missarum, quas ex justitia celebrandas suscepit, peccat mortaliter, quia in re gravi impingit contra justitiam. Potest tamen simul se obligare ad 50. vel 60. Quia hoc ex probabili sententia censetur modicum tempus à sacra congregatione requisitum. Vid *Dian. p. 2. tr. 14. res. 25. de Lug. Ledesma, &c.* Est tamen hac in re spectanda, ut rectè notat *Dicast. disp. 4. n. 402.* rationabilis voluntas offerentis eleëmofynam. Et sine dubio quando petitur Sacrum pro præsentî necessitate v. g.

Poteritne Sacerdos licitè restituere stipendium non lecto Sacro.

Aut ad longum tempus differre Sacra, quæ ex justitia celebranda suscepit.

Aut non
dante iustū
stipendium,
qui Sa-
crum petit,
à diversis
tot parva
accipere,
quæ iusto
stipendio
æquivalent,
& unū pro
omnibus
Sacrificium
offerre.

Aut obliga-
tus cele-
brare pro
ornatu, vel
cultu Ecce-
siæ, aut cō-
moditate
populi, circa
obligationē
applicandi
Sacrificiū,
pro illius
applicatio-
ne aliud sti-
pendiū ad-
mittere.

sanitate infirmi, differri non de-
bet, quia tunc circumstantia tem-
poris spectat ad substantiam rei
petitæ. Tertio, si is, qui petit Sa-
crum non det stipendium iustum
ab Episcopo vel consuetudine ta-
xatum, non potest Sacerdos à di-
versis tot parva accipere, quæ iusto
stipendio æquivalent, & unum
tantum pro omnibus Sacrificium
offerre. Ita enim ob speciem turpis
negotiationis præcipit Congre-
gatio Cardinalium, estque pro-
hibitum per *Bullam Urb VIII*, Tu
tamen pro eo, qui non dedit iustū
stipendium probabiliter non te-
neberis totum Sacrum offerre, ut
docet *Suar. disp. 36. sect. 4. Tann.*
Dian. &c. contra Bonac. & alios.
Quarto, Sacerdos, qui tenetur in
aliqua Ecclesia celebrare pro or-
natu vel cultu illius Ecclesiæ, vel
commoditate populi, ut hic sacrū
audit absque obligatione ulli
applicandi Sacrificium, non potest
pro illius applicatione aliud sti-
pendium admittere. Quia cum
stipendium detur pro labore ex-
trinseco Sacrificii, qui est pretio
æstimabilis, una Missa non mere-
tur nisi unicum stipendium, (ubi
per laborem extrinsecum intellige
cum,

cum, qui suscipitur propter cir-
 cumstantias aliquas extrinsecas
 v. g. celebrare tali loco, tali tem-
 pore, &c.) atque ita Congregatio
 Cardinalium declaravit respon-
 dens Episcopo Traguriensi ad fa-
 ctam secundam questionem de
 presenti casu, hoc tamen, ut lo-
 quitur *Gob. tr. 3. cas. 16. n. 493.*
 scio non esse ubique usu receptum.
 Proinde si in illa Diocesi, in qua
 degis, alii docti & timorati Sacer-
 dotes stipendium admittant pro
 applicatione Sacri, idem quoque
 tibi licitum erit, recteque conclu-
 des, dictam declarationem istic
 non esse receptam. Imò quia de-
 clarationes Cardinalium non ha-
 bent vim obligandi, nisi sint ap-
 probatae à Pontifice, & signatae
 manu, aut sigillo Cardinalis Præ-
 fecti & Secretarii, ac sufficienter
 promulgatae, & hæc tres conditio-
 nes non inveniuntur plene adesse
 dictæ declarationi, utpote quæ E-
 piscopo Traguriensi de hoc per
 litteras Congregationem consu-
 lenti solum data est; sententia
 plurium DD. antehac contrarium
 docentium non videtur esse im-
 probabilis. Vid. *Gob. cit. tr. 3.*
 Suadendum tamen est, ut in praxi

stetur dictâ declaratione, quæ maximi facienda est, utpote facta à viris sapientissimis, quæque innititur communi præsumptioni, quâ præsumitur, nisi ex claris verbis Fundatoris, aut aliunde contrarium constet, Sacrum fundatum esse communiter, non pro solo cultu Ecclesiæ, aut commoditate audientium, sed simul pro anima Fundatoris. Quæ præsumptio ista, ubi tenet, manifestè non permittit applicationem posse fieri pro alio, cum vi hujus præsumptionis debeat fieri pro Fundatore. Vid. *Gob. tr. 3. cas. 16. n. 495. &c.*

Aut pro una missa rot stipendia accipere, quot illi sufficiunt ad sustentationem unius diei.

Quintò, non potest Sacerdos pro una Missa tot stipendia accipere, quot illi sufficiunt ad sustentationem unius diei. Non enim aquum est, ut labore mediæ horæ, quam Sacerdos in gratiam alterius suscipit, exigatur victus integræ diei. Illud proinde sufficet, quod vel Episcopali lege vel communi piorum, ac prudentum consuetudine statutum est. Vid. *Suar. Vsq. tom. 3. in 5. part. disp. 234 c. 3.*

Aut deficientibus redditibus pro celebratione Missarum,

Sacerdos beneficiatus deficientibus ob varios casus redditibus assignatis pro celebratione Missarum, non potest propriâ auctoritate

tate

tate reducere Missas ad minorem numerum, ita ut singulis respondeat justum stipendium, sed in hoc aut simili casu recurrendum est vel ad Episcopum, cujus tamen facultas hac in parte à Tridentino limitata est, vel certè ad summum Pontificem. Nam si hæc reductio permetteretur cuivis privato, fieret in Ecclesia magna confusio, & multiplex Fundatorum defraudatio. Vid. *Gob. tr. 3. cas. 17* Septimò, observandum est, tres sequentes sententias ab *Alexandro VII.* veluti scandalosas esse rejectas. Prima est eorum, qui docent posse Sacerdotem duplicatum stipendium licitè accipere pro eadem Missa, applicando petenti partem etiam specialissimam fructus, ipsimet celebranti correspondentem, idque post decretum *Urbani VIII.* ètque 8. inter prohibitas. Secunda n. 9. docentium, posse Sacerdotem cui missæ celebrandæ tradantur, post decretum *Urbani*, substituere alium, collato illi minori stipendio, aliâ parte stipendii sibi retentâ. Tertia, n. 10. non esse contra justitiam pro pluribus Sacrificiis stipendium accipere, & Sacrificium unum offerre, neque

propria auctoritate reducere Missas ad minorem numerum.

Quid circa stipendium statuerit Alexand. VII.

Quid de-
cretis Alex.
VII. non
contrarie-
tur.

etiam esse contra fidelitatem, etiam si promittam promissione etiam juramento firmatâ danti stipendiû, quod pro nullo alio offeram. His tamen non obstat, quin Sacerdos, si noverit majus se accepisse stipendium intuitu amicitia, quam habet cum offerente stipendium, possit per alium Sacerdotem satisfacere, dato illi ordinario stipendio. Idem est, si is, cujus operâ usus es, tibi benevolè & liberaliter donet partem stipendii, aut etiam totum, jam enim non prohiberis retinere illud. In praxi tamen non est præsumenda hujusmodi liberalis donatio, cum plerumq; magis fieri soleat ex metu, ne tu aliis Sacra tua celebranda committas, quàm ex liberalitate. Vid. *Tamb. lib. 3. c. 1. §. 1.* Hinc quoque excipiuntur Parochi, & alii beneficiati, pro quibus facta est largiô fundatio. Nam hi non solum acquirunt dominium fundatæ eleëmofynæ, sed etiam videtur id esse conforme voluntati Fundatoris. Proinde si talibus per alium celebrare liceat vi fundationis, possunt, ut respondit sacra Congregatio, dare Sacerdoti congruam eleëmofynam secundum morem

morem Civitatis vel Provinciae ;
nisi fortè in fundatione beneficii
aliter cautum fuisset. Vid. *Decla-*

rat. Card. cit. à p. Gob. tr. 3. cas.

16. Denique qui stipendium ac-

cipit ad Sacrum faciendum in cer-
to Altari, peccat graviter, si cele-

bret alibi. Quia in re gravi facit
contra suam obligationem, nisi

fortè aut justa causa eum excuset,
aut ter vel quater per annum ali-

bi celebret, quia non solet esse in-
tentio Fundatoris, tam arètè obli-

gare. Vid. *Diam. p. 2. tr. 14. re-*
sol. 29. &c.

Quid si fit
obligatio
celebrandi
in certo Al-
tari.

C A P U T VIII.

De ceremonijs Missæ.

Peccat mortaliter, qui in Sacro
tam multas ceremonias ne-

gligit, ut moraliter censeatur ob-
servare ritum alium ab eo, qui in

Missali præscriptus est. Nam Pius
V. gravissimè præcipit, stari riti-

bus Missalis reformati. Vid. *Gob.*
tr. 3. cas. 22. &c. Item quoties

in Rubricis habetur, hæc vox :

graviter peccat, certum est signi-

ficari mortale. Habetur autem
septies.

Quando
censebitur
Sacerdos
per negle-
ctum care-
moniarum
graviter
peccare.

septies. Primò, si Sacerdos latinus non consecret in pane azymo. Secundò, si cum vino corrupto, aut sine aqua naturali. Tertiò, si formæ consecrationis addat aliquid, aut deniat, nisi fortè omittatur particula *enim*, nam hæc non est de substantia consecrationis. Quartò, si celebret irretitus censurâ vel irregularitate. Quintò, si non sumat integra Sacramenta. Sextò, & Septimò, si celebret in mortali habens copiam Confessarii, aut sine contritione non habens Copiam. Denique quando materia Rubricæ pertinet ad integritatem Sacramenti seu Sacrificii, censetur id à Rubrica ita graviter præcipi, ut illius omissio sit mortale. Ejusmodi sunt, quæ de pane, vino, mixtione aquæ, intentione, forma, sumptione utriusq; speciei præscribuntur.

C A P U T IX.

Quid sit Rubrica, & qua ex illis graviter obligent.

CUm Rubrica nihil aliud sit, nisi mera manu ductio sive dire-

directio circa ea, quæ in Sacro dicenda sũt vel facienda, rubro colore scribi solita; hinc nulla Rubrica præcisè quæ talis est præceptiva, sed tantum directiva. Illæ tamen censentur præceptivæ seu obligantes sub mortali, quæ continent seu notant aliquid, quod ex jure vel legitima consuetudine graviter jubetur, vel quæ expressè aliquid sub mortali præcipiunt.

Vid. *Tamb. tract. de Sacrif. l. 2. cap. 1. § 1. Lug. &c.* Conveniunt autem ferè plerique Doctores, sequentes, Rubricas esse de re gravi, & sub mortali observandas; scilicet de loco celebrandi non prohibito. Debet autem is esse consecratus, aut saltem benedictus, & non violatus, aut execratus. Quamvis in casu necessitatis, item per privilegia Sedis Apostolicæ; Imò etiam ex concessione Episcopi, si justa causa adsit, in loco non consecrato aut benedicto consecrari possit. Potest etiam Episcopus probabiliter ex *Enchirid. Ep. Gob.* in privato oratorio ad divinum cultum duntaxat destinato dare facultatem sacrificandi. Item de Ara consecrata, eaque vel fixa & stabili, vel portatili seu viatica, utraque

Quid dicendum de loco celebrandi.

De Altari.

De lumine.

traque ex lapide. Tertio de lumine. In necessitate tamen etiam non valde gravi probabiliter unum sufficiet, & quidem ex oleo vel sebo, si cera haberi non possit.

De hora celebrandi.

Quarto de hora celebrandi, quæ est non celebrare ante auroram, nec post meridiem, nisi iusta causa, rationabilis consuetudo, vel privilegium excuset. Intellegitur autem per auroram illud tempus, quo primum apparet vestigium advenientis diei, & cum Missa possit incipit ante auroram, ut sub initium illius finiatur, ipsa autem aurora seique horam secundum quosdam comprehendat, poterit Sacrum duabus horis ante ortum solis inchoari. Quinto, de

De statu

gratiæ &

jejunio naturali.

De Mini-

stro.

statu gratiæ, de jejuniis naturali. Sexto, de Ministro & quidem masculino. In necessitate tamen gravi, v. g. diei festi, dandi Viatici, poterit celebrari absque ministro. Imò si habeas ministrum, qui posset omnia facere, præterquam respondere, probabiliter etiam ex sola devotione cum illo celebrare poteris. Septimo de Missali. Nisi

De Missali.

fortè Sacerdos ob visus debilitatem ad legendum insufficientem tam felici memoriâ Missam teneat,

neat,

UT SACRIFICIO. 163

neat, ut non sit morale periculum
omittendi aliquid ex Missa. Erit
tamen in illo casu alius ponendus
liber ad vitandum scandalum.

Octavò, de Calice & Patena con-
secrata, quæ debent esse aurea vel
argentea, aut saltem cuppa Cali-
cis argentea, & intus inaurata.

De Calice
& Patena.

Probabiliter tamen sufficit esse
stannea, imò in magna pauper-
tate plumbea, ea tamen esse ne-
cessariò inaurata non requirunt

Doctores, quamvis Rubricæ per
modum directionis id asserant.

Nonò, de Corporali & Palla li-
neis secundum eam partem, se-
cundum quam tegunt Calicem, &

De Corpo-
rali & Palla.

ab Episcopo vel Privilegiato be-
nedictis. *Gavant.* tamen non
improbat usum, quo adhibetur

Palla cannabina. Decimò, de Ca-
none integrè & secretè recitando,
in quo debet nominari Episcopus

De Canone
integrè re-
citando.

loci, in quo facis Sacrum, et de-
claratum testatur *Gavant.* Por-
ro Canon secundum probabilem

sententiam incipit ab illis verbis;

Qui pridie quàm pateretur, & desi-
nit ad orationem Dominicã inclu-
sivè. Denique de numero, mundi-

tia, integritate & benedictione
vestium Sacerdotalium. Absque
cingulo

De nume-
ro, mundi-
tia, integri-

tate & benedictione Sacerdotium vestium.

De Missa cantanda de feriis privilegiatis post nonam in Ecclesiis collegiatis.

cingulo tamen non benedicto celebrare non erit grave; imò in casu necessitatis absque una alterave ex minoribus v. g. Stola, cingulo, manipulo celebrare licet. Quibus *Grav.* addit illam Rubricam, quæ est de Missa cantanda de feria privilegiata post nonam in Ecclesiis cathedralibus, & collegiatis, quando eod die fit officium de festo. Si quæ sint aliæ graviter obligantes videri possunt in obviis Authoribus. Quamvis jam dictæ ferè sint potissimæ, & reliquæ vel nullam vel solùm venialem obligationem inducant, idque ob levitatem materiæ, quæ etiam in Canone locum habet, ut si nomen alicujus Sancti omittes, aut illud, quod additur tempore Paschali, communicantes.

C A P U T X.

De Rubricis merè directivis.

Quid dicendum de orationibus ante & post Missam. **P**robabiliter ne quidem sub veniali obligant sequentes Rubricæ; quæ sunt de orando ante & post Missam (subintellige de illis precibus, quæ pro opportunitate

nitate Sacerdotis ante Sacrum
 faciendæ sunt) de numero oratio- De numero
 num, de coloribus sacrarum ve- orationum
 stium, de lotione manuum ante & in Missa.
 post Sacrum, ut insinuant *Suar.* & De colori-
Tamb. non agnoscentes in hac bus Sacrarum
 Rubrica rigorosum præceptum, vestium.
 nisi ante Sacrum manus forent De lotione
 notabiliter immundæ. Decen- manuum
 men est ob reverentiam Sacra- ante & post
 menti, ut hæc Rubrica de lavandis Sacrum;
 manibus, non omittatur. Quod si Quid si sub
 sub Sacrificio Missæ adverteres Sacro unus
 unum alterumve digitum esse a- alterve di-
 tramento illitum, & id notares gitus atra-
 antequam diceres, *Lavabo inter* mento no-
innocentes; lava digitos aliquantò taretur illi-
 validius, & diutius more solito, tus.
 non tamen quo ad abluatur omne
 atramentum, partim ob nimiam
 moram, quæ traheretur, partim
 quia macula ex atramento non
 censetur moraliter esse tam inde-
 cens, quàm quæ ex luto, sanguine,
 &c. Si post *Lavabo* id adverte-
 res, perge sine alia sollicitudine,
 quia nec salivâ nec aquâ decet
 tunc detergere illam maculam
 utpote non magnopere indecen-
 tem. Ubi simul observa graviter Notanda
 ab iis peccari, quorum culpâ fit, quædam
 ut vestes, paramenta, aliâque circa mus-
 valde

ditiam ve-
stiu Sacra-
rū, & para-
mentorum.
Item lotio-
nem Cor-
poralis &
Purificato-
rii.

Aut Calicis
& Patenz.

Quid de
Rubrica
præscriben-
te, ut nihil
addatur
verbum Mis-
sali.

valde immunda, non mudentur,
priusquam in illis sacrificetur.
Corporale autem & Purificato-
rium, aliaque his similia saltem
ex reverentia sunt à Sacerdote aut
Diacono in vase ad hoc præpara-
to lavanda, & lotio mittenda in
piscinam. Quod intellige de prima
lotione, quâ factâ possunt accu-
ratiùs à Virginibus lavari & refici.
Idem est de Calice & Patena, si
quid in illis à laico reficiendum
foret, aut si fortè minùs munda
ulteriùs lavanda essent. Nam à lai-
co absque necessitate hæc minime
tangi debent. Similiter Rubrica de
non addendo aliquid verbis præ-
scriptis in Missali, est merè directi-
va, si hæc intelligas de piis affectib⁹
aut precibus jaculatoriis ipsi Sa-
cro opportunè immixtis, dum-
modo illis non intempestivè uta-
ris, nem de actibus humilitatis,
contentionis, amoris, &c. mino-
ris momenti breviter excitandis,
dum immediatè ante sumptionem
sacram Hostiam manibus tenes.
Vid. *Gob. tr. 3. cas. 22.* Dicere au-
tem alia v. g. *Credo, Gloria*, cum
omitti debeant, videtur veniale
ob parvitatem materiæ. Vid. *Suar.
disp. 83. sect. 3. &c.* Quia usur-
patur

patur novus ritus contra prohibitionem Pii V. Sic neque per dictam Rubricam prohibetur tempore prolixo cantus aut concionis oratio vocalis secreto à Sacerdote facta. Eo tamen casu non rectè Sacerdos se exuet sacris vestibus, & interim domi ea aget, quæ ageret ante Sacrum nondum inceptū. Quia moralis continuatio Sacrificii videtur lædi per illam depositionem vestium cum egressu ex templo. Quibus adde recitationem Matutini & Laudum ante Sacrum, maxime si iusta causa adsit, imò probabiliter sine illa juxta *Tamb. l. 1. de Sacrif. cap. 7. §. 1.* & alios, eò quòd hæc recitatio non sit tam ritus Missæ, quàm quid requisitum ad eam. Contrarium tamen est communius & probabilius eorum, qui dicunt non posse omitti sine causa sub veniali. Item Rubrica de secunda ablutione seu perfusione digitorum facienda in vino & aqua. Hæc enim ad libitum Sacerdotis fieri potest vel in sola aqua vel in solo vino. At prima purificatio, quæ est ipsius Calicis immediate post sumptum Sanguinem, sub veniali est facienda in vino, &

Quid Sacerdoti liceat tempore prolixo cantus, aut concionis sub Sacro.

Quid de Matutino & Laudibus dicendis ante Sacrum.

~~alio~~

Quid de secunda ablutione quæ digiti Sacerdotis perfunduntur. De prima purificatione Calicis

fi

aliter erit
sentiendū.

Quid de
Rubricis,
quæ sunt de
Missæ defe-
ctibus cor-
rigendis.

De Rubrica,
quæ est pro
casu effusi
Sacri Sanguinis vide-
tur aliter
esse lo-
quendum.

si contingeret per errorem à Mi-
nistro aquam affusam fuisse , ut
hic error sine tumultu corrigatur,
tantum vini per Ministrum affun-
datur aquæ , ut quantitate vini a-
quam superante , ex utroque fiat
vinum usuale. His denique adde
Rubricas, quæ agunt de Missæ de-
fectibus corrigendis. Nam illæ
non obligant ad ullum peccatum
in quantum sunt præcisè Rubricæ
Missalis. Quæ tales enim sunt, tan-
tùm instructiones datæ juxta pro-
babiles sententias, quarum oppo-
sitam nisi agatur de valore Sacra-
menti ex communibus principiis
constat, quemvis licitè sequi posse.
Quòd si tamen ex his essent ali-
quæ, quæ continerent præcepta vel
Divina vel in jure Canonico ex-
pressa, utique obligabunt ad cul-
pam. Vid. *Suar. disp. 35. sect. 15.*
Et ex hac ratione censet *Quartus*
p. 3. tit. 10. n. 12. graviter pecca-
ri, si in casu effusionis Sanguinis
omittatur ea diligentia, quæ ex
decreto *I. Si per negligentiam*
de consecrat. dist. 2. (demptis qui-
busdam, quæ modo non sunt in
usu) à jure communi præscribitur,
& *n. 12* Rubricarum, de defectibus
in ministerio ipso occurrentibus
expri-

UT SACRIFICIO. 169

exptimitur, eò quòd sit transgres-
sio rigorosi præcepti juris com-
munis in materia gravi, nisi excu-
set parvitas materiæ. Ut si Sacer-
dos bis sufficienti diligentia lava-
ret linteum, in quod effusus erat
sacer Sanguis, tertiâ lotionem omis-
sâ. Quia hæc omissio leviter oppo-
nitur fini præcepti, qui est debita
reverentia erga augustissimum
Sacramentum. Hæc igitur & simi-
les Rubricæ, cum solum sint di-
rectivæ non inducunt obligatio-
nem peccati. Econtra verò ob le-
vitatem materiæ censetur esse
veniale omittere *Gloria vel Credo*,
item orationes, quæ Sacerdos
præscribuntur, dum induit vestes
sacras, & aliæ similes, quæ ob
parvitas materiæ à gravi ex-
cusant. Vid. *Diam. p. 2. tr. 14.*
resol. 49. Laym. &c.

Item si
omittere-
tur Gloria
vel Credo,
aut preces
dicendæ,
dum Vestes
Sacre in-
duuntur,
aut aliæ
similes Ru-
bricæ, qua-
rum trans-
gressionem
levitas ma-
teriæ à gra-
vi excusat.

C A P U T XI.

*De violatione, pollutione, & ex-
secratione rei Sacre.*

Quoniam facta est mentio vio-
lationis, pollutionis, & ex-
secrationis; sciendum est primò,

H **locum**

Locus sacer locum sacrum pollui, violari, ac
 quomodo profanari, quando in eo exerce-
 violetur aut tur actio, ita repugnans loci san-
 profanetur. ctitati, ut propter illam iterum
 debeat benedici. Sunt autem quin-
 que actiones in jure Canonico ex-
 pressæ, quibus (si non occultæ,
 sed publicæ fuerint) locus sacer
 polluitur. Et primò quidem per
 homicidium mortaliter malum in
 eo factum, quando existenti ni-
 mirum in loco sacro infertur vul-
 nus, ex quo vel ibi vel alibi mo-
 riatur. Imò licet occisio non sit
 injuriosa occiso; sufficit tamen
 esse injuriosam sanctitati loci, ut
 si quis se ipsum occidat, aut judex
 reo mortis supplicium inferat.
 Secundò per mortaliter malam
 sanguinis effusionem. Tertiò per
 graviter malam seminis humani
 effusionem. Quartò per sepultu-
 ram infidelis. Quintò per sepultu-
 ram nominatim excommunicati,
 aut notorii percussoris Clerici,
 quamvis hæ duæ posteriores ac-
 tiones forte sine peccato sint ex-
 exercitæ. Non igitur polluitur per
 sepulturam hominis hæretici, nisi
 sit nominatim denunciatus, ut
 docet *Laym.* cum aliis, sicut nec
 probabiliter per sepulturam in-
 fantis

fantis non baptizati, eò quòd hu-
 jusmodi infantes non censeantur
 propriè infideles, & propter fidem
 parentum videantur posse com-
 putari inter fideles. Præterquam
 quod multi Authores loquentes
 de sepultura infidelis non bapti-
 zati, non loquantur de sepultura
 infantis non baptizati. Contraria
 tamen sententia ob authorita-
 tem Doctorum est probabilior.
 Adde quod polluta Ecclesia et-
 iam sint polluta Altaria illius
 fixa, inò & cæmeterium ad-
 hærens ipsi. Sciendum secundo,
 locum sacrum, Altaria, Vestes sa-
 cras, &c. exsecrari, quando ita de-
 struuntur, ut denuò debeant con-
 secrari. Quod fit, quando per sui
 destructionem, formam & usum
 perdunt. Sic exsecratur Ecclesia,
 quando muri Ecclesiæ vel ex toto,
 vel ex majori parte simul combu-
 runtur, aut destruuntur; non au-
 tem si solum tectum destruatur,
 nam consecratio est in parietibus.
 Altaria si fixa fuerint exsecran-
 tur per Ecclesiæ pollutionem. U-
 traque tam fixa, quàm mobilia
 exsecrantur, quando ita frangun-
 tur, ut non maneat ulla pars inte-
 gra sufficiens ad recipiendum Ca-

Quid di-
 cendum de
 sepultura
 infan-
 tis non
 baptizati.

An quando
 Ecclesia est
 profanata,
 etiam Al-
 taria & cæ-
 meterium
 censebitur
 pollutum.
 Res sacræ
 qua ratione
 exsecratur.

Eritne Al-
tare exse-
cratum per
fractionem
sepulchri.

licem & Patenam; non autem ex-
secrantur probabiliter per fra-
ctionē sepulchri. Quia nullo jure
probatu[r] necessitas imponendi
reliquias Altaribus, dum conse-
crantur; quod vel maximè verum
est in Altaribus mobilibus, in
quibus saltem per consuetudinem
derogatum est juribus illam ne-
cessitatem insinuantibus.

Vid. *Laym. l. 5. tit. 5. c.*

1 Lugo, &c.

F I N I S.

Index

Index rerum & verborum, quæ hoc Libello continentur.

A

ABSORBERE syllabas sub Horis Canonicis, an & qualiter culpabile. pag. 13. **AMENTES**, semifatui, surdi & muti an ad Communionem admittendi. p. 37. **APPLICATIO MISSÆ** quibus, & qualiter faciendæ p. 148. & seqq. **ATTENTIO** quoruplex, & qualis in recitatione Horarum adhiberi debeat. p. 25. & seqq.

B

BONI sacerdotis Missa an præferenda Missæ mali sacerdotis. p. 135. & seq. **BREVIARIO Romano** an licitum sit iis Clericis uti, qui ducentis annis ante const. Pil V. alio Bre viario uti sunt. p. [redacted]

C

CÆREMONIAS Missæ negligendo qualiter peccetur. p. 159. & seqq. **CASUS** sive lapsus Hostiæ, aut particula sub distributione Communionis, de eo varia documenta p. 114. & seqq. **CAUSÆ** excusantes à divino Officio. p. 30. **Ciborii** purificatio qualiter faciendæ p. 116. **Clericus** jam ceptâ horâ veniens ad chorum quid faciet. p. 15. **COMEDERE** an licitum statim à Communionem. p. 99. **CONFESSIO** mortalium an necessariò præmittenda Communioni. p. 88. **Quid** si dubitet de peccato mortali. p. 89. **COMMUNICATURUM**

H 3

qualis

EX

I N D E X.

qualis necessitas excuset à Confessione mortalium
Communioni præmittenda. p. 93. & seqq.

D

DEVOTIO actualis utrum sub Communione re-
quisita. p. 119.

E

EUCHARISTIA in quo consistat, ut est Sacra-
mentum, & in quo, ut est Sacrificium. p. 37. U-
nitas specifica & numerica Sacramenti Euch. unde
desumenda. p. 43. EUCH. quæ materia, quæ forma.
44. & seq. Quid si dubitet iub sumptione Calicis,
fueritne vinum an acetum. p. 118. Verba formæ
nimis altè pronuncians an peccet. p. 48. Quid si
eadem historicè solum ac materialiter ex privato
errore pronunciauerit ~~an idcirco~~ habendus ser-
pulus. p. 60. EUCH. an cauet gratiam toto eo
tempore, quæ iurant species. p. 60. Quis illius Mi-
nister, & an Minister à suscipiente necessariò di-
stinctus. p. 62. & seqq. Ad licitam Euch. dispen-
sationem quæ requisita. p. 65. An Euch. clam in sinu
firmos deterreri possit. p. 67. & seq. Item an in
Ecclesia cum lumine aservanda. p. 73. **A**QUIBUS
& quando sumenda, & in specie quando a pueris
aut puellis. p. 78. & seqq. **EXSECRARI** rem sa-
cræ quid sit, & quâ ratione exsecratur. p. 171.
Expuere statim. Communionem an licitum. p. 99.

F

FRUCTUS Sacrificii ^{quæ} duplex. Varia practica
de fructu Sacrificii. p. 141. & seq.

G

GLADIUM aut alia arma gestans an Commu-
nionem adire possit. p. 99. Generalissimus &
specialis fructus Sacrificii, vide fructus Sacrif.

H HO-

I N D E X.

H

HORÆ CANONICÆ quid sint, & cur alio nomine dicantur Officium Ecclesiasticum aut Breviarium. p. 1. Quinam ad illas obligati. p. 2. An recitandæ juxta Breviarium Romanum, & item quo tempore, ordine, loco, corporis situ dicendæ. p. 15. & seqq. **H**OSTIÆ plures consecrandæ an ponendæ necessariò super Altare ante Offertorium. p. 56. & seqq.

I

IJEJUNIUM an & quale ad Communionem requisitum. p. 102. Varii casus, in quibus non violatur naturale jejunium. Ibid. & seqq. Quid si dubites an comederis aliquid die Communionis, vel post duodecimam noctis quæpiam sumpseris. p. 104. **N**ON JEJUNO quando licitum communicare. p. 105. Ubi varia de Sacerdote, qui sub Sacro recordatur se non esse jejunum, aut post sumptam ablu-tionem reperit in Patena, Corporali particulas five fragmenta sui vel alieni Sacrificii, vel in Patena suam hostiam offert, advertit particulas, de quibus dubitat, sintne fragmenta hostiæ à priore Sacerdote consecratæ - aliæque practica pro periculo incendii, aut irreverentiæ. Hæreticis sacræ Hostiæ inferendæ, &c. Ibid. & seqq. **I**MMEMOR se dixisse aliquam Horam, quid faciet. p. 32. Inter-ruptio Horarum an & quâ ratione licita. p. 14. & seqq.

L

LOCUS sacer quomodo profanetur. p. 169. & seqq. **L**OTIO Corporalis aut Purificatoriæ à quo faciendæ. p. 166. Lotio manuum ante & post Sacrum an necessariò adhibendæ. p. 165.

M MA-

I N D E X.

M

MACULA, vel alia corporis immunditia in
 Communionem impediatur. p. 98. **MATERIA**
 Consecrationis utrum debeat esse præfens & per
 intentionem consecrantis determinata. p. 53. Quid
 si per errorem plures essent hostiæ, quam Sacerdos
 opinaretur, aut ante Consecrationem oblitus esset
 aperire Ciborium. p. 56. Quid de guttis vini, quæ
 Calici, aut micis panis, quæ hostiæ adherent, dicen-
 dum. p. 55. Modus recitandi Horas ostenditur. p.
 12. & seqq.

NEO-SACERDOTES, hoc est, noviter ordinati,
 quâ ratione pronunciantur cum Episcopo ver-
 ba Consecrationis. p. 37. & seqq.

OMITTENS unam Horam etiam minorem quan-
 tum peccet. p. 10. **OFFICIUM** defunctorum
 an obligatione sit dicendum in die animarum,
 nem an pridie post Matutinum recitari possit. p. 17.
 Quid sentiendum de Litanis, quæ in festo S. Marci,
 & Rogationum, dicuntur. Ibid. **OMITTENS**
 Horas ad quid obligetur. p. 32. & seqq. Quid si se-
 mel aut bis in anno omitteret. p. 33. & seqq.

PARTICULÆ Hostiarum. V. Jejunium. In par-
 ticulis Hostiæ colligendis qualis requiratur dil-
 gentia. p. 116. Peccata venialia utrum Communionem
 impediant. p. 89. Pollui locum sacrum, quid
 sit, & quâ ratione polluatur sive violetur. p. 170. &
 seqq.

I N D E X.

seq. Praxis cavendi distractiones sub recitatione
 Horarum. p. 29. Adde, ibid. post lit. X. &c. Item,
 litera K.

QUANTUS honor & laus accrescat Deo ex Sa-
 crificio novæ Legis. p. 134. **QUINAM** cum
 Sacerdote aliquomodo sacrificare censendi sint.
 ibid. & seq.

RECITANS Horas cum socio quid observabit.
 p. 12. Item an privatim recitans teneatur se
 audire. p. 14. Religiosis quid liceat circa dispen-
 sationem Eucharistiæ. p. 74. Quid si daretur absque
 jurisdictione. p. 123. ~~Recitatio~~ Recitatio fructuum ab omit-
 tente Horas qualiter & cui facienda. p. 35. & seq.
 Rubrica quid sit. p. 160. & seq. Quæ ex illis gra-
 viter aut leviter obligent. ibid. & seq. Et quæ
 non obligent. p. 164.

Sacer Sanguis quomodo sumendus. p. 121. To-
 dem casu effuso quid faciendum. p. 120. & seq.
SACERDOS more laico communicans an peccet
 omittendo Stolum. p. 85. Quid si celebraverit in
 necessitate sine confessione mortalium an quam-
 primum confiteri teneatur. p. 98. & seqq. Quid si
 dubitet se omisisse aliquid ad Missam pertinens.
 p. 118. Aut per errorem loco vini consecrasset
 aquam. p. 107. **SACRIFICIUM** in genere quid
 sit, & quàm aptè novæ Legis Sacrificio competat
 ratio Sacrificii Latreutici, Eucharistici, Propitiatorii
 & Impetratorii. p. 126. Quâ ratione per cæremo-

nias

I N D E X.

nias Missæ ratio quadruplicis Sacrificii exprimatuf.
p. 129. Sacrificii novæ Legis essentia utrum habeatur
in consecratione unius speciei. p. 127. STI-
PENDIUM Missæ quo titulo detur - varia & valdè
practica de stipendio Missæ. p. 146. SYNCOPA si-
ve vocum omiffio sub recitatione Horarum an &
qualiter culpabilis. p. 12. & seqq.

T

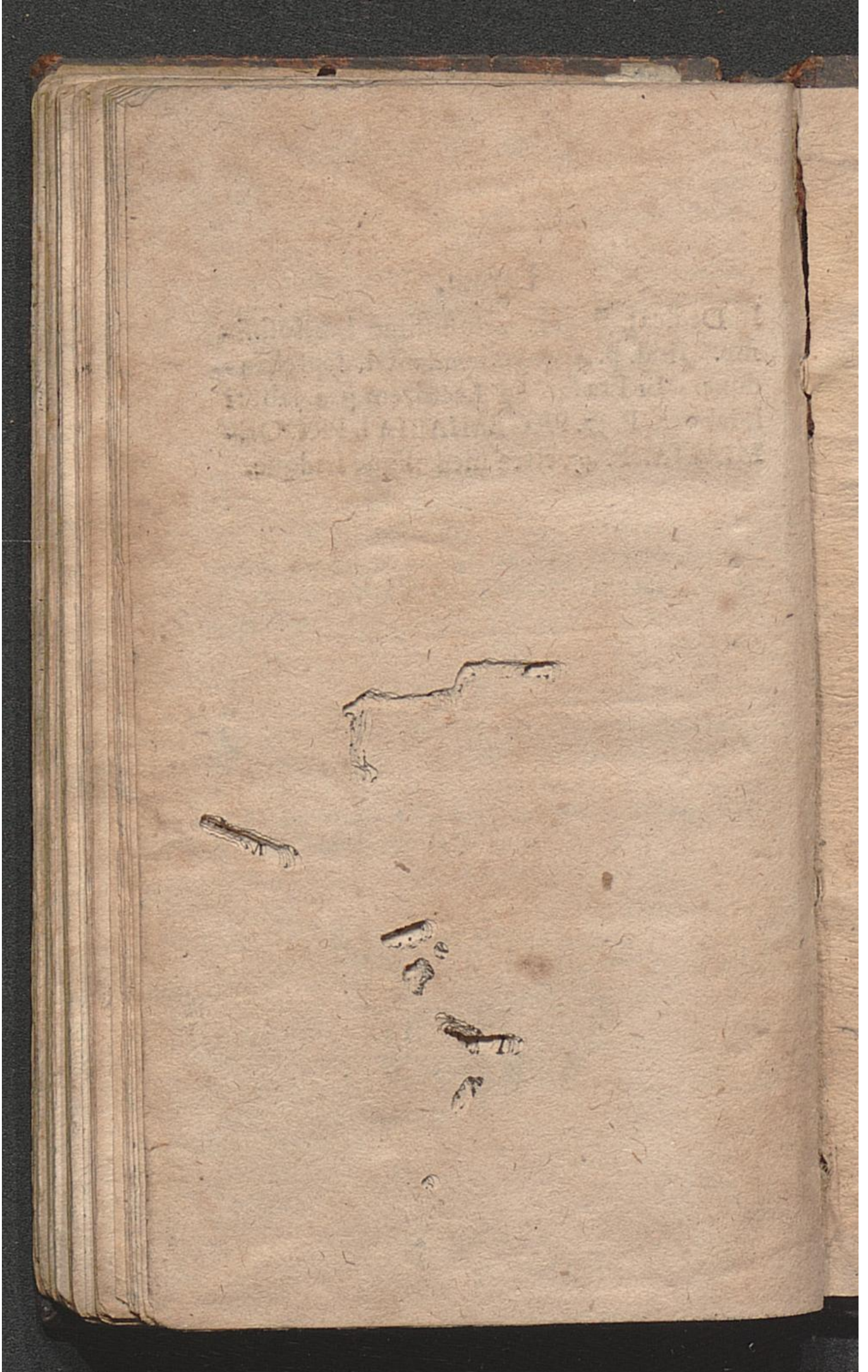
TEMPUS, quo Horæ Canonice recitanda. V.
Horæ Canon. Item, quo Sacrum celebrare li-
citur. Vid. Rubric. Uno eodemque die an licitum
sepius celebrare. p. 140. An die Nativitatis qui-
vis teneatur tres Missas celebrare, vel audire. ibid.
& p. seq.

VOMITUS an die Communionis ex casu neces-
sitatis licite possit procurari. p. 100. Quid si
vomitibus hac ipsa die fuerit præter intentionem. ibid.
Ufus rei veneræ licitus, aut illicitus an impediat
Communionem. p. 101.

Errata.

In Dedicat. Pag. 1. zeloffissime l. zelosiffi-
me. Ibid. p. 4. deprehendant l. deprehen-
dunt. In Præfat. ad Lectorem p. 2. labori
l. labore. P. 37. PROEMIALIA l. PROOE-
MIALIA. P. 45. circa med. inque l. idque.

Th
2391

